

V drugi polovici tedna bo suho in hladno. V noči na nedeljo bo ponekod rahlo snežilo

INGOLSTADT

Lastovkina krila ostajajo razprta

Kot je to tradicija, so naši delavci, ki živijo in delajo v Ingolstadtu v Zvezni republiki Nemčiji, tudi letos proslavili največji jugoslovanski praznik — dan republike. Obenem pa so imeli tudi letni občni zbor Slovenskega kulturnoprosvetnega društva Lastovka, ki je bilo lani staro (ali mlado) 10 let, še prej pa so se člani upravnega in nadzornega odbora sestali s predstavniki pokrovitelja (OK SZDL Murska Sobota) in se pogovarjali o nekaterih problemih. Vse to je bilo minulo soboto v društvenih prostorih Lastovke.

O čem je torej tekla beseda najprej? O kakšnih problemih? Šlo je predvsem za denarne in prostorske težave. Predsednik in sekretar občinske konference Socialistične zveze, Geza Farkaš oziroma Jože Stvarnik, ter predsednica in tajnik Zveze kulturnih organizacij občine Murska Sobota, Erna Brumen oziroma Geza Kisfalvi, so se želeli tudi prepričati, ali je društvo res zašlo v krizo, kot se je razširil glas tudi do Murske Sobote. Pa so si odkrito vse povedali; vsaj upamo, da je bilo tako. Osnovna ugotovitev pa je bila, da so res imeli več problemov in jih še imajo, vendar se je medtem v glavnem že vse dobro izteklo. Sicer pa jim je že

Na kratko je spregovoril o aktualnih dogodkih in razmerah v domovini in med drugim dejal, da bo dal nov zakon o podjetjih oziroma zakon o tujih vlaganjih tudi zdomecem možnost, da bodo kot partnerji, sovlagatelji ali delničarji sodelovali v našem gospodarskem razvoju. Ob koncu jih je tudi pozval, naj še naprej ohranjajo slovensko besedo in jo prenašajo na mladi rod.

Nato so se obiskovalcem najprej predstavile mlade Lastovke, torej otroci zdomecev, ki živijo na tujem, obiskujejo nemško šolo, znanje iz materinske pa si pridobivajo pri dopolnilnem pouku iz slovenskega jezika in kotikar ga z njim oborožijo njihovi starši. S svojim nastopom so pokazali

Z recitacijami, glasbo in plesom mladi v Lastovki ohranjajo slovensko besedo. (Foto: J. G.)

grozil bankrot, ker so dobili nekatere nepredvidene račune za več let nazaj (najemnina, gretje, davčni svetovalec) in celo za davke na obrt. Ker so navzoči člani Lastovke izražali nekatere pripombe na račun ingolstadtke mestne uprave, so sklenili, da je potrebno pripraviti še skupen pogovor s »prizadetom« stranjo.

Proslava v počastitev dneva republike pa je bila, kot je to ob takšnih priložnostih že običajno. Zbranim je najprej spregovoril predsednik društva Zvone Korkalj, potem pa je imel slavnostni govor predstavnik pokrovitelja, in sicer je bil to tokrat tajnik ZKO M. Sobota, Geza Kisfalvi.

li, da slovensko besedo s ponosom izgovarjajo, kar daje upanje, da bodo ostali Slovenci, tudi ko odrastejo. Program pa sta popestrili z doživetim recitalom slovenskih domoljubnih pesni in odlomkom proznih del tudi učenki pedagoške usmeritve Srednješolskega centra iz Murske Sobote Nataša in Norma. In preden so zadoneli zvoki narodnozabavnega ansambla Santavec, ki so ga pripeljali s sabo gostitelji, so imeli člani društva Lastovka še občni zbor, na katerem so pregledali delo v minuli enoletni sezoni. (Nekoliko podrobneje se bomo o vsem razpisali v noveletni številki našega tednika.)

Iz Ingolstadta pa smo se vrnili z upanjem, da Lastovka še ne bo tako kmalu povedila svojih krit.

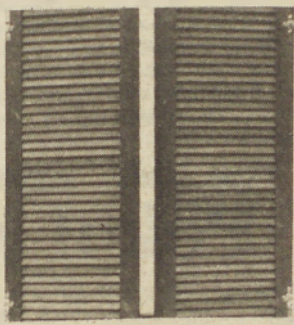
Jože GRAJ

NAGRAJUJEMO!

JELOVICA

NAGRAJUJE
NAROČNIKE
VESTNIKA!

Predstavljamo vam četrto fotografijo okna Jelovice. Kmalu bomo objavili ime srečnega nagrajenca.

Predstavljamo vam okno TERMOTON, na katerega so montirana polkna z nepremičnimi lamelami. Polkna so izdelana iz kakovostnega smrekovega lesa, impregnirana in zaščitena z lazurnim premazom. V okno TERMOTON je vgrajeno termoizolacijsko steklo, ki ga čistimo le na zunanji strani. Za nakup se priporoča Jelovica, predstavništvo Murska Sobota, Cankarjeva 25, tel. (069) 22 921.

PRAVOČASNO POSTANITE NAROČNIKI VESTNIKA!

VESTNIK

Murska Sobota, 15. decembra 1988 • Leto XL • Št. 48 • Cena 1100 din

Dan se v severovzhodni Sloveniji začne z jutranjim programom Radia Murska Sobota!

Prebujajte se z nami od 4. januarja 1989!

Doma je vse po starem, le ljudje smo se spremenili

KAJ JE NOVEGA DOMA?

Tako nam pišejo in sprašujejo tisti, ki jih je usoda gnala v svet tujih ljudi. Odpišemo: doma je vse po starem, živimo po malem iz dneva v dan. Pridite za praznike domov! Res, sedaj je priložnost, da gremo domov!

Vzplamti iskrica domotožja, zaneti človekove spomine na dom; samo prijetne, saj za tiste polne pelina zdaj ni mesta. Prevzamemo dušo in telo in, neverjetno, pomnijo drobne malenkosti iz zgodnjega otroštva. Odločitev dozori: da, domov! in kot balzam oblaži rane, ki jih je prizadejal tuji svet. Kaj bom našel doma, je res vse po starem. Kol pisejo? In čim krajša je pot do doma, tem bolj prevzema bleveka strah.

Pogled na polja, znane poti in domačo reko in zven domače besede odvrača zle slutnje in strah. Čeprav nekoliko spremenjen — pa vendar je to svet mojih spominov in domačih ljudi.

Čez čas pa dozori spoznanje: saj to so vendar drugi ljudje! Pomurci smo postali drugi ljudje. Spremnili smo se,

ker se ubijamo z dodatnim delom, da bi dostojneje živeli in nas visoke cene ne bi potisnile na rob revščine. Spremenili smo se, ker ne vemo, kaj nam bo prineslo novo leto, kdaj in kdo bo prvi postal tehnološki presežek, ker ne vemo, ali bodo otroci našli ustrezno delo. Spremenjeni smo zaradi majskih ukrepov zvezne vlade, ki so določili osebne dohodke in posegli v odnose s tujimi podjetji, zaradi stavk, ker nam je prišlo, kaj so bili obsojeni štirje v ljubljani. Spremenili smo se, ker so vzplamteli različni interesi narodov ob sprejemanju ustavnih dopolnil, ker se je okreplil nacionalni ponos. Spremenili smo se...

Ne vemo, kakšni smo in kakšne nas vidite. Postali smo si tuji, ker imamo različne probleme, ki so nas odtujili, ki so tako ene kot druge spremenili in ugonobili.

Pa vendar, dobrodošli doma, čeprav med ljudmi, ki so tuji vašemu spominu na dom. Pridite, dokler najdete odprta srca svojih staršev, iskren stisk roke in solze sreče!

LJUTOMER

Rezultati gospodarjenja v devetih mesecih letošnjega leta v občini Ljutomer so skoraj katastrofalni. Čeprav sta z izgubo poslovala le dva tozda — Ljutomerčanov Prevoznništvo in Lesninarstvo (pri prvem znaša izguba 106, pri drugem pa 202 milijona) — to ni razlog, da bi bili z rezultati zadovoljni. Dovolj je, da povemo, da se je delež občine Ljutomer v skupni akumulaciji pomurskega gospodarstva zmanjšal s 14,7 v lanskem letu na letošnjih 10,2 odstotka. Tako je občina Ljutomer zdrknila na zadnje mesto v regiji.

Tudi ostali kazalci gospodarjenja niso nič boljši. Celotni prihodek se je povečal za 151 odstotkov, dohodek za 150 in čisti dohodek za 179 odstotkov.

Zmanjšal se je tudi delež prihodkov, ustvarjenih na tujem trgu, v sestavi celotnega prihodka. Lani je ta znašal 8,2 odstotka, letos pa samo še 7,3.

Kaj se gredo v soboškem Agroservisu? BOJ ZA OBLAST IN ŠUŠMARSTVO? Str. 5

DO DNA NI VEČ DALEČ

Zanimivi so podatki o obrestih. Zaradi velike zadolženosti gospodarstva, so le-te zelo velike. V prvih devetih mesecih je ljutomersko združeno delo plačalo kar 16 milijard 77 milijonov obresti. Od tega predstavljajo realne obresti 2,6 milijarde dinarjev.

Tudi osebni dohodki v gospodarstvu občine Ljutomer vedno bolj zaostajajo. V devetih mesecih letošnjega leta je znašal povprečni osebni dohodek

436.468.— dinarjev, kar je sicer za 130 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju, realno pa dosi manj. V regiji zaostajajo ljutomerski osebni dohodki za 8 odstotkov od povprečja.

In kaj storiti ob teh rezultatih? Izvršni svet meni, da več kot pogovoriti se z odgovornimi v posameznih organizacijah združenega dela, ki slabo poslujejo, in analizirati stanje ter poiskati vzroke za takšno gospodarjenje, ni mogoče.

Na plan lahko potegnemo le že sprejete sklepe izvršnega sveta in občine.

ske skupščine in ugotovijo, kako in koliko so jih uresničili.

Kaj bo to prineslo, pa bomo še videli.

Dušan Loparnik

KDO GRE IN
KDO NAJ
GRE IZ ZK
Str. 3

Občinski svet Zveze sindikatov Murska Sobota, Telesnokulturna skupnost Murska Sobota, Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

PRIREJAJO v petek, 16. decembra, ob 17. uri v dvorani kina Park

PRIREDITEV
ŠPORT IN GLASBA

Sodelujejo:

Dr. Ludvik Horvat, predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, ansambel Magnet. Podelili bodo nagrade in plakete TKS zaslužnim telesnokulturnim delavcem, razglasili najboljše ekipe in posameznike delavskih sindikalnih iger in najboljše športnike Pomurja za leto 1988.

Vabljeni!

Seizmologi trdijo, da se potresi ne dajo napovedati. Tako tudi mi nismo mogli predvideti, da bomo dva tedna zapovrstjo objavili na tem mestu posnetke iz Armenije. Tokrat o silovitem potresu, ki je prejšnjo sredo prizadel sovjetsko zakavkaško republiko Armenijo. Potresne sunke sta najbolj čutili mesti Leninakan in Kirovkan. Bil je to najhujši potres v tem predelu sveta v zadnjih osemdesetih letih. Vseh žrtev, ki jih cenijo celo na 100 tisoč, najbrž ne bodo nikoli ugotovili. Poleg številnih drugih držav je tudi Jugoslavija poslala prizadetim za 5 milijard dinarjev zdravil in sanitetnega materiala. Na sliki: po razdejanju v Leninakanu — življenje teče na cesti.

Jugoslavija — preizkušnja za obe Evropi

»Danes pohodi v Beograd za voljo Kosova, včeraj stavke, gospodarski polom, kriza federacije, gora dolgov, krhkost po Titu. Z eno besedo, velika stalna nestabilnost na tako imenovanem balkanskem krilu ravnotežja med Vzhodom in Zahodom. Kaj se bo zgodilo, če se nestabilnost preobrne v zlom?« Tako trdi v rimskem dnevniku La Repubblica poznavalec vzhodnoevropskih vprašanj Alberto Cavallari.

Največjo nevarnost, da se bo sedanja kriza federacije spremenila v vihar, vidi v pohodih v Beograd v imenu Kosova, ki jih vodi srbski voditelj Milošević. Za zdaj zahtevajo ukinitve avtonomije Kosova in Vojvodine, ni pa nobena skrivnost, da bo Srbija svoje sanje o hegemoniji nad obema pokrajinama slej ko prej razširila na vso Jugoslavijo! Teženji, da bi postala nekakšna Prusija, država vodnica vseh republik v federaciji, sploh ne skriva.

»Zato se ostali združujejo proti tem »prastarim srbskim sanjam«. Toda bolj ko koalirajo, bolj federacija razpada. Bolj ko razpada, močnejši so klici k rešitvi s pomočjo »centralizacije«.

Če bodo sprejete spremembe ustave v prid večjih pooblastil zvezi, Cavallari napoveduje, da se bosta upirali obe najbogatejši republiki, Slovenija in Hrvaška; če pa ne bodo sprejete, se bo Srbija še odločnejše ponujala kot »zadnja šansa«. V enem in drugem primeru — bo konec Titovega čudeža o federaciji, z njim pa bo padla tudi neuvrčenost. »Če pade oboje, bo Jugoslavija res v kosih. Take si ne želi nihče, tudi Jugoslavlani ne; s tem bi se odprlo brezno problemov za vse, za Evropo, za ravnotežje Vzhod—Zahod. Toda Jugoslavija še ni v kosih, čeprav je drobitev vedno večja.«

Cavallari našteva štiri stvari, ki so Jugoslavijo napravile za

model socialističnega sveta: federalizacija, samoupravljanje, neuvrčenost in prvi sporazum z Vatikanom. Federalizem škripa, samoupravljanje je omahnilo skupaj z gospodarstvom, preostala dva elementa pa sta najbrž premalo za optimistično bilanco. Če poskusimo gospodarske samoozdravitve ne bodo uspeli, bo Jugoslavija morala poiskati »tujega zaščitnika«, v tem primeru bo šel še predzadnji od preostalih stebrov.

Cavallari svari pred hudimi posledicami za obe Evropi in opozarja, da je v obtem interesu, da dvojna kriza »ostane pod nadzorom tako, da bo Jugoslavija v središču mednarodne pozornosti in se je ne obravnava več kot postranski, obrobni problem«.

Mi in Evropa

Predsedstvo SFRJ se je odločilo, da sprejme pobudo Evropske skupnosti za »politični dialog« med ES in SFRJ. Prva misel, ki se vsiljuje, je, zakaj pobuda skupnosti in ne Jugoslavije, se v Delu sprašuje Dušan Snoj.

Neprijetno je, da smo v odnosih z njo podrejeni zaradi razmerij moči in sedanjih težav, a poniževalno, da skoraj ne prevzemamo več pobud v povezavi z veliko in močno sosedo. Političen dialog gotovo daje novo dimenzijo odnosom z ES, toda bistveno pomembnejši za Jugoslavijo bi bil začetek resnejšega notranjega dialoga o tem, kako se politično in gospodarsko prilagoditi spremembam v Evropi.

Doma se gremo preštevanje neprodanih Fruktalovih sokov, Labodovih srajc ali Gorenjevih hladilnikov v nekaterih delih naše države. Stvar je podobna preštevanju stolov na palubi Titanica. Pri vsem tem pa ne vidimo, da je Jugoslavija tista, ki jo bojkotirajo. In sicer jo že desetletja bojkotira Evropa. Navedimo samo tale dokaz: tuji kupci, v veliki večini iz razvitih evropskih držav, so lani vrnilili jugoslovanskim izdelovalcem za več kot 30 milijonov dolarjev blaga ali za 11 odstotkov več kot leto popreje in to skoraj izključno zaradi nalepk, ki so padle s steklenic vina, kljuk, ki so odpadale z avtomobilov, in drugih neslavnih dokazov slabe kvalitete.

Kako bo po letu 1992? Evropska skupnost namerava biti konkurenčnejša sosedu in še zahtevnejši kupec kot kadarkoli. Včasih smo v Jugoslaviji iskali integracijski dejavnik tudi v vojaški ogroženosti. Zakaj ne bi Jugoslavije zdaj združeval strah pred tem, kar se bo zgodilo v Evropi po letu 1992?

Na juriš — v preteklost

Ko se ves razviti in civilizirani svet posavlja od nekdaneja strankarstva... se mi hrupno in zagrizeno gnetemo skozi odskrnjena vrata v to preteklost evropske civilizacije. Evropski razumniki se nam lahko samo žalostno posmehujejo. Politični pluralizem so že zdavnaj doumeli kot primerno bojišče za ravno pravišno družbeno dinamiko, v kateri je dovolj prostora tudi za tiste, ki niso pri vrhu, radi pa bi uveljavili svoje aspiracije — je zapisal Božo Kovač v prejšnji sobotnji prilogi Dela. Ko je že vse kazalo, da smo preživeli delitve na klerikalce različnih barv, liberalce in njim sorodne ali kako nasprotno duše, so geni začeli intenzivno delovati, le da so vsebine nove. Odborci in zveze so začeli segati krepko čez meje programov, ki so si jih sami določili. Odborci in zveze pa je in bo očitno čedalje več. Če bodo preživeli tudi vse zimske mraze do volitev čez dve leti, potem si lahko obetamo pravi boj za oblast, na las podoben predvojnemu, seveda če ne bomo klasičnega strankarstva nadomestili z boljso vsebino.

REVOLUCIJA?!

Ob sklepih nedavne tridnevne konference ZK Srbije smo s televizijskega ekrana slišali ugotovitev, da se je v Srbiji že začela antibirokratska revolucija in vprašanje: ali se samoupravljanje ujema s tržnim gospodarjenjem.

Ob začetku objavljanja pisma iz Beograda sem iz Zgodovine človeštva v izdaji Unesco povzel dognanje, da je tehnokratizem obvladal človeštvo tega zadnjega obdobja življenja po vsem svetu in da vlada čez vlade in druge državne institucije, v katerih se uzakonjuje takšna ali drugačna, bolj ali manj zbirokratizirana politika.

Naše krilatice o tehnobirokraciji kot lastnosti posameznikov, s katerih menjavo da bomo v celoti opravili z birokracijo, so toliko neresne kolikor so dolgotrajne, kajti z menjavanjem tistih, ki odločajo po logiki tehnokracije, ne dobimo nič drugega in drugačnega, kot z menjavo operaterjev, prenašalcev načina mišljenja, ki ga proizvajajo takšne tehnokratske organizacije, kot so statistična, planska in podobne službe, na katere se preveč opirajo tudi naše skupščine in družbenopolitične organizacije.

O nevarnosti birokratizacije je govoril Boris Kidrič že pred koncem narodnoosvobodilne vojne, da o Leninu in drugih prej in pozneje ne govorimo, pa tudi ne o kulturnih in podobnih revolucijah istega antibirokratskega namena, ki tudi niso zalegle. Kaže namreč, da vse takšne hitre poteze ne zaležejo, že zategadelj, ker je tehniciziranje človeštva splošni proces razvoja sveta, ne glede na ideološke in druge opredelilne.

Najpreprostejša ilustracija temu je podrejanje človeka elektronskim možganom. Vsesplošna navada ali razvada naših organizacij je, da je tisto, kar se je vtisnilo v strojne možgane, nespremenljivo, češ da ničesar ne moreš več spremeniti, ne da bi zbrisal vse, pa če ti v imenu zmanjka prostora za eno črko, boš poslej imel pač spremenjeno ime, pa naj te to stane, kar hoče. Nihče vam ne pove, da je napaka v mišljenju elektronskih možganov pravzaprav napaka človeka, ki stroju streže, če ne že tistega, ki je izumil tak nepopoln stroj.

Uporaba brezčutnih strojev najzgodnejše elektronike pa je v tem smislu lahko še bolj surova, kajti ne samo da spreminja imena in priimke ljudi, temveč jih tudi posvem izničuje, kadar so tem strojem podrejene celotne organizacije in tudi institucije. Tako je na primer z beograjskim računalniškim načinom obračunavanja stanarine za 10 specializirane organizacije, ki obsega tudi funkcioniranje sodišča pri izterjevanju dolgov od posameznikov, ki so v tem stroju pač niz števil.

O tem ste bili pravzaprav svojčas že obveščeni, vendar velja vse skupaj še enkrat ponoviti: računalnik nadzoruje plačanje stanarin in vsako trimesečje (ali kakor je še programiran) izvrše dolžnike na seznam terjatev, za katere dobi od sodišča številke za ižbe, a po pravilu: če človek ni kriv, bo to že dokazal. In nič ne pomaga, če se plačate stanarino in dokazujete, da je v računu napaka, kajti nihče vas ne izključi iz spomina elektronskih možganov, da bi z vami spregovoril s človeško pametjo. Pa samo zato, ker sodišče nima elektronskih možganov in uporablja splošne pri — tožniku, ki vas je že tako prepustil svojim elektronskim možganom, ki pa so neuničljivi del brezčutne administracije.

Pred kakšnimi dvajsetimi leti, ko se je Beograd začel zavzemati za takšno elektronsko uporabo tudi v obliki banke podatkov, sem se javno zgrozil nad takšno strojno oblastjo nad človekom, vendar sem bil in ostal, kot vsi vi in drugi ljudje, nemočen pred naraščanjem te vrste tehnokracije, ki vse bolj odloča o usodah ljudi in ljudstev — vse tja do začenanja in prenehanja vojn.

Vsemu temu in takšnemu robotiziranju človeka in človeštva smo se odločili zoperstaviti z osvobajanjem dela v socialističnih oblikah samoupravljanja, zdaj pa slišimo vpraševanje: ali gre samoupravljanje skupaj s tržnim gospodarjenjem? Zakaj? Ker samoupravljanje zahteva ustrezno ceno delu v polnem marksističnem pojmovanju dela? Ker je borba za samoupravljanje najuspešnejša (tudi antibirokratska) revolucija?

Viktor Sirec

Mi smo za dražje Banka za drobno gospodarstvo

Od nakupovanja drage surove nafte na tujem ima največjo korist temeljna organizacija za raziskave in pridobivanje domače nafte in plina Ina Naftaplina, ki bo v tem letu ustvarila 1750 milijard dinarjev celotnega prihodka, potem proračuni, družbene dejavnosti in nerazviti s prispevkom 110 milijard dinarjev, 97 milijard dinarjev pa bo Naftaplina ostalo za reprodukcijo in akumulacijo. Ugoden poslovni rezultat jim je omogočila cena domače nafte, ki se v zadnjih letih samodejno izenačuje s »svetovnimi«, v resnici pa z uvoznimi cenami surove nafte. Gre za našo izvirno iznajdbo: čim dražji uvoz, tem dražja domača nafta, se pravi, če za uvoženi sod nafte plačamo 18 dolarjev, namesto med 9,5 do 12 dolarjev, kakršne so cene na prostem, tako imenovanem spot trgu, potem je cena domače nafte 18 dolarjev. V takih okoliščinah ne izgubljajo le porabniki naftnih derivatov, temveč izgubljajo predelava nafte v petrokemične izdelke, pravzaprav celotno gospodarstvo in družba.

Nemara je res, kot so pred dvema letoma dokazovali v Ina Naftaplino, da ne glede na svetovne cene sod surove nafte stane 24 dolarjev, ker iz ene vrtnice povprečno načrpamo komaj 7,15 tone nafte (v zahodni Evropi 78 ton, v Saudski Arabiji 1360 ton). Vsak pameten gospodar bi v takih razmerah zaprl svoje naftne pipe, varoval nacionalno bogastvo do postnih dni, ko naj bi cene nafte na svetovnem trgu spet silile kvišku. S štirimi milijoni ton nafte in 3 milijardami kubičnih metrov plina, kolikšna je jugoslovanska enoletna proizvodnja, se vsekakor ne moremo iti drugačne vojne s ceno nafte kot pa z gospodarnim ravnanjem. Samo za letošnji uvoz 10 milijonov ton surove nafte bomo plačali 440 milijonov dolarjev več, kot če bi nafto plačali na prostem trgu.

(po DELU)

TITO IN TEMPO

Znani prvoborec Svetozar Vukmanović-Tempo je v svojem Pričevanju v titograjski Pobjedi med drugim zapisal:

»S Titom sem se poslednjič pogovarjal leta 1977 na Brionih. Tito je odklonil, da bi se pogovarjala v njegovem kabinetu; predlagal je šotor in tam sva se pogovarjala tri ure, sama. Šef kabineta me je pred pogovorom opozoril:

— Pazi, kaj boš govoril: resnico mu prikrivamo.
— Zakaj?
— Da se ne bi razburjal, ker bi to vplivalo na njegovo zdravje.
— Zakaj mu prikrivate? Prikrivate mu zaradi svojih funkcij. Ne bom molčal; vse mu bom povedal.

Potem sem ostal sam s Titom.
— Dobro, Stari, kaj se dogaja, kje je Jugoslavija?
— Ni je več. Sedaj imamo osem držav, ki jih nihče ne spoštuje, je odgovoril Stari.

— Kaj je s Partijo?
— Ni več Partije. Samo še boj za funkcije; birokracija je prevladala.

— Za božjo voljo, kaj sploh delaš?
— Kaj delate vi, stari borci in soborci?
— Ne veš, da so nas razglasili za sovražnike revolucije?
— Tudi Kočo (Popovića)?
— Tudi Kočo.
— Zakaj je Koča proti meni?
— Saj ni proti tebi; to so te nalogali, lažejo ti. Sam si se obdal z njimi in to ni dobro.«

globus

BONN — Eno od sedemnajstih ameriških vojaških letal, ki so poletela iz ameriškega letalskega porišča v Nörvenichu blizu Kölna, je strmoglavilo na neki mestni predel Remscheida, ki šteje okoli 120 tisoč prebivalcev. Eksplozija je porušila nekaj hiš, sedem ljudi je bilo mrtvih, precej pa hudo ranjenih. Letos je bila to že dvaindvajseta letalska nesreča, najhujša pa je bila tista konec avgusta v Ramsteinu, ko je bilo ubitih 70 ljudi.

NEW YORK — Sovjetski voditelj M. Gorbačov je pred generalno skupščino OZN razložil pobude Sovjetske zveze o zmanjšanju moči sovjetske armade. Med drugim naj bi do leta 1991 iz Češkoslovaške, NDR in Madžarske umaknili 6 tankovskih divizij. Za Hruščovom je bil Gorbačov prvi sovjetski voditelj, ki je po letu 1960 govoril v generalni skupščini.

DUNAJ — Dvodnevni obisk Češkoslovaškega zunanjega ministra J. Johanesa pomeni zblizevanje med Avstrijo in ČSSR.

BUDIMPEŠTA — V hudi nesreči v premogovniku Lencsehgy blizu Budimpešte je umrl 17 rudarjev, 28 pa jih je bilo ranjenih. Nesrečo naj bi povzročila nepravilna raba razstreliva.

NEW DELHI — Ciklon, ki je prejšnji teden razsajal v Bangladešu, je terjal veliko žrtev. Doslej so našli prek 1600 trupel, 35 tisoč ljudi pa še vedno pogrešajo.

TORONTO — Skupina mednarodnih strokovnjakov za letalstvo je ugotovila, da je posadka ameriške križarke Vincennes naredila več napak, ki so julija letos pripeljale do sestrilitve iranskega potniškega letala nad Perzijskim zalivom. Rečeno je, da ameriške ladje niso imele opreme za pogovarjanje s komandnim stolpom za civilni promet, to pa naj bi povzročilo tragedijo.

WASHINGTON — Na lestvici največjih družb na svetu, ki jih je objavila revija Le Nouvel Economiste, je največja družba glede na promet v lanskem letu General Motors s skoraj sto milijardami dolarjev. Sledita dve naftni družbi, in sicer Shell ter Exxon.

Spomenik proti fašizmu

Po dolgotrajnih in žolčnih razpravah so na Dunaju odkrili spomenik proti vojni in fašizmu, delo znanega avstrijskega kiparja (dolgo let člana avstrijske Komunistične partije) Alfreda Hrdličke. Veličastni spomenik iz granita in marmorja simbolizira strahote druge svetovne vojne, trpljenje avstrijskih Judov ter vstajenje druge avstrijske republike.

Spor okrog lokacije je sprožil dunajski bulvarski dnevnik Kronen Zeitung, ki je ugovarjal, da naj bi stal spomenik na znamenitem Albertinaplazu v središču mesta, kot si je to zamislil Hrdlička. Polemike in spore okrog lokacije je julija končal dunajski župan Helmut Zilk, ki je brezprizivno odločil, da bo spomenik stal na Albertinaplazu. Avstrija in Dunaj sta tako ob petdesetletnici anšlusa dobila do stoleten spomenik.

Pokol živine

Eden največjih proizvajalcev hrane kombinat Servo Mihalj je tik pred katastrofo v živinoreji. Število piščancev in juncev so že poleti zmanjšali za polovico. Če se politika zvezne vlade do te kmetijske panoge ne bo spremenila, bodo morali pobiti vso čredo, 5.000 zaposlenih pa bo ostalo brez dela.

Pismo s takšno vsebino sta pred kratkim prejela zvezni izvršni svet in izvršni svet Vojvodine. Čeprav so v tem delu pokrajine naredili vse za razvoj in večjo proizvodnjo mesa in mleka, so razmere za poslovanje takšne, da nobena cena ne more pokriti proizvodnih stroškov za meso ali mleko.

Podpredsednik poslovnega odbora Servo Mihalj Miodrag Zotović je dejal, da je podobno tudi v drugih vojvodinskih kombinatih, ki so tudi že napovedali, da bodo zaprli svoje farme.

MURSKA SOBOTA — Z rezultati, ki jih je doseglo pomursko združeno delo v devetih mesecih, se ne moremo povsem zadovoljiti, so med drugim ugotovili na seji odbora za razvoj in organiziranost pri Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje. Izgube so se v primerjavi z enakim lanskim obdobjem sicer znižale, skrb pa zbuja manjšanje industrijske proizvodnje, ki se še naprej znižuje. Spodbudnejši pa so rezultati, ki jih združeno delo dosega z izvozom.

MURSKA SOBOTA — Obravnava osnovnih zakonov s področja gospodarske reforme so namenili največ pozornosti na srečanju pomurskih gospodarstvenikov z mag. Marjanom Kočekom, generalnim sekretarjem Gospodarske zbornice Slovenije, ki ga je v Murski Soboti pripravila pomurska gospodarska zbornica. Največ zanimanja je bilo za zakon o podjetjih, ki bo začel veljati 1. januarja in naj bi precej prispeval k ureditvi reforme gospodarskega sistema.

LENDAVA — Delavci lendavskega tozda Promet in delavnice se so v ponedeljek na referendumu izrekli za izključitev iz delovne organizacije Viator Ljubljana in oblikovanje enovite delovne organizacije. Za tako statusno spremembo je bilo od 190 zaposlenih 143 delavcev oziroma 75 odstotkov. Nova oblika organiziranosti bo uveljavljena 1. januarja 1989, delovna organizacija Promet in delavnice oziroma na kratko PID pa bo še naprej članica sozda Integral Ljubljana.

LJUTOMER — V nabito polni jedilnici hotela Jeruzalem je potekal pogovor z Janezom Janšo, Igorjem Bavčarjem in Igorjem Omerzu. Največ besed se je vrtelo okrog ljubljanskega procesa, predvsem o njegovih vzrokih in posledicah. Čeprav je bilo povedano večini tako ali tako že znano, pa so nekatere stvari dodatno osvetlile dogodke, ki so letos razburkali slovensko javnost.

Pred pogovorom so se sestali tudi člani pomurskega pododbora za človekove pravice in se dogovorili za nekaj nadaljnjih akcij.

GORNJA RADGONA — Minuli teden (8. decembra) so se na redni seji zbrali člani Izvršnega sveta SO Gornja Radgona. Največ časa so namenili šolstvu, in sicer so obravnavali poročilo o uresničevanju vzgojnoizobraževalnega dela v osnovnih šolah in glasbeni šoli, o delovanju in razvoju celodnevne šole, prenehanju podružnične šole na Stari Gori, prav tako pa so spregovorili tudi o spreminjanju dolgoročnega načrta občine.

GORNJA RADGONA — Minulo sredo in četrtek, 7. in 8. decembra, je bil v Radencih posvet o razvoju komunalnega gospodarstva v Sloveniji. Organizirala sta ga Zveza komunalnih skupnosti Slovenije in Splošno združenje komunalnega in stanovanjskega gospodarstva. Njihovo temeljno stališče je, da naj bi prostor v mestih in naseljih obravnavali kot celoto.

MURSKA SOBOTA — Pred problemsko konferenco o prostorski problematiki izvajalcev kulturnih dejavnosti v soboški občini je bila v Murski Soboti javna razprava, ki jo je organizirala krajevna organizacija SZDL mesta. Zaradi problemov, ki so v glavnem posledica pomanjkanja denarja za široko kulturno dejavnost, so se pojavljalečasne rešitve. Poleg prostorskih težav izvajalcev propadajo tudi objekti kulturne dediščine, kot so gradovi. Soboške kulturne skupine nimajo ustreznih prostorov za vaje, v največji stiski pa so Pokrajinska in študijska knjižnica, Pokrajinski muzej in edina gledališka dvorana, ki je že nekaj časa zaprta. V poglobljeni razpravi so se predstavniki KO SZDL zavzeli za čimprejšnjo rešitev teh problemov. Dana je pobuda za uvedbo referenduma za krajevni samoprispevek.

MURSKA SOBOTA — Regijskega posveta o obveščanju v Zvezi sindikatov Slovenije, ki ga je sklical MS ZSS za Pomurje, so se udeležili predsedniki in sekretarji OS ZSS, predsedniki komisij za obveščanje pri občinskih svetih sindikatov in predsedniki občinskih aktivov-organizatorjev obveščanja v delovnih organizacijah. Osrednja pozornost je bila namenjena vprašanju, kako se sedanja sindikalna aktivnost kaže v sredstvih javnega obveščanja, v glasilih ozidov ter kakšne so vezi med občinskimi sindikalnimi sveti in osnovnimi organizacijami ter z glasilom RS ZSS, Delavsko enotnostjo. Ob ugodni oceni, zlasti za poročanje v Vestniku in Radiu, so ugotovili, da je informacij dovolj, le premalo jih uporabljajo na vseh ravneh.

Tudi cestarji se nameravajo »ločiti«

Kakor je bilo pred leti v modi, da so se pomurski delovni kolektivi v večjem številu združevali z večjimi kolektivi v Mariboru, tako se jih večina zadnji časi ločuje; kot tozdi se izločajo iz matičnih delovnih organizacij in ustanavljajo samostojne delovne organizacije. Tako so postorili v Splošnem gradbenem podjetju Pomurje, lendavskem Primatu, Gradbeniku in Opekarni in Avtobusnem prometu Murska Sobota. Za podoben korak pa so se odločili v Ljutomeru, kjer bosta referendum o izločitvi iz matičnih delovnih organizacij v Mariboru še ta mesec.

Morda je najnovejši primer, tozdar Varstvo in vzdrževanje cest M. Sobota, ki je združena s Cestnim podjetjem Maribor, še posebno »presenečenje«. O njihovi pobudi je razpravljal tudi izvršni svet občinske skupščine. Kje so vzroki za takšno odločitev? Preplah v Murski Soboti je nastal predvsem po seji centralnega delavskega sveta Združenih cestnih podjetij Slovenije; ki je predlagal reorganizacijo in med drugim tudi ukinitve nekaterih tozdov. Murska Sobota sicer ni bila konkretno omenjena, vendar bi se to lahko zgodilo tudi s sprejemom novega zakona o podjetjih, ki naj bi tozdom odzvel precej suverenosti. Da ne bi bilo prepozno, so se torej odločili za ločitev.

Kot je bilo pričakovati, so se pogledi ene in druge strani na omejenosti seji izvršnega sveta precej razlikovali. Direktor soboškega tozda Ivan Ipša je med drugim omenil, da morajo letos prispevati za skupne službe v Mariboru čez 45 milijonov dinarjev, ker tam zanje dela dobočena opravila 22 delavcev. Ker pa so si precej narazen, to povzroča časovne zamude in druge motnje, tako da z delom skupnih služb v Mariboru nikakor niso zadovoljni. Po njegovih besedah, oziroma na osnovi elaborata o ustanovitvi samostojne delovne organizacije bi lahko to delo opravljalo le 10 ljudi, če bi jih zaposlili v Pomurju. Z reorganizacijo bi se tudi bolj približali krajevnim skupnostim, imeli bi manj težav pri izdajajnu soglasij in sploh bi lahko bolj učinkovito opravljali svojo dejavnost — vzdrževanje in obnovo cest v Pomurju. V sedanjem tozdu so 204 zaposleni, imajo 23 tovornjakov in 30 strojnih enot mehanizacije. Tako so poleg vzdrževanja cest in opravljanja zimskih služb usposobljeni tudi za posodabljanje (asfaltiranje) cest. Letos bo to razmerje že 70 : 30 v korist obnove cest, dela pa pridobivajo večinoma na osnovi konkurenčnosti in ponudbah.

Delavski svet tozda je po obravnavi v sindikalnih skupinah in v osnovni organizaciji ZK (povsod so podprli predlog o izločitvi z Cestnega podjetja Maribor) že razpisal referendum, ki bo 21. tega meseca. V Mariboru pa, kot je dejal direktor CP Stanko Tominc, ocenjujejo, da je to prenapljena odločitev, ki bo lahko imela za soboški tozd negativne posledice, in da gre tudi za rušenje enotnega sistema cestne službe v Sloveniji ter kršenje samoupravnega sporazuma o združevanju v sozd Združena cestna podjetja Slovenije.

Člani izvršnega sveta pa so menili, da je izločitev samoupravna pravica delavcev, tako kot je bila to tudi združitev, da ne vidijo v tem nobenega rušenja sistema in kršenja samoupravnega sporazuma. Sicer pa morajo vso odgovornost za takšno ali drugačno odločitev prevzeti v kolektivni samem. Elaborat o pribodnji samostojni delovni organizaciji pa je treba dopolniti s pokazatelji ekonomskega razvoja. Da se ne bi bilo treba srečevati na sodišču, pa naj bi se predstavniki obeh prizadetih strani sestali še pred referendumom in se dogovorili o rešitvi problemov.

Jože Graj

Za generacijo, ki raste v vrtcih

V vzgojno-varstveni organizaciji Murska Sobota, v katero je vključenih 1400 otrok in ima 175 zaposlenih, primanjkuje varuhinj, pa tudi strokovnih delavcev. Pravzaprav je med naštetimi tako označena le ena socialna delavka, nujno pa bi potrebovali tudi logopeda, saj je prav v letih oblikovanja govora potrebno intenzivno sodelovati in pomagati najmlajšim, da bodo v zrelejšem obdobju sposobni nemoteno komunicirati. Za to so sicer pristojne zdravstvene službe, toda dlje kot v zdravstvenem domu bi se lahko z govornimi motenimi otroki ukvarjal strokovnjak tudi v vrtcih, kjer so v vzgojnem varstvu, ne pa vzgojiteljice (z dobro vljo, vendar ne povsem usposobljene za tovrstno delo), ker imajo že tako dovolj drugega dela v številnih skupinah.

V njih je težko izvajati kakršnekoli naloge, sicer urejeno varstvo pa daje občutek manj urejenega v času, ko prihajajo starši po svoje otroke. Primanjkuje namreč varuhinj in tako se pred takimi imenovanji oddajo otrok po dopolnjenem bivanju v vrtcih, skupine družijo in nereda je več kot sicer. Tako je na kadrovske primanjkljaje opozorila ravnateljica Ivanka Šeruga na razširjeni seji sveta vzgojno-varstvene organizacije z zunanjimi predstavniki, med katerimi smo nekateri starši glasno opozarjali, da gre pravzaprav za otroke in da zakoniti, papirni in ostalo ni tako pomembno kot generacija, ki raste, in je od nas odvisno, v kaj bo zrasla pri omejenih možnostih.

Kot je razbrati iz letnega delovnega načrta vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobota, ki vključuje štiri enote s številnimi oddelki na območju soboške občine, so med prednostnimi nalogami tega šolskega leta načrtovanje in izvajanje delovne in prometne vzgoje, izbor metod, ki bodo omogočile čim večjo aktivnost in ustvarjalnost otrok, posebej odkrivanje in spodbujanje nadarjenih med njimi (kar je novost in obrat v dosedanjih uravnilovski praksi), ter razvijanje zdravega načina v vrtcih. Pri tem je mišljeno primerno prehranjevanje, skrb za ustrezno mikroklimo v prostorih in gibanje zunaj njih na prostem, kjer so lahko vsebine iz okolja zasnova za delo na vseh vzgojnih področjih, ter zagotavljanje prijetnega počutja otrok v času, ki ga ne preživijo s svojimi starši, ampak v vrtcih.

Njihovo vzdrževanje je vedno dražje, zato je tudi večjih vzdrževalnih del vedno manj, čeprav so nekateri prostori (kot stara zgradba enote Štefana Kovača in v Dokležovju) neprimerni, premajhne pa so tudi igralnice, posebno za počitek, ko jih do zadnjega kotička zapolnijo z ležalniki.

Čeprav prispevek staršev znaša največ šestdeset odstotkov ekonomske cene, se tako, kot vse, sproti draži tudi vzgojno varstvo. Razpon med najnižjim mesečnim zneskom, ki znaša 50.000, in najvišjim, ki je 12.000.000, je dokajšen, vendar se niža število plačnikov slednjega, kar priča o realnem padcu osebnih dohodkov, to pa potrjuje tudi dejstvo, da je kar dvesto otrok v vrtcih deležnih družbene pomoči. O tem, ali so med njimi vsi, ki živijo pod socialno ravni, je bilo eno od vprašanj, na katerega bi morali dati odgovor na Centru za socialno delo, ker je tema o upravičenosti in neupravičenosti prejemanja družbenih pomoči in prikazov dejanskega materialnega stanja družin zelo občutljiva. Posebno v večjih krajevnih središčih pa preverjanje oteženo, bolj kot na vaseh, kjer se ljudje med seboj poznajo. Osnova za izračun prispevka staršev pa je 35 odstotkov njihovega osebnega dohodka v preteklem letu, preračunane na družinskega člana, kar od lanskega leta (ko je bil v maju 1984 sprejet poseben sporazum), velja kot izhodišče tudi za družbene pomoči, vse pa naj bi bile v dobro otroka. Ne le kot geslo.

Brigita Bavčar

KOMENTAR

Kdo gre in kdo naj gre iz ZK

Vsakokrat, ko beseda nanese na prenovo Zveze komunistov z njenega teoretičnega, vsebinskega, kadrovskega in moralnega vidika, jo je treba povezati z zelo aktualnim vprašanjem izstopov iz partijskih vrst. Ta se še vedno premalo obnavlja z mladimi člani, kar je v Pomurju zadnje čase velikokrat omenjeno. Kaže, da nekateri komunisti v sedanjih težkih razmerah nočejo sodelovati v boju za odpravo težav, ampak raje menijo, da naj se »barka potopi brez njih«. Ravno v takih razmerah pa se najbolj vidi »prava barva« članov Zveze komunistov. Tudi pri sprejemanju vanjo nimamo dovolj izostrenih meril in premalo je idejopolitične diferenciacije, po drugi strani pa marsikdaj iz svojih vrst ne izključijo tistih posameznikov, ki ne izpolnjujejo partijske politike.

Ni namreč vseeno, kdo danes zapuša Zvezo komunistov in zakaj. Za kategorijo tistih, ki so nas zapeljali v brezno težav, nam ne bi smelo biti prav nič žal. Pa naj gre še za tako ugledna imena. Za kategorijo delavcev pa pravzaprav sploh ne moremo trditi, da so zapustili Zvezo komunistov. Dobro bi bilo, če bi se v njej začeli obnašati prožneje do tistih svojih članov, ki iz docela človeških vzrokov nočejo biti več člani Zveze komunistov, ostajajo pa njeni somišljeniki. To je dosti krat dragocenejšo, kot so zgolj formalni sopotniki te iste organizacije.

Tega se dobro zavedajo tudi v Zvezi komunistov Pomurja, ko pregledujejo gibanje članstva v zadnjem obdobju. Lani je bilo v Pomurju 4369 članov ZK, ob koncu letošnjega novembra pa le še 4149 ali kar za 220 manj. Letos so našli 172 izstopov, da o črtanjih in izključitvah, kjer je prav tako znati porast števila, ne govorimo posebej. Že podatek, da so v soboški občinski organizaciji ZK, ki šteje 2041 članov in je

največja v Pomurju, sprejeli le 5 novih članov, izstopov pa je bilo 66, je dovolj zgovoren. Največ izstopov je med tistimi komunisti, ki so jih v partijske vrste sprejeli v sedemdesetih letih, precej pa je tudi članov z dolgoletnim partijskim stažem. V glavnem gre za kadre s srednješolsko izobrazbo in kvalificirane delavce, ki kot glavni vzrok za izstopanje navajajo previsoko članarino in neučinkovitost pri spreminjanju družbenih razmer.

Najprej smo se slepili in si upali trditi, da izstopajo namreč ključni sopotniki. Vsekakor so bili med nami in so tudi še takšni. Pač, kot povsod. Toda, kadar izstopajo borci, učitelji in komunisti z dolgoletnim stažem, ki zagrenjeno razmišljajo o svoji soodgovornosti, se je treba resno zamisliti. Saj to vendar niso sopotniki! To je prehuda žalitev. Motila jih predvsem nemoč in odločanje v vrhovih, ki pa se v končni obliki skoraj vedno izgovarjajo in se še bodo na članstvo. Zgodijo se torej, da iz Zveze komunistov izstopi človek, ki je z njo

preživel bistveni del svojega življenja, nemalokrat pa je z njegovo avtoriteto in močjo gradil osebnih položaj, v organizaciji je ustvarjal »vzdušje«, bil je nosilec idejne ostrine. Potem pa razočaranje nad rušenjem nekaterih vrednot, za katere bi marsikdo dal »roko v ogenj«.

Če sta vstop in izstop iz ZK osebno dejanje, pa je treba pogledati, kaj je posameznik v tej organizaciji koristnega storil. Ne gre toliko za tiste, ki jih je čas čisto pasivno zanesel v organizacijo in se niti v osebnih prepričanjih in niti v javnem delovanju niso tesneje vezali nanjo, gre bolj za ljudi, ki so bili z njo življenjsko povezani. Ali je razočaranje razlog, ki ga tak človek lahko navede, zlasti ko gre za razočaranje med tem, ko so »stvari v naši družbi krenile«? Kje je bil doslej tak človek, ki so ga nova družbena dogajanja presenetila do te mere, da ni sposoben dojeti pomena velikega premika v vrednotah? Predvsem je prav negotovost okrog najbolj osebnih nazorov glede družbenih dogajanj tista, ki razvrednoti organizacijo in navede posameznika k izstopu. Tudi tu se namreč dogaja nekaj, kar je značilno za nove oblike demokracije: da osebno prevlada nad splošnim. Zapustiti je mogoče splošno pozicijo, ne pa tudi osebne. In če je Zveza komunistov pridobila vrednost osebnega, je ni mogoče kar tako zapustiti.

Milan JERŠE

30 LET DVOJEZIČNEGA ŠOLSTVA

Uspehi prinašajo tudi probleme

V letošnjem šolskem letu praznujemo 30-letnico dvojezičnega šolstva. Ob praznovanju tega pomembnega jubileja pa ne bi smeli pozabiti tudi na napake in pomanjkljivosti, ki jih na svoji koži prav gotovo najbolj občutijo učitelji in učenci v dvojezičnih izobraževalnih organizacijah. Številni organi v lendavski in soboški občini so v zadnjih tednih razpravljali o položaju dvojezičnega šolstva. Osnova so bila poročila vrtcev ter osnovnih in srednjih šol na narodnostno mešanem območju.

Problem vseh, ne le dvojezičnih izobraževalnih organizacij, je pomanjkanje denarja. Pri tem pa ne gre le za padanje materialnega standarda, ampak tudi za druge probleme. Tako prihajajo slovenski učbeniki do učencev z veliko zamudo, saj jih je potrebno za učence v dvojezičnih šolah še prevesti in primerno pripraviti. Večkrat mine celo šolsko leto, preden pridejo tako urejeni učbeniki do učencev v šolskih klopih. Poleg tega pa bi bilo potrebno pri pouku nekaterih predmetov, od zgodovine, zemljepisja do madžarskega jezika, priskrbeti učila in učne pripomočke iz Madžarske. Učbeniki, ki jih zdaj dobivajo iz Vojvodine, namreč niso vselej ustrezni, tako da se pojavljajo težave pri razlagi določenega učnega gradiva.

Tudi kadrovska zasedenost na nekaterih šolah je še vedno nezadostna, kar je delno tudi posledica slabega načrtovanja, saj je nekaterih kadrov

preveč, drugih pa premalo. Delno bi mlade pri tem lahko usmerjali tudi z ustrezno štipendijsko politiko. Le-ta je nasploh prvi pogoj za uspešnejši razvoj narodnostno mešanega območja.

Ustrezni organi bi morali poskrbeti za ureditev učnih načrtov, saj kljub

Osrednja proslava ob 30-letnici dvojezičnega šolstva v Pomurju naj bi bila v nedeljo, 21. maja 1989, so na svoji seji sklenili člani koordinacijskega odbora za program praznovanja tega pomembnega jubileja. Poleg tega pa so člani odbora pregledali tudi programe praznovanja posameznih šol in vzgojno-varstvenih organizacij ter se seznanili s predlogi za podelitev priznanj in odlikovanj posameznikom in izobraževalnim organizacijam, ki delujejo na področju dvojezičnega šolstva.

dolgoletnim izkušnjam dvojezičnega šolstva ti načrti pri vseh predmetih še niso takšni, kot bi si to želeli oziroma kot bi bilo potrebno. Veliko dela torej čaka tudi Zavod za šolstvo, tako republiške organe kot enoto v Murski Soboti. Pedagoški inštitut in Zavod za šolstvo bi morala v kratkem pripraviti tudi poročilo o rezultatih poskusa na lendavski dvojezični OS Drago Lugarič. Učitelji in učenci so namreč zadovoljni s to novostjo, z nekoliko spremenjenim načinom učenja slovenskega in madžarskega jezika v nižjih razredih OS, zato bi bilo potrebno čim prej omogočiti, da ga prevzamejo tudi druge dvojezične šole, in sicer že v naslednjem šolskem letu.

Predmet razprave pa je bilo tudi šolanje zunaj narodnostno mešanega

območja. Pripadniki narodnosti vztrajajo pri izvajanju 14. člena Zakona o posebnih pravicah pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti. O tem so v narodnostnih silih v lendavski in soboški občini že večkrat govorili. Bila so postavljena vprašanja, zakaj na mariborski srednji vzgo-

S. Eöry

Še odbor za varstvo človekovih dolžnosti?

Vsaj tako je bilo razbrati iz razprave na razširjeni seji predsedstva borčevske organizacije občine Ljutomer. Poleg predsedstva so bili navzoči tudi predstavniki krajevnih borčevskih organizacij z namenom, da še enkrat preverijo vsa stališča, ki so jih sprejeli pred 17. sejo CK ZKJ in ki so se nanašala na (takratne aktualne) družbenopolitične in gospodarske razmere pri nas. Ugotovili so, da stališča še držijo in da bi jih bilo potrebno celo zaostri. V stališčih je čutili za skrhljenost, kajti borci so tista generacija, ki se je borila za avnojsko Jugoslavijo in gradila socialistično družbo in ki tudi ne more biti sama kriva za sedanji krizni položaj, kot jim to nekateri danes očitajo.

Borci so v svojih stališčih želeli pokazati socialno neenakost v družbi, saj so prav borci občine Ljutomer v težkem položaju, še posebej, če se primerjajo s tistimi, ki so že užili sadove borbe in poveljne graditve nove Jugoslavije. Sprašujejo se, kdo bo temu napravil konec, kajti sedanja oblast si ne upa poseči v te socialne neenakosti.

Še posebej pa so na današnji seji omenili poslabšane mednarodne odnose med narodi in narodnostmi v Jugoslaviji. Ne-

strinjanje in kritika med vodstvi na račun posameznega naroda je še posebej boleča, zato ho tudi na tem občutljivem področju moral prevladati razum, da si bodo vodstva morala pogledati iz oči v oči in se prijateljsko pogovoriti ter povedati napake in skupno najti rešitev in izhod iz sedanjega položaja.

V razpravi so dejali, da vedno poudarjamo le pravice posameznika, premalo pa dolžnosti. V nekoliko ironičnem tonu je bila izrečena misel, da bi morali ustanoviti tudi odbor za

varstvo človekovih dolžnosti, ne samo pravic. Pravice morajo temeljiti na materialnih osnovah — toda če nismo opravili svojih dolžnosti, če nismo ustvarili materialne osnove, potem nihče ne ve, kakšna naj bi bila upravičenost do realnih, pa tudi abstraktnih pravic, o katerih se danes toliko govori.

Ljudi je lahko pridobivati samo za pravice, morali pa bi jim istočasno povedali njihove dolžnosti, ki jih imajo in ki morajo biti aдекватne tistim pravicam, ki jih posamezniki ali skupnost uživa. V nadaljevanju so spregovorili tudi o aktualnem gospodarskem položaju v občini Ljutomer, ga ocenili kot kritičnega in se zavzeli, da bi vodstvo moralo biti prožnejše, prodornejše in da bi morali v občini Ljutomer smejele načrtovati razvoj.

Dušan Loparnik

ZA POMURSKO OTROKE NIKOLE TESLE

inovacije

»Zmagoslavje« naše neumnosti ali možgani v kletki — taki bi lahko bili še najboljši opredeljeni vsa tistega, kar že leta in leta prizadeva tudi svet ob Muri. Spet smo se primorani iti »pesnjenje po naročilu trenutka«, drugače in blažje izreče: spet bomo pihali na dušo zdomcem, sezoncem, izseljen- cem, ki prihajajo, da bi znova odšli. Ker iz svoje kože ne moremo, smo se odločili za »plavanje po reki brez povratka« na strokovni ravni, pri čemer nam bo pomagal članek iz Delove Sobotne priloge Drago Buvač, ki je svoj izdelek iz sredine novembra naslovil Otroci Nikole Tesle.

Ostanite tu, res nima nobenega smisla!

Ponavljja, da je po nekaterih podatkih v zadnjem desetletju ušlo iz Jugovije 20 do 60 tisoč vrhunskih strokovnjakov, po navedbi inštituta Rudjer Bošković pa samo letos kar 40 tisoč. »K temu naj dodamo, da visokokvalificiran strokovnjak v razvitih zahodnih gospod- stvih ustvari približno 200 tisoč dolarjev na leto. Zdaj imamo vse podatke za ugotovitev, kako je z nami: z begom možga- nov izgubimo na leto od štiri do dvanajst milijard dolarjev.

Razpon je sicer velik (pa tudi denar), vendar to za nas namen ni bistveno. Če upoštevamo, da za vračilo velikanskega 20-mili- jrdnega dolga tujini na leto odštejemo pet do osem mili- jard dolarjev, lahko naš polo- žaj vidimo kot na dlani.« Izho- dišče te vrste je namenoma po- stavljeno, saj sledi namensko cefranje »umetne konstrukci- je«, kamor spada tudi škoda, ki jo imamo zavoljo našega bega možganov. »Prva napaka je že izhodišče v 200 tisoč dolarjih na leto, ki jih na Zahodu ustva- ri naš strokovnjak. Preprosto povedano, z istim znanjem, pri- zadevnostjo in delom tega ne bi mogel ustvariti v domovini, celo če bi mu nudila enake raz- mere kot na Zahodu, če bi ga naročila na vse tuje knjige in dokumentacije ter mu dala naj- boljše laboratorijsko opremo (mimogrede, stroški za to bi bi- li daleč večji). Tak učinek pri- nas ni mogoč zaradi splošne nacionalne produktivnosti dela v primerjavi z isto v tujini, kjer je petkrat od desetkrat večja, poleg tega pa ga celotna naša organizacijska, kadrovska in si- stemska veriga ne more spre- mljati.« Buvač se za tem razpiše

o najmanj dveh ugovorih take- mu izračunu. »Prvi je docela tehnološke narave. Na primer iz patriotskih razlogov lahko (celo na policijski način) ohdr- žimo doma 10 najgenialnejših matematikov, 10 fizikov, 10 strokovnjakov za računalni- šтво, 10 genetikov itd. Toda za vsako od teh skupin je nujna še cela veriga nadarjenih ljudi, višjega ali nižjega ranga, da bi uresničili celovit znanstveno- tehnološki program, to je sto ali tisoč ljudi. Za kaj takega ni- mamo ne denarja ne kadrovske in spremljače strukture. Zato takega (ambicioznega) progra- ma znanosti in tehnike prepro- sto ne moremo izvesti.« Drugi ugovor. »Če bi se nam dejan- sko posrečilo, da bi naši vrhun- ski strokovnjaki na leto ustvari- li vsak po 200 tisoč dolarjev- prihodka, ki se naša vizija o družbi »osvobojenega dela« uresničila. Namesto s 50 tisoč vrhunskimi strokovnjaki, ki so nas zapustili, bi lahko s tistimi, ki so ostali doma, naredili ču- dez. Zaradi omenjenih 50 tisoč smo izgubili deset milijard do- larjev. S petkrat toliko strokov- njaki bi lahko letni nacionalni bruto proizvod povečali za pri- bližno 50 milijard dolarjev. Pa veste, kolikšen je zdaj naš na- cionalni proizvod? Po podat- kih za leto 1985 44 milijard do- larjev. Od takrat se nismo pre- maknili z mrtve točke. In zdaj smo v zanimivem položaju. Za- kaj ne bi zaposlili 250 tisoč vr- hunskih strokovnjakov ter jim zagotovili najboljše razmere za

življenje in delo? Če je treba, jim bomo za njihovo zabavo plačali letni davek v najlepših dekletih in volih ali, kar je pri naših politikih bolj priljublje- no, v jagnjetini in s počitniški- mi hišami v Neumu — strokov- njaki pa bi nam na leto ustvari- li 50 milijard narodnega bruto proizvoda. Vse ostalo samou- pravljalno ljudstvo vseh nara- dov in narodnosti pa bi se lepo ukvarjalo s politiko, z ljudski- mi zborovanji in veselicami, svoje »marksistično osvobodno delo« pa bi živelo kot v starog- rškem polisu.« Kdo bo ostal tu?

Prav je, da je šel Tesla v Ameri- ko!

Po teje računsko-sociološki burleski avtor zadevo ponazori z nekaj neprijetnimi zgledi, na- kar zajadra v resnejše vode. »Po moje je čisto dobro, da je šel Nikola Tesla v Ameriko. Če bi mu celo takratna avstro-ogr- ska monarhija in vsi naši juž- noslovanski patriotizmi omo- gočili najboljše razmere za znanstveno delo, z vsemi de- narnimi in osebnimi privilegiji, na tem prostoru in v takratnih okoliščinah nikoli ne bi bil ta- ko inspirativen magnet za da- našnje jugoslovanske narode. Tega mu ne tehnološko ne gos- podarsko takrat kratkomalo nismo mogli nuditi. Buvač se nato sprašuje — kar je bistve- no! — kako z našim znanjem, z genialnostjo Teslovih otrok, priti iz krize? Najbrž je bolj malo znano, da premoremo v Jugoviji čez 300 nadpovprečno inteligentnih mladih državlja- nov, ki so septembra uspešno opravili slovit Mensin test. Če je med njimi tudi kakšen z naše ravni- ce, ni znano. Pisec pred- postavlja nekatere okoliščine, v katerih bi se dalo iskati odgo- vore. »Začnemo lahko z dej- stvom, da smo se od naših prv- jih zdomcev poslavljali s šte- vičnimi ideološkimi predsodki.

Potem smo bili vrsto let srečni, da nam z deviznimi nakazili masijo luknje v plačilni bilanci. Zdaj bi jih radi spravili v državo z njihovimi 20 ali 40 milijardami dolarjev prihran- kov vred, kot nove podjetnike v tr- žno osvobodeno gospodarstvo. Na podoben način bi lahko razmišljali tudi o begu naših možganov. Ne glede na to, koliko denarja je šlo za njihovo šolanje, je še vedno bolje, da so se nekateri zaposlili v tujini, kot pa da bi ta kapital uničili v tu- kajšnjem gospodarskem sistemu (si- cer pa ves svoj kapital uporabljamo skrajno neracionalno), potem pa se samo del njih, iz lastnih interesov ali pa zaradi sentimentalnih čustev, vrne v domovino in v novih razme- rah oplodi domače šolanje z izku- snjami iz razvitega sveta. Celot- no bodo za vedno ostali v tujini, bodo naša pomembna zveza s svetom znanosti in tehnike.« Avtor na- daja, da »smo morda lahko zado- voljni, da je naša družba kljub vsem realističnim dogmam vendar- le odprla prostor svojim nadarje- nim otrokom in jim omogočila, da svoje znanje in sposobnosti presku- sijo na svetovnem trgu, da so naši izdatki za razvoj in raziskovanje nižji kot v razvitejših državah (pribl. odstotek nacionalnega bruto proizvoda), da zato zahtevamo več- je razumevanje za znanost in uskla- jenost znanstveno-tehnično politiko, toda še zdaj ne vemo, zakaj tudi tak potencial daje manj prijavljenih pa- tientov in nižji narodni dohodek, kot na primer v Španiji, ki po neka- terih kazalcih zaostaja za nami, pa ima kljub temu večji narodni doho- dek na prebivalca in bolj dinami- čno gospodarstvo. ... In kot sme- tana se mu v zadnji odstavek zapiše — v poduk in ravnanje — tole: »Če smo se končno odločili za verifika- cijo vseh naših dejavnosti na trgu, kamor sodi tudi odpiranje proti sverovnemu trgu, potem je dobro, da tja hodijo tisti otroci Nikole Tes- le. Tam bodo preverili, koliko smo vredni, zakoni življenja in tr- ga pa bodo pripomogli k temu, da bodo na ta način največ koristili domovini. Za goslarje se doma še najde prostor, na svetovnem trgu znanja in tehnologije pa ga že zda- vaj ni več.« Tako!

Branko Žunec

SEJA OBČINSKEGA SVETA
ZSS LENDAVA

V ospredju tozd Skladiščna oprema

Na zadnji seji občinskega sve- ta ZSS v Lendavi so posebej poudarili težke razmere v Prima- tovem tozdu Skladiščna oprema. Ta se je sicer z referendumom odločil za samostojno pol, ven- dar so se pojavile težave, saj Ma- riborčani zahtevajo vrnitev de- narja, ki naj bi ga vložili v len- davski kolektiv. Tačas tudi še ni znano, kako bo z zaposlitvijo do- bre četrtine delavcev v lendav- skem tozdu, ki jih ne morejo pol- no zaposliti v sedanjem proiz- vodnem programu. Če se razme- re ne bodo spremenile na bolje, potem se bodo v lendavski obči- ni morali resno spoprijeti s pro- blemom nezaposlenosti (tako imenovani ekonomski presežek), medtem ko so za zdaj še nekako shajali. V letošnjih devetih mese- cih je namreč pravico do denar- nega nadomestila zaradi nezapo- slenosti uveljavilo 42 delavcev — na skupnosti za zaposlovanje je sicer prijavljenih 600 iskalec za- poslitve —, za denarno pomoč pa je zaprosilo 43 ljudi, ki jim je prenehalo delovno razmerje za določen čas. Med temi je največ pripravnikov.

Š. S.

—DRUŽBENE DEJAVNOSTI—

Praznina vendarle ni tako prazna

Strokovni delavci pomurskih sisov družbenih dejavnosti trdi- jo, da prav nič ne vedo, kaj bo z nadstavo v letu, ki prihaja, ter da je nesmiselno karkoli načrto- vati. Priprani so le o tem, da ho- poraba še naprej uravnana z interventno zakonodajo in repu- bliškimi zakoni, dvomijo pa o tem, da bi bila ugodnejša in po- pustljivejša do svobodne menja- ve dela, kot do sedaj.

In vendar: po informacijah, ki jih lahko sliši slovenska javnost in ki v vsej svoji skromnosti kap- nejo vsakega toliko časa, lahko sklepamo, da praznina vendarle ni tako prazna, da se, čeprav še ni nič znano, dogaja marsikaj. Na to nas napeljuje prav slednji napotek izpred nekaj dni, da naj sisi tudi po novem letu zbirajo denar po istih prispevnih stop- njah, kot do sedaj. Odločitev v smislu status quo (ali: naj bo ta- ko, kot je) je tudi tokrat upora- bljena kot vzporedna odločitev ob besednem boju. Ta boj pa po- teka za vrati, ki so zaprti za jav- nost in je spopad med družbeno nadstavo in subjekti moči in odločanja. Slednje seveda ni združeno delo. Je v bistvu nas- protovanje političnim odločit- vam, ki so skregane z logiko do- brega gosodarjenja in družbene- ga napredka. Katera stran bo prevladala, lahko le sklepamo, saj tretje ni — to je združeno- ga dela, ki ga nobena stran ni pova- bila za isto mizo.

Združeno delo je tudi od dru- gih izvedelo, kako namreva repu- bliški izvršni svet reševati izgube v zdravstvu. Povedano je, da bi z obrestmi od denarja, ki se zbira na računih bank za socialnovar- stvene pravice, enotne za vso Slovenijo, plačali izgube v zdrav- stvu. V to so sicer privolile tudi ostale interesne skupnosti in je res trenutna rešitev za zdravstvo, a kakorkoli obračamo, je tako re- ševanje mimo sistema, zakonsko določenega ali dogovorjenega, nepravilno do združenega dela, ki se duši v obrestih in mu jih ne bo črtal nihče (vsaj večini ne). V

V Rakičanu prizidka ne bo

Čeprav smo pred poldrugim letom prepričani poročali, da bo Dom oskrbovan- cev v Rakičanu dobil nov prizidek s približno osemdesetimi posteljami, je sedaj do- končno povedano, da prizidka, čeprav je bil že predviden pri načrtu, ne bo. Čeprav je infrastruktura v domu taka, da bi bil po denarni plati prizidek najcenejši, pa je v Sloveniji prevladalo prepričanje, da za ostarele ni dobro, da je v enem domu več kot dvesto varovancev. Imeli naj bi torej več manjših domov po občinskih središčih, ki bi bili tudi centri življenja starostnikov. V regiji se še vedno nismo zmenili, ali bi tak dom najprej potrebovali v Lendavi ali Lutomeru, a bi se morali čim prej, saj je rakičanski dom že prezaseden.

Dom je namenjen za 268 varovancev, v njem pa jih je sedaj kar 275, številne prošnje pa so morali tudi odkloniti, predvsem tiste, ki so za svojce želeli posebno nego.

Iz republike pa so večkrat prihajale pripombe, da za stare v Rakičanu skrbi premalo ljudi, da je le 70-odstotna zasedenost s kadri po republiških normativih. Zaradi zakonskih omejitev pa tudi letos niso zaposlovali, uspehi pa so nekoliko po- pravili osebne dohodeke.

mh

—ZASEDANJE ZBOROV SOBOŠKE SKUPŠČINE—

O DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH

Delegati zborov soboške skupščine so na zadnji seji med drugim govorili o uresničevanju programov v družbenih dejavnostih. Uvodni re- ferat je pripravila Marija Horvat iz skupnih služb ter povedala, da je res težko razpravljati o nečem, kar je tako zakonsko uravnano, kot so prav družbene dejavnosti. Tudi programi so bili sestavljeni tako, kot se je predvidelo, da bo denar. Kljub temu pa so nekatere interesne skupno- sti v velikih težavah. Kot drugod po Sloveniji je to tudi pri nas zdravstvo. Že skoraj leto dni dela nova bolnica, ki potrebuje precej več denarja kot prej, pa vendar z republike še niso dovolili, da bi zaradi tega za zdrav- stvo lahko zbrali ter potrošili več denarja. Dovoljena poraba je ostala na istem, kljub novi bolnici in dražjim zdravstvenim storitvam.

Pri socialnem skrbstvu so stva- ri še nekako najbolj urejene (po denarni plati), nasprotno pa je v vzgojno-varstveni dejavnosti. Ker že delamo vzgojno škodo našim otrokom, bodo morali starši prav kmalu spet več prispe- vati za varstvo svojih malčkov. Skorajda na tleh je soboška kul- tura, ki več nima ustreznih pro- storov za svoje delo. Zato je uvodničarka pozvala delegate, naj bi povedali svoje mnenje o predlogu, da bi z referendums- kim dinarjem zbirali za uredeitev prostorov.

Na slednje se delegati niso odzvali, prva pa se je oglasila de- legatka Pomurskega zdravstvene- ga centra, ki je obrazložila težave v njihovi delovni organizaciji in prebrala naslednji predlog:

»Skupščina naj sprejme pripo- ročilo, da se zdravstvene skupno- sti, skupaj z zdravstvenimi orga-

nizacijami, takoj začnejo dogo- varjati z organizacijami združene- ga dela za dodatna sredstva prek svobodne menjave dela.«

Tudi Stefan Sabjan je razpra- vljal o zdravstvu, delegatom pa tudi povedal, na kak način misli izvršni svet rešiti denarne težave slovenskega zdravstva.

Na ti dve razpravi se je kot edini iz združenega dela oglasil Božo Kuharič in menil, da tako reševanje težav v zdravstvu, mi- mo sistema dogovorjenega, ni nobena rešitev, prav tako za

združeno delo ni sprejemljiv predlog, da bi posamezni izvajal- ci v družbenih dejavnostih hodili prosit v združeno delo, ki je tudi v velikih težavah. Po njegovem mnenju so obresti tiste, ki dušijo združeno delo in s spremembami obrestne politike bi lahko rešili marsikaj. O gradivu so temeljito razpravljali tudi v bakovski kra- jevni skupnosti ter med drugim pripravili naslednjo pripombo:

»Poročilo o družbenih dejav- nostih obravnavamo vsako leto in ob tem sprejemamo tudi ugo- tovitve in stališča, ki so si v glav- nem podobni. Pogrešamo pa uresničitev sprejetih stališč, skle- pov oziroma primerjavo stanja na področju posameznih dejav- nosti, kaj se je zgodilo, kaj po- slabšalo, in šele potem bi našli ukrepe za odpravo »pomankljiv-osti.«

Majda Horvat

NEMOČ MOČNIH

Na delegatsko vprašanje krajevne skupnosti Partizan v Mur- ski Soboti, ki je izrazila nejevoljo občanov in delovnih ljudi, ker veliko mladoletnikov, ki se vozijo na mopedih, ne upošteva cest- noprometnih predpisov oziroma drugih predpisov s področja jav- nega reda in mira ter zaradi tega ogroža varnost ljudi, predvsem v parku in na pločnikih, s preurejenimi dušiniki pa ustvarjajo tudi hrup prek dovoljenih meja, je Svet za preventivo in vzgojo v cest- nem prometu, ki ga vodi Franc Čarni tako odgovoril:

»Naš svet je seznanjen z nejevoljo, ki jo povzročajo mladole- tniki, ki vozijo kolesa z motorjem in je problem na svojih sejah že večkrat obravnaval. O tem je seznanil tudi postajo milice in pro- metne milice v Murski Soboti. Obe instituciji sta pri reševanju pro- blema nemočni, saj obstoječa zakonodaja štiti mladoletnike. Za po- dobne prekrške je predvidena prijava sodniku za prekrške, kjer jim izrečejo v glavnem opomin in ukor, zelo redko pa denarno ka- zen, ki jo seveda morajo plačati starši.

Dosti bi na tem pouročju lahko storile srednje šole, ki pa jih v svetu že več let skušamo pridobiti k sodelovanju, vendar zaman. Še več pa lahko storijo starši, ki kupujejo svojim otrokom draga kolesa z motorjem, pri tem pa pozabljajo, v kakšno nevarnost se podaja njihov otrok ter kakšno nevarnost povzroča drugim. Meni- mo, da staršem pri tem ne bi smelo biti vseeno in da se prava vzgo- ja, tudi prometna, začneja doma, šele potem v šolah in na koncu tudi v avtošolah.«

Odgovor, ki ga je dobila v vednost tudi strokovna služba skupščine občine, smo objavili v celoti. Zato, ker je simptomatičen v tistem delu, ki smo ga podčrtali. Instituciji sta nemočni, prava vzgoja naj se začneja doma. Slednje je točno, napačno pa breme- niti le starše in se skrivati za neustreznimi zakoni. Te postavljamo ljudje, in če so neustrezni, jih je potrebno spremeniti. V državi, ki jo imamo, se včasih zakoni spreminjajo kar čez noč, to ne bi smelo biti pretežko. Laže, kot prenašati nasilniško obnašanje mladoletni- kov, za katere starši največkrat nimajo časa in jim kot nadomestilo za svoje neukvarjanje kupujejo med dragimi darili tudi motorna kolesa. Z njimi, tako kot starši z dragimi avtomobili, mladostniki izražajo svoj prestiž med vrstniki, s »friziranimi« dušilci pa pozor- nost. Redkokdaj so za to kaznovani, čeprav je včasih cena tudi mlado življenje, ki ugasne ob objestno izsiljeni prednosti na ce- stah, in če prej ne, se roditelji šele takrat — prepozno — zavedo napake. Prometna in druga milica pa bi se morala bolj svoje pri- stojnosti in ne nemoči močnih.

Brigita Bavčar

Tudi v bolnici premalo denarja

Med tozdi Pomurskega zdrav- stvenega centra je Splošna bol- nišnica po denarni plati že nekaj let na najslabšem. Tudi letos je tako, kvečjemu še slabše, kot je bilo leta poprej, saj so imeli v de- vetih mesecih le toliko denarja, da so plačali osebne dohodka in nekaj dinarjev dali v rezervni sklad, medtem ko so ostali drugi skladi še naprej prazni. Pred koncem leta pa je zmanjkalo kar tri milijarde in pol dinarjev, in četudi bi ta denar imeli, bi poslo- vno leto končali kot moteni pri poslovanju.

Kje so torej vzroki? Najbolj jih bremenijo izredno visoki materialni stroški, res pa je tudi, da ima nekaj let bolnica več zaposlenih, kot jim priznajo občinske zdravstvene skupnosti, zanje pa tudi ne dobijo plačila. Z novo kirurgijo je le-teh še več, kar 37, denarno pa to pomeni

680 milijonov dinarjev (za rezerv- ni in stanovanjski sklad bi po- trebovali 700 milijonov). Pri tem pa je treba povedati tudi o dolo- čeni prepreki, in sicer, da glede na zakonsko omejevano porabo z republike ne dobijo dovoljenja, da bi v Pomurju zaradi nove bol- nice za zdravstvo potrošili več denarja. O tem se še dogovarja- jo, delavci bolnice pa upajo, da bodo s prošnjo uspešili čeprav pred koncem leta.

Bolnišnični inarji pa še vedno močno bremeni plačevanje medi- cinske opreme iz tujine, ki ji je cena močno poskočila zaradi ve- likih tečajnih razlik. Vse pa bi bi- lo še slabše, če ne bi dobili 890

milijonov za stare prostore bolni- ce.

Razumljivo je, da so se odloči- li, da ne bodo kupili nobene me- dicinske opreme več, čeprav so jo na tujem že naročili in je na seznamu potrebne opreme za de- lo v bolnici.

Zaradi ugodne cene pa so se vendar odločili, da bodo v Nem- čiji kupili rahljen rentgenski apar- at z računalnikom (CT). Denar zanj pa zbirajo v delovnih orga- nizacijah in so večji del računa že poravnali. Tako bi lahko že ja- nuarja Pomurcem, pa tudi dru- gim ponudili boljše in manj ne- varno zdravstveno storitev.

Majda Horvat

Kafilerija lahko dela še naprej

Na seji soboškega izvršnega sveta so se odločili, da kafilerije ne bodo zaprli, dokler Mesna industrija ne bo zgradila druge. Kafilerija je do sedaj delala, pa čeprav ni imela vse potrebne dokumentacije, 30. decembra pa naj bi zaprli njena vrata.

Na seji pa so izvršniki morali povedati, kaj je večje in kaj manjše zlo. Če bi kafilerijo zaprli, kot je bilo pred leti dogovorjeno, bi zadostili upravi- čenim pritožbam stanovalcev sosednjih blokov in inšpekcijskim službam ter zahtevam za zdravo okolje, vendar pa bi morali povedati, kje Mesna indu- strija lahko zakopava svoj odpad. Četudi bi našli primeren kraj, pa bi oko- lje ogrožali spet na drugem mestu.

Ker pa je delovna organizacija v zadnjem času odpravila nekatere teh- nične pomankljivosti ter tako zmanjšala možnost večjega onesnaževanja okolja, bo kafilerija delala še naprej. Govorili so o približno štirih letih, ko naj bi imeli novo kafilerijo. Občinski organi bodo našli primeren kraj, delo- vna organizacija, ki pa je v času, ki ji je bil določen do zaprtja kafilerije, na- redila premalo za selitev, pa bo morala najti potreben denar. Vse naloge pa po mnenju razgretih razpravljalcev morali časovno točno določiti in ne več dovoliti opravičevanja.

Majda Horvat

Masivno pohištvo gre po svoje

V občini Ljutomer potekajo v zadnjem času zelo intenzivni zdravilni in izločitveni postopki. V delovni organizaciji Ljutomerčan bi radi iz sedmih tozov naredili samo enovito delovno organizacijo, tozdr Vitrina se je že izločil iz delovne organizacije Loške tovarne hladilnikov, tozdr Bombažna tkalnica je postala obrat Mariborske tekstilne tovarne, razdružila sta se tudi DO Tehnostroj in Servis, le pri Emoninem tozdr Agroprod referendum ni uspel. K vsemu temu pa se počasi pridružuje tudi tozdr Masivno pohištvo, ki se pripravlja na referendum o iz-

nimo vso to svojo samobitnost, ki so si jo delavci tega tozda s trdim delom pridobili. Ste dovolj močni, da bi ostali in uspeli kot samostojna delovna organizacija?

»Z ozirom, da smo močno usmerjeni v izvoz. To pa pomeni, da imamo soliden proizvodni program, ki je na domačem in tujem trgu dokazal, da smo sposobni narediti kakovostno in za primerno ceno. Zato menimo, da obstaja realna pot za našo samostojnost.«

Kako daleč ste v pripravah na reorganizacijo oz. izločitev?

Na mestu starega skladišča je letos zrastle nove sodobne skladišče gotovih izdelkov in reprodukcij materiala. V tej stavbi bodo tudi pisarne. Ker se je sprostilo staro skladišče reprodukcij materiala, bodo v njem lahko namestili stroje in tako bo proizvodnja lažja. Naložba je stala 2,4 milijarde dinarjev, zbrali pa so jih iz sklada za nerazvite izozdov, z bančnim posojilom in iz lastne blaginje.

ločitvi iz delovne organizacije Marles Maribor.

V Ljutomerskem tozdu je bilo že konec lanskega in v začetku letošnjega precej vroče krvi, ko so delavci obravnavali zaključni račun in izvedeli, da so poslovali z izgubo. Vse kaže, da odnosi med tozdom in delovno organizacijo še vedno niso razčiščeni, in to je verjetno eden od razlogov za razmišljanje o izločitvi. To potrjuje tudi tozdr direktor Mirko Škalčič:

Motivov za odločitev delavskega sveta tozda, da začnemo s postopkom za izločitev iz delovne organizacije Marles, je več: zadnja leta potekajo v delovni organizaciji Marles reorganizacijski postopki, ki pa so v glavnem usmerjeni v centralizacijo upravljanja, centralizacijo vseh poslovnih funkcij, tudi tistih, ki jih je tozdr praktično že imel. V mislih imam pripravo proizvodnje in nekatere druge. Kmalu se je izkazalo, da te centralizirane funkcije niso dajale pravih rezultatov. Tako je nadaljnja reorganizacija šla po naših predvidevanjih, se pravi, da večjih rezultatov ni bilo. Tudi pri zaključnih računih se je izkazovalo, da so bile nekatere denarne transakcije v našo škodo. Vse to nas je vedno bolj razdvajalo kot združevalo. Stanje med DO in tozdom se je zaostrojalo. Zaradi sedanjih zaostrenih razmer in priprave novega zakona o podjetjih je po naše še zadnja možnost, da ohr-

Eden od osnovnih razlogov za izločitev je, da tozdr Masivno pohištvo iz Ljutomera daje za skupne službe več, kot pa je rezultat. V pripravah na izločitev so v tozdu Masivno pohištvo izračunali, da bi za funkcije, ki jih opravlja delovna organizacija, potrebovali 18 novih zaposlitev. Preračunano na oktober to pomeni 50 odstotkov manj denarja, kot pa so ga morali plačati delovni organizaciji. V oktobru so delovni skupnosti skupnih služb v Mariboru morali plačati 200 milijonov dinarjev, 23 milijonov za reklamo in 10 milijonov za servis. Če bi vse funkcije opravljali sami, bi prihranili okoli 100 milijonov dinarjev.

»Konec novembra bomo verjetno razpisali referendum in po preteku roka se bodo delavci nato odločali o tem, ali ostanemo še naprej v delovni organizaciji, ali gremo na lastno pot. Hitimo zato, ker bi — če pride do izločitve — vse te postopke radi izvedli po stari zakonodaji, kajti ne vemo, kaj nas čaka po novem letu.«

Se bo izločil celoten tozdr — lani ste namreč v sklopu reorganizacije dobili v tozdr še dve žagi, v Ormožu in Radencih?

»Žaga v Ormožu je pripravljena, da deli usodo z nami še naprej, žaga v Radencih pa se je odločila, da bo še vendarle naprej sodelovala z mariborskim Marlesom. Razlog za to odločitev v Radencih je preprosta: to žago še vedno vozijo precejšnjo količino hlodovine z mariborskega območja.«

Kako pa sicer načrtujete oskrbo s surovino?

»Glede tega si ne belimo glave, saj je surovina na trgu dovolj, upamo pa, da bomo, četudi pride do izločitve, še naprej sodelovali z Marlesom, predvsem z žago v Radencih, saj svoje izdelke, to je žagan les, nekemu morajo prodati.«

Pri vsaki izločitvi se pojavi osnovni problem, to so kadri, saj se vse poslovne funkcije, marketing in prodaja prenese v delovno organizacijo. Kako nameravate rešiti ta problem?

»Drži, kadri so velik problem. Ne samo zaradi tega, ker dobrih kadrov ni, radi bi, da bi dobili najboljši kader. Vprašanje je, kako srečno roko bomo imeli pri tem. Vemo, da v občini Ljutomer ni zadovoljive kadrovske politike, zato bo to eden večjih problemov pri nas. Problem je tudi v tem, da bomo začeli praktično iz nič. V začetku bomo potrebovali dobre komercialiste in računovodske delavce. Na nekaterih področjih že dlje časa pripravljamo ljudi, je pa še veliko tega odprtega. Precej bo odvisno tudi od tega, kako se bomo sporazumeli z delovno organizacijo. Gre za to, da sedanji glavni direktor odločno vztraja pri tem, da naj bi s prvim januarjem 1989 prenehale vse funkcije tozda Masivno pohištvo, mi pa vztrajamo pri našem modelu. Res pa je tudi, da bo s tem datumom, mogoče tudi prej, prenehala funkcija generalnemu direktorju. Zato upamo, da bi pri vseh drugih vodstvenih delavcih v Marlesu ostal interes, da še naprej sodelujemo in da določene skupne funkcije še na-

prej opravljajo za nas. Nekatere funkcije trajno, ostalo pa po dogovoru. Gre predvsem za skupen tržni nastop, kar je zanimivo za nas in za Marles. V tej delovni organizaciji in z njo smo si ustvarili določeno ime in zato upamo, da bo v novi zakonodaji omogočeno poslovno in tehnično sodelovanje, vendar na enakopravnejši osnovi.«

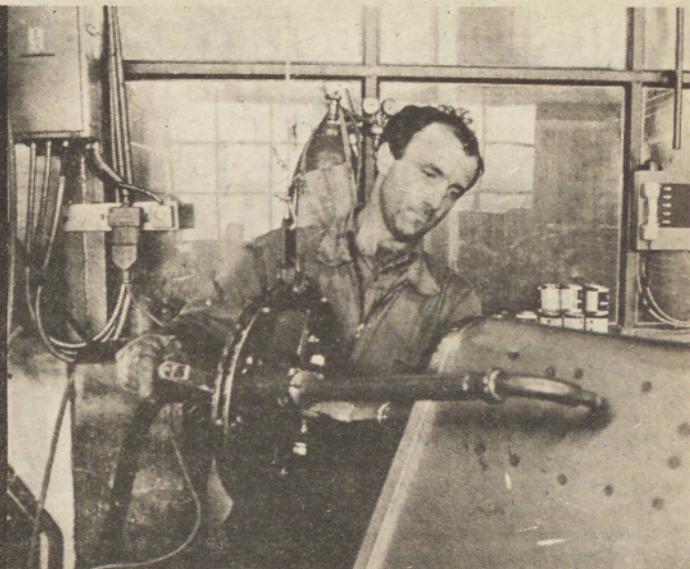
Marles pa tudi ni edina lesna organizacija, s katero bi lahko poslovno-tehnično sodelovali, saj je slovenska lesna industrija zelo razvejen in povezan sistem?

»Že sedaj smo povezani z Lesnino in Slovenijalesom. Prek teh dveh sistemov v glavnem izvažamo naše izdelke. Zato je mogoče to nekoliko lažje, ker lasten izvoz ne gre prek Marlesa. V tej povezavi, kljub izločitvi, ne nameravamo ničesar spreminjati.«

Dušan Loparnik

KAJ SE GREDO V SOBOŠKEM AGROSERVISU?

BOJ ZA OBLAST IN ŠUŠMARSTVO

Izrečeno je bilo brez dlake na jeziku: »Delavci šušmarijo in »rihtajo« stranke na dom. Le kdo ne bi tega počel ob takih mizerijah plačah? Zavoljo pihih 350 ali morda kaj več tisočakov v plačilni kuverti bi lahko 27 delavcev od 220 vseh zaposlenih pri oktobrskem izplačilu mirne duše štrajka. Pa niso, ker so se takoj našli dinarji za 30-odstoten dvig plač.« Niso to nekoliko prenevarne igrice s potrpljenjem Agroservisovih modrih ovratnikov?

O razmerah v tej delovni organizaciji, sicer članici sozda ABC Pomurka, smo se obširneje razpisali avgusta, vendar bolj z vidika uvajanja nekaterih razvojnih projektov. Pri tem smo nekoliko preuranjeno domnevali, »da niso posredni osebnostne razprtije ali skrhani medčloveški odnosi, marveč dialoško-polemična »čistka« na osnovi strokovnih argumentov.« Po nedavnem skupnem sestanku najodgovornejših sindikalistov v soboški občini ter ključnih predstavnikov (samouprave, politike in posloводства) v tovarni je očitno, da imamo opravka z globoko razklanostjo na vsaj dva bregova: delavci na enem in direktor Milan Šanko na drugem. Dobre tri ure so se dajali in zdi se, da bi mogli govoriti

kar o treh različicah iste zgodbe. Pravijo: ni dela. Kdo je za to odgovoren? Nesporno najprej direktor podjetja, nato komercialni, ki ga v Agroservisu iščejo že dobro leto, in končno tehnični direktor. Vendar je to zgodba »od spodaj«, skozi vse tisto, kar najbolj neposredno in v živo udari po žepu. Druga različica bi utegnila biti »od zgoraj«: rekli bi ji boj za oblast, ki se najoprijemljiveje razbura skozi skaljene medčloveške odnose. Povedano je bilo, da ima direktor Milan Šanko podcenjevalen odnos do samouprave in politike v firmi, da kakršnekoli občutljivejši pripombe jemlje kot napad na položaj, ki ga zaseda, da je tudi poskušal zavreti določene projekte zunanjih ustanov (vzemimo Refin sistem IPOK), čim je zaslužil zoževanje lastnih pristojnosti ter zmanjševanje moči in vpliva.

Prvi mož Agroservisa je ob koncu — na vztrajno »izzivanje« predsednika občinskega sindikalnega sveta, Janeza Kovača, če se sploh misli oglasiti — žogico vrnil: in tu se začne tretja različica zgodbe, ki bi znala, če ne pride do korenitejših, prelomnih posegov in ukrepov, pripeljati celo do prisilne uprave. Vsakdo naj strokovno in dosledno opravlja svoje delo, je demagoško za-

vrnil obročbe Šanko in navzočemu novinarju naložil, naj poroča, kako je Tamova Karosernica navzlic lastnim, hudim tegobam pri poslovanju, širokogrudno dala Agroservisu delo, da pa jim — tega pa naj poročevalec ne bi posredoval javnosti — še ni plačala 80 milijonov dinarjev za opravljeno delo. Tudi občinski sindikalnim voditeljem ključni človek podjetja ni zaželel dobrodošlice — je tudi zamudil na sestanku! — marveč jim dal lekcijo, češ da se mu zdi vse skupaj nenavadno, ko se takole sestajajo, in da se po tej poti zadeve ne rešujejo. Kako naj bi se reševale, ve sam, očitno pa mnogokaj ni bilo izpeljano iz že pred časom sprejetega sanacijskega programa.

Globoka razklanost med delavci in direktorjem ter čakanje na to, kdaj bo druga stran naredila napako, krize v soboški delovni organizaciji Agroservis, članici sozda ABC Pomurka, ne bo razpletla. Dodajmo, da je imenovana skupna sindikalna komisija za sklepe in da se »čistka« nadaljuje. Mimogrede: celo molčeča večina predstavnikov modrih ovratnikov iz ozadja se je oglasila ob koncu sestanka.

Branko Žunec

Nov dosežek delavcev Ina Nafta Lendava

Poslej hitrejša »rojevanja«?

V lendavski Ina Nafti imajo že dolgoletne izkušnje z izdelavo vrtnalnih strojev Janez 600, s katerimi je možno vrtati 600 metrov globoko v zemljo. Izdelujejo jih po načrtih, ki so jih dobili od drugih. Na tržišču pa je bila potreba po manjšem vrtnalnem stroju za vrtanje v globino do 200 metrov. Strokovna skupina: Ladislav Kocon, Štefan Godina, Drago Horvat in Franc Horvat, je pred nekaj leti začela izdelovati načrte za tak stroj. Najdlje je za risalno desko ostal Štefan Godina, zato ga lahko označimo za »očeta« hidravličnega vrtnalnega stroja VS-200. Sodeloval je tudi Robert Pevec.

Vrtnalni stroj ima 35 kW dieslov motor, na katerega je preko menjalnika in sklopke vezana hidravlična črpalka, ki poganja hidravlični motor na vrtni glavi in oskrbuje cilindar za hiter premik vrtnalnih glav. Na pogonskem motorju je nameščena še manjša črpalka za oskrbovanje cilindra, s katerim se uravnava kot vrtnanja.

»Vrtnalni stroj VS-200 je namenjen za razna vrtnanja do globine 200 metrov, in sicer za hidrološke raziskave, vrtnja tal, ki jih je treba utrditi, vrtnanje zaradi miniranja, za seizmične raziskave, vrtnanja zaradi postavljanja raznih sider, vrtnanje vodnjakov in tako naprej. S strojem lahko vrtamo navpično, vodoravno ali pa pod koti različnih stopinj,« nam je povedal Štefan Godina. Moramo reči, da je bil po svoje vesel, ker je vse, kar je zarisal, izdelano v strojni delavnici v Ina Nafti, kupili so le pogonski motor, hidravlične črpalke, hidravlične cilindre.

»Stroj smo pred kratkim predstavili možnim kupcem. Le-ti so izrazili veliko zanimanje za ta naš dosežek in, kot trdijo v komercialni službi, naj bi kar 20 predstavnikov različnih podjetij izrazilo zanimanje za nakup. Glede na to, da hidravlični vrtnalni stroj VS-200 stane okrog 80 mi-

lijonov dinarjev, sem prepričan, da se bo vloženo delo obrestovalo,« je prepričan »izumitelj« Štefan Godina.

Nov dosežek strokovnjakov in delavcev Ina Nafta smo si seveda ogledali na kraju samem — v delavnici. Tam smo tudi zvedeli, da lahko s njim vrtamo globlje (celo do 350 metrov), če hočemo ožji premer vrtnice. Če pa hočemo vrtati široko odprtino, na primer za vodnjak, tedaj pa je možnost vrtnanja v globino seveda manjša — do 50 metrov.

Prototip vrtnalnega stroja VS-200 je torej nared za redno izdelavo. Zazdaj je stroj sicer nekoliko »neroden«, saj ni mobilan (nima ne koles ne gosenic), ampak je montiran na »saneh« oziroma kovinskem podnožju. To pa ne pomeni, da ga ni možno pritrčiti na kolesa! Tudi pogon teh ni vprašljiv, saj je treba pritrčiti le še dva hidromotorja, ki ju bo posredno poganjal že omenjeni dieslov motor.

V Ina Nafti smo sicer slišali, da se je hidravlični vrtnalni stroj rojeval več let. Ne konstruktor ne delavci v proizvodnji niso delali ves čas na tem projektu, ampak je tako zamisel v raziskovalnem oddelku, kakor v proizvodnji, nastajala vzporedno ob vseh drugih delih. Naslednji stroji(i) bo prav gotovo prišel prej iz tovarne, kajti tega je že kupila Geomašina iz Zemuna.

Š. Sobočan

»Presenetljivi« ukrepi začasnega vodstva Avtoradgona

Avtoradgona želi izstopiti iz sozda Integral

Prav te dni mineva prvi mesec ukrepa družbenega varstva v DO Avtoradgona sozda Integral iz Gornje Radgone. Začasni kolegijski poslovodni organ (ZKPO), ki ga sestavljajo odgovorni in preizkušeni delavci iz raznih delovnih organizacij radgonske občine (Elrad, Kmetijski kombinat, Radenska, Izvršni svet SO), se je lotil reševanja nakopičenih problemov hitro, resno in organizirano. Problemi pa so objektivne (finančne in splošno tržno veljavne) ter subjektivne narave. ZKPO je že v prvem mesecu sprejel številne naloge za reševanje problemov obeh vrst.

Novembra so se člani ZKPO sestali z vodstvom Tama, Ljubljanske banke, Temeljne pomurske banke in sprejeli poslovne obiskovalce iz Združenih držav Amerike, ki so se zanimali za nakup bivalnih enot ter 28 in 38-sedežne avtobuse. Udeležili so se vseh sestankov družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji, redno izdajajo Informator (dvakrat tedensko) in z njim obveščajo delavce o opravljenih nalogah, sprejeli pa so tudi ukrepe za izboljšanje delovne discipline. Disciplino se mora začeti že pri vstopu, zato dosledno zapisujejo in nato poimensko objavljajo v Informatorju vse zamudnike. V minulih tednih se je

točnost prihodov in odhodov z dela bistveno izboljšala, zmanjšali pa so se tudi izhodi med delovnim časom. Glede tega so pripravili še natančnejši ukrepi, ki bodo pripomogli k večji učinkovitosti in discipliniranosti. Več napora pa bo potrebno vložiti v izboljšanje discipline in izvajanja nalog na delovnem mestu. Z neizvrševanjem nalog bodo delavci kršili delovne obveznosti, odklanjanje nalog, ki jih določa nadrejeni, pa bo ZKPO takoj kaznoval z disciplinskimi ukrepi ali premestitvijo.

ZKPO Avtoradgona je tudi sprejel sklep o imenovanju skupin za ugotovitve in oceno stanja na vseh področjih poslovanja. Te bodo organizirane za naslednja področja: načrtovanje in kontrola izvajanja, programska usmeritev, raziskave, razvoj in tehnologija, finance, računovodstvo, oskrba, trženje, domači in tuji trg, splošne in kadrovske zadeve, organizacija in informatika, tozdr Proizvodnja, tozdr Avtoradgona, tozdr Transport. Skupine morajo delati ne glede na delovni čas, podati pisno poročilo, odgovorne pa so tudi za ustreznost in točnost podatkov.

Za učinkovitejšo in doslednejšo izvajanje nalog v drugi izmeni so uvedli dežurstvo, ki ga opravljajo vodilni in

vodstveni delavci. V tozdu Proizvodnja pa so v drugi izmeni uvedli delo obratovodje. V prihodnje bodo posebno pozornost namenili odpravljanju prevelikega težijskega dela v delovni organizaciji.

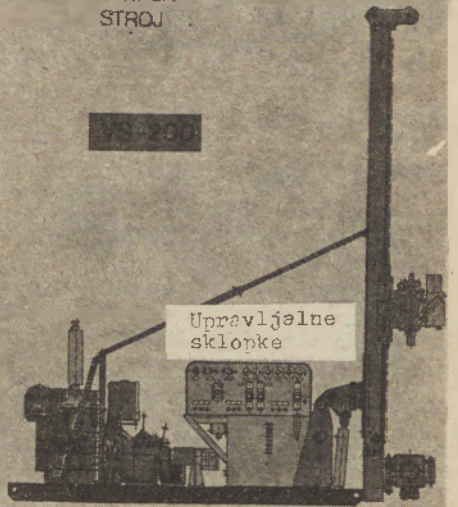
ZKPO pa je že analiziral nekatere sklenjene posle s tujimi in domačimi partnerji in sprožil postopek za izstop delovne organizacije iz sozda Integral.

Konec novembra so se sestali člani ZKPO in vodstvo Ljubljanske banke, Temeljne pomurske banke. Pogovarjali so se tudi o pokrivanju izgub Avtoradgona po zaključnem računu ter o pripravljenosti Ljubljanske banke, da spremlja sprotno poslovanje Avtoradgona. Temeljna Pomurska banka je za soglasje zahtevala izpolnjevanje naslednjih pogojev da v Avtoradgoni zagotovijo bistveno večjo proizvodnjo ob sedanjem obsegu zaposlenih, ob manjšem poslovanju pa število zaposlenih zmanjšajo, da uresničijo notranje ukrepe sanacije, da racionalno izkoriščajo proizvodne, transportne in prostorske zmogljivosti ter da zagotovijo pozitivno tekoče poslovanje, torej donosnost vseh dejavnosti.

Bernarda Balazic — Peček

INA - NAFTA LENDAVA

HIDRAVLICNI
VRTNALNI
STROJ

Vrtnalni stroj VS-200, ki ga je zasnoval Štefan Godina v sodelovanju s sodelavci, so izdelali delavci v strojnem obratu Ina Nafta.

Doklej zanesenjaštvo?

Dejavnosti, ki potekajo v okviru Zveze organizacij za tehnično kulturo občine Murska Sobota (klubi mladih tehnikov po šolah, Radio klub, Aero klub, Brodarsko društvo), dosegajo številne uspehe, ker v njih delajo zanesenjaki, ki žrtvujejo veliko prostega časa za klubsko dejavnost, in ker imajo tudi dobro zastavljene programe. Vendar pa obstaja bojazen, da jih bodo morali kniti, da bo ponekod prišlo do zastoja (letalski klub), če ne bodo dobili več družbene pomoči. Tako bo, denimo, Aero klub M. Sobota letos imel okrog 100 milijonov dinarjev izdatkov, pomoči (dotacije) pa bodo znašale le 10 milijonov dinarjev, kolikor jih letno stane samo gorivo. In kje vzeti denar za mehanika, obnovo letal ali morebiti celo za nakup novega letala? Če ne bi člani kluba hodili tudi delat v klubsko delavnico (določene storitve, za katere dobijo plačilo), bi že zdavnaj morali prenehati s svojo dejavnostjo, ki je prav gotovo širšega družbenega pomena. Podobno se dogaja tudi v drugih organizacijah za tehnično kulturo. Vse drugače bi bilo, če bi prišlo do sistemskega financiranja — ali v okviru prispevnih stopenj ali pa bi, tako kot na Hrvaškem, v ta namen dobili del sredstev od iger na srečo. Prej bi seveda bilo treba doseči spremembo zakona, ki ureja to vprašanje. Letalski klub pa upravičeno pričakuje več pomoči tudi iz naslova vojska-ljudska obramba.

In kako je z uporabo računalnikov v šolah? Pri pouku jih žal skoraj ne uporabljajo, ker v ta namen niti nimajo ustreznih programov. Rakava rana pa so tudi mentorji, ki so sicer obiskovali 150-urni seminar (z vsake šole po eden), vendar je to za večino zdaleč premalo, da bi lahko skupaj z učenci izvajali kakovosten pouk računalništva, oziroma uporabljali računalnik pri posameznih predmetih. In kako do kakovostnih programov? Lahko bi jih kupili od tistih, ki so jih že pripravili, vendar so zelo dragi in "naravnani" na računalniški spectrum, v Pomurju pa so vse šole opremljene z računalniki commodore. Bolje bi torej bilo, če bi se sami lotili tega dela — skupinsko in postopno. Vzročna šola naj bi bila, kot je predlagano, osemletka v Puconcih. Pripravljeni pa so sodelovati tudi strokovnjaki Muriškega računalniškega centra. To je vsekakor hvale vredno, mar ne?

Jože Graj

ZADNJI KRČI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

Ostro nastopanje delegatov republiške zdravstvene skupnosti proti hitremu sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu, predvsem pa to, da so delegati sploh zavrnili razpravo o tej točki dnevnega reda, je lahko presenetilo le bežnega spremljevalca dogajanj v slovenskem zdravstvu. Zdravstveni in strokovni delavci, pa tudi opazovalci z izostrnim čutom za zaznavanje bistva stvari si bodo enotni, da tak revolt delegatov ni nobeno presenečenje. Je le vrhunec celoletnih zapletov okoli iskanja odločilne poti za zdravstvo, posledica prepada med upravo in samoupravo, številnih kompromisov in nespoštovanj dogovorjenega. Številni konflikti so bili torej javnosti znani v milejši obliki, v zakulisju pa se je moralo dogajati marsikaj, kar razjasnjuje odločnost in ogorčenje delegatov.

Pri vsej zadevi pa je zanimivo, da so si bili tokrat enotni tako delegati revnih kot bogatih občin, zdravstveni delavci velikih zdravstvenih institucij in podeželskih bolnic. Enotni so bili v tem, da mačka v žaklju ne bodo kupili, saj so že prevečkrat verjeli v obljube o odločitosti ukrepov za siromašno zdravstvo.

Zdi se mi, da je zdravstvo sedaj še bolj kot kdaj prej v novejšem času podobno revežu s tanko rezino kruha, kateremu se predlaga, da da kruh iz levega v desni žep, pa bo mogoče rezina postala dovoljšnja za lačni želodec. Toda pri tem se ta že bolj zdrobi in postane tanjša.

Denarja za vse pravice ni, saj je gospodarstvo revno, pravijo »varovanci« gospodarstva, zato mora zdravstvo postati cenejši in odpraviti nepravilnosti. Slednje v zdravstvu tudi so, tako kot še marsikje, vendar lahko dvomimo, da bo zakon, tak, kot je predstavljen, tako popoln, da bo neprepusten zanje. Problem revnega zdravstva, pa tudi revnega gospodarstva je torej globlji, vendar dobro poznan, namreč v vprašljivi delitvi ustvarjenega dohodka. Malo oslaja gospodarstvu, še manj zdravstvu in družbenim dejavnostim.

In kaj sedaj, se sprašujejo vsi, ki jim ni mar, kakšna bo usoda slovenskega pa tudi pomurskega zdravstva. Ostaja namreč prazen prostor, in prav lahko se zgodi, da ga bodo zapolnili ostri ukrepi oblasti. Pomursko zdravstvo zaradi znanih težav in izgub ne sme čakati nanje, ampak se obrniti k združenemu delu ter jasno povedati, kakšne bodo posledice, ki bodo seveda spet bile tako bolne Pomurce kot zdravstvene organizacije.

Majda Horvat

Toplotna energija iz globin

Jugoslavija ima izredne naravne možnosti za razvoj kmetijstva, vendar kaže, da jih ne znamo ali nečemo izkoristiti. Pri znani svetovni strokovnjaki so izračunali, da bi Jugoslavija lahko pridelala hrano za 80 milijonov prebivalcev, zato je ob tem toliko večji nesmisel, da moramo hrano še vedno uvažati. Res, da hrana ne zraste kar tako, v zemljo je treba vlagati, če želimo iz nje čim več dobiti, prav na to pa čisto pozabljamo. V naše planske, razvojne in druge dokumente smo sicer zapisali, da je kmetijstvo prednostna de-

Zaenkrat geotermalno vodo v Makedoniji izkoriščajo le za potrebe kmetijstva, vendar pravijo, da bi se jo dalo koristno uporabiti tudi v industriji in šole. Zlasti za ogrevanje stanovanjskih in drugih prostorov, v Kočanih pa se že pripravljajo na izdelavo projektov, da bi s to geotermalno vodo ogrevali mesto. Kot že rečeno, jo zdaj izkoriščajo le za potrebe kmetijstva, izkušnje in rezultati, ki jih pri tem dosegajo, pa so več kot zadovoljivi. Ta voda ima namreč visoko energetsko vrednost, saj ima, ko priteče na

To so edini rastlinjaki v državi, ki jih ogrevajo le z geotermalno vodo. V njih dosegajo odlične pridelovalne in finančne rezultate, žal pa jih je zaenkrat le 18 hektarjev. Foto: L. K.

javnost, vendar je premalo, če ostaja vse to zgolj zapisano na papirju, v praksi pa se stvari ne premikajo. V razmerah, v kakršnih gospodarji kmetijstvo v zadnjih letih, le-to ni sposobno samo skrbeti za svoj razvoj, dejstvo pa je, da tudi v preteklosti razmere niso bile prav nič boljše. Na račun cenovnih nesorazmerij se je dohodek ves čas odvil iz kmetijstva, razmere pa so se zdaj že tako zaostrile, da kmetijstvo nima lastnih sredstev niti za tekočo proizvodnjo, o vlaganjih v razširjeno reprodukcijo pa ob sedanjih posojilnih pogojih kmetijci ne upajo niti razmišljati. Prav vlaganja pa so nujna, če želimo izkoristiti naravne razmere, ki jih ima jugoslovansko kmetijstvo. Kjer tega niso zanemarjali že v preteklosti, rezultati so, in če bi ob pravem času znali izkoristiti te ugodnosti, bi bilo danes kmetijstvo na zeleni veji.

Tokrat se nekoliko pomudimo pri izkušnjah, ki jih imajo makedonski kmetijci pri izkoriščanju naravnih in drugih danosti. Ne bomo ponavljali izkušenj z namakanji kmetijskih zemljišč, saj smo o tem pisali že v enem od prejšnjih nadaljevanj, treba pa je poudariti, da tudi na tem področju še niso izkoristili vseh možnosti. Na 84 tisoč hektarjih, ki jih že namakajo, dosegajo nadpovprečne rezultate, že z manjšimi vlaganji bi lahko uredili namakanje na dodatnih 50 tisoč hektarjih, medtem ko ima Makedonija vse naravne možnosti za namakanje 200 tisoč hektarjev kmetijskih površin. Vendar je pomankanje sredstev za naložbe spet osnovni razlog, da ne morejo izkoristiti teh naravnih danosti. Voda v Makedoniji pa ne rabi le za namakanje, pač pa bi se jo dalo izkoristiti tudi kot pomemben energetski vir. Mislimo predvsem na izkoriščanje geotermalnih voda, ki jih je na tem območju na pretek, izkoriščenih pa le bore malo.

Vseeno pa je treba poudariti, da so prišli pri raziskavah in izkoriščanju geotermalnih voda v Makedoniji najdlje, čeprav so plasti termalne vode pod dobršnim delom naše države, saj segajo od Grčije prek makedonsko-srbskega masiva vse do Panonske nižine. Po zbranih podatkih predstavlja geotermalna voda od 2 do 3 odstotke v energetski bilanci države, kar je na prvi pogled sicer zanemarljiv delež, vendar je slika povsem drugačna, če ob tem upoštevamo, da je to obnovljivi vir energije. Z intenzivnejšimi raziskavami geotermalnih voda so v Makedoniji začeli v začetku sedemdesetih let, ko se je začela energetska kriza v svetu in rezultati teh raziskav so že vidni. Prav v Makedoniji so najbolj bogata nahajališča geotermalnih voda, z rezultati, ki so jih dale raziskave na območju Kočanov, pa se to območje uvršča prav v evropski in svetovni vrh.

površje, 78 stopinj Celzija in rabi za ogrevanje v rastlinjaki. Zaenkrat imajo 18 hektarjev takšnih rastlinjakov, načrtujejo pa, da bi njihove površine še precej povečali. To je ena prednostnih nalog, ki je zapisana tudi v republiških razvojnih programih, saj želijo z geotermalno vodo zamenjati druge, veliko dražje vire energije. Izkušnje, ki so si jih pridobili pri ogrevanju rastlinjakov, kažejo, da kubični meter te geotermalne vode nadomesti 5 litrov mazuta, s tem pa močno poceni tudi stroške pridelave. Če ceno 800 dinarjev, kolikor jih stane kubični meter te vode, primerjajo s ceno 5 litrov mazuta, potem ugotovitev, da je geotermalna voda najcenejši vir energije, vsekakor drži, njena prednost pa je tudi v tem, da ne onesnažuje okolja. Če jo primerjamo s tovrstnimi vodami na drugih območjih v državi, ta v Makedoniji ne vsebuje nobenih agresivnih kemijskih elementov, je kristalno čista in bi jo primerno ohlajeno lahko uporabljali celo za pitje. Samo za ogrevanje rastlinjakov je še vedno premalo izkoriščena, pravijo makedonski kmetijci, zato so začeli tudi z raziskavami o možnostih nadaljnje uporabe. Ko zapuša ogrevalne naprave v rastlinjaki, ima še vedno temperaturo 45 stopinj Celzija in ta voda ostaja zaenkrat neizkoriščena. Pa bi jo lahko s pridom uporabili za ribogojnice, zlasti pozimi, in prav o tem zdaj že razmišljajo.

Pa se vrnimo še k rastlinjakom in rezultatom, ki jih dosegajo z izkoriščanjem geotermalne vode. Rastlinjaki v Kočanih, ali točneje v Podlogu, so edini v državi, ki jih ogrevajo izključno z geotermalno vodo, saj v vseh drugih dodatno uporabljajo tudi druge vire energije, največkrat mazut. Teh 18 hektarjev v Podlogu ogrevajo približno šest mesecev v letu, od oktobra do marca, ves ta čas pa v njih poteka nemotena pridelava. Izkušnje tamkajšnje kmetijske zadruge, ki ima šest hektarjev rastlinjakov, kažejo, da oberejo letno v njih dve letini, finančni rezultati, ki jih dosegajo, pa so nadvse ugodni. V njih gojijo izključno paradiznik in kumare, na teh šestih hektarjih pa pridelajo letno 400 ton paradiznika in 600 ton kumar. Zlasti zanimiva je pridelava pozimi, ko so cene tudi na tržišču najboljše. Samo letos so s pridelkom, ki so ga pospravili od januarja do junija, na teh šestih hektarjih ustvarili 1,25 milijarde dinarjev čistega dohodka. Ker pa je povpraševanje po pridelkih iz rastlinjakov v državi veliko, je težnja po novih rastlinjaki, ki jih bodo ogrevali z geotermalno vodo, med makedonskimi kmetijci upravičena, resneje pa bi o tem morali razmišljati tudi na drugih območjih, kjer takšen vir energije tudi imajo. In Pomurje je eno takšnih območij.

(se nadaljuje)
Ludvik Kovač

TIMA **FERROMOTO**

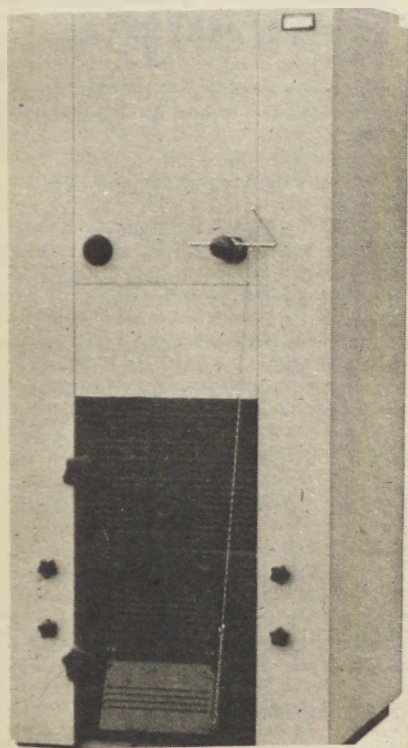
35
LET

Vrhunske kvalitetne peči za centralno ogrevanje

MEGAL ferrotherm

toplovodni kotel z vgrajenim boilerjem model od 29—139 kW

toplovodni kotel z vgrajenim boilerjem od 29—139 kW

OLJNI GORILEC

OLYMP

moč od 11—97 kW

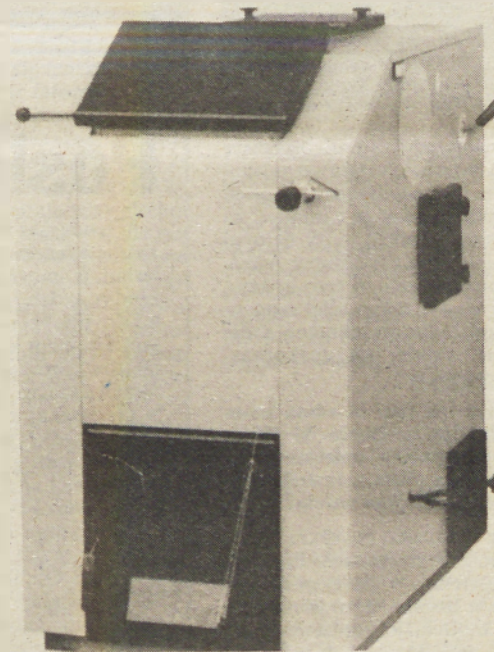
varčevalna loputa oljno predgretje dobava: takoj za dinarje

grejmo se ceneje

Trajno žareči toplovodni kotel sodi med najsodobnejše rešitve te vrste tako doma kot v svetu PROIZVODE LAHKO KUPITE V VSEH PRODAJALNAH TOPLOTNE TEHNIKE V JUGOSLAVIJI

ferrotherm

trajno žareči toplovodni kotel brez boilerja od 18—50 kW

- boljši izkoristek energije
- dolga doba gorenja
- majhna poraba goriva
- nova regulacija
- dolga življenska doba
- sodoben videz

Nizkotemperaturni avtomatski oljni toplovodni kotel za centralno ogrevanje

OLYMP - ferrotherm

FERROMOTO FEROTHERM

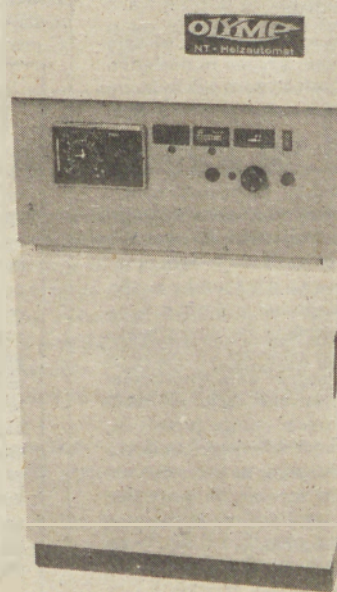
je v sodelovanju z avstrijsko firmo OLYMP izdelal toplovodni kotel za jugoslovansko tržišče, ki ste ga že dolgo pogrešali.

NOVO

Katere so njegove posebnosti in kvalitete?

- nizkotemperaturno ogrevanje — manjša poraba goriva
- avtomatsko delovanje
- tovarniška nastavitve zelene moči od 12 kW—25 kW
- idealen za etažno ogrevanje
- sodoben videz — možnost vključitve med kuhinjske elemente
- zagotovljen servis in
- kvaliteta se piše z velikimi črkami

Prodaja in informacije: **FERROMOTO, MARIBOR**, tozd Trgovina, termika, tel. (062) 24 541

lesnina

podčrtano z rumeno

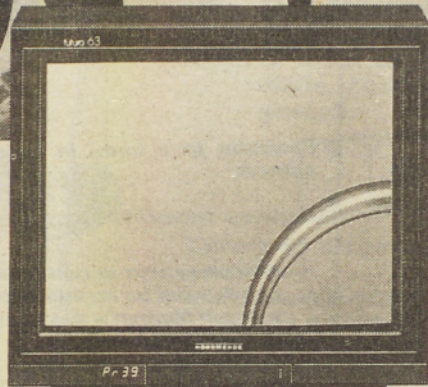
sadovi naših prizadevanj za vas:
OBNOVLJEN SALON POHIŠTVA

**V MURSKI SOBOTI
NA BAKOVSKI CESTI 1**

- obogatena prikaz in prodaja vseh vrst pohištva
- ugodni pogoji nakupa

**VRHUNSKA KAKOVOST
PRIMERNE CENE**

NORDMENDE

**emona commerce
tozd globus**

Ljubljana, pohod Maximarketa, tel.: 061/219-107
Maribor, Lesnina, Hoče, Miklavška 63, tel.: 062/304-697
Novo mesto, Emona-Dolenjka, Kidričev trg 1, tel.: 068/22-395

RADGONSKI SINDIKALISTI OGORČENI NAD NAČINOM SPREJEMANJA ZAKONOV

Še večje izkoriščanje delavcev?

Člani sveta OS Zveze sindikatov Slovenije v Gornji Radgoni so ogorčeni nad celotnim potekom sprejemanja novih zakonov, ki so še kako povezani z nadaljnjo usodo delavcev. Pri tem namreč ni sodeloval sindikat, ki je predstavnik zahtev delavcev.

Prav tako so nezadovoljni s sodelovanjem z drugimi družbeno-političnimi organizacijami v občini, ki sindikat izključuje iz političnega življenja, če ne že ignorirajo. Eden od dokazov je tudi (ne)udeležba njihovih predstavnikov na sejah sindikata, kar je bilo očitno na zadnji seji sveta OS ZSS 7. decembra.

V uvodni razpravi o osnutkih novih sistemskih zakonov, še posebej o Zakonu o podjetjih, je Marjan Neuvirt (predsednik OS ZSS) poudaril, da pomeni novi zakon precejšnjo okrnitev pravic delavcev, pa tudi delavski svet bo le potrjeval že sprejete odločitve. Na neki način je to razlastitev delavcev mimo ustavnih določil. Uspešna bodo tista podjetja, ki bodo čim bolj zmanjšala materialne stroške — to pa lahko pomeni tudi večje izkoriščanje delavcev. Zaradi tega predlagajo ustanovitev poravnalnega organa, ki bi reševal spore in odpustitve delavcev (če bi zakoni začeli

veljati že 1. januarja 1989, kar pa je skoraj nemogoče).

Drago Perša je med drugim omenil, da delamo preveč velike zasuke v politiki, medtem ko je Marjan Banfi predlagal, da se v

sindikatu čim prej dogovorijo, kakšno funkcijo želijo imeti v podjetjih in kakšne cilje želijo doseči. Tega jim ne bo nihče doodelil z odlokom, ampak si bodo morali izboriti sami. bbb

Andrej Barat — novi predsednik KPŠ v Mariboru

Delegacija soboške občine, ki jo je vodil predsednik skupščine občine Andrej Gerenčer, v njej pa sta bila še predstojnik medobčinskega študijskega središča politične šole pri CK ZKS Evgen Emri in predsednik CK ZSMS Branko Pajžlar, se je udeležila skupščine Kluba pomurskih študentov v Mariboru. V poročilu, ki ga je imela dosežanja predsednica Rada Vukotič, je bil kot osrednji problem omenjena prostorska stiska članov kluba, ki se nimajo kje sestajati. Kot so jim zagotovili, naj bi v kratkem dobili ustrezne prostore v študentskem domu, vse štiri pomurske občine pa bi z denarjem pomagale pri opremljenju.

Za novega predsednika Kluba pomurskih študentov v Mariboru so izvolili Andreja Barata, v programskih usmeritvah pa so poleg vsakodnevnih nalog zapisali tudi organiziranje raznih okroglih miz o posameznih tematskih vprašanjih. Hkrati so izrazili željo, da bi obiskali pomurske delovne kolektive, kjer bi se podrobneje seznanili s problematiko. Prav tako pričakujejo podatke o morebitnih nepodeljenih štipendijah študentom v Mariboru. Ob tej priložnosti jih je pozdravil tudi predsednik soboške občine Andrej Gerenčer, ki jim je zagotovil vso podporo v njihovih prizadevanjih. M. Jerše

SRBSKA JESEN — 1988 VI

Zidovje na atletski stezi

Sklep. Kot se je po štirih dneh iztekel obisk trideseterice slovenskih novinarjev v Srbiji, tako se po šestih delih končuje pisanje o srbski jeseni 1988. Tokrat bi prav lahko obveljal nadnaslov jugoslovanska jesen, ker gre za širše, jugoslovansko pomembne komponente dogajanja v največji republiki.

V naslednji, jeseni 1989, ne gre pričakovati bistveno bolj rožnatih časov — kajti kosovska kriza (ali kot jo imenujejo Srbi: 1981. začeta in še vedno trajajoča kontrarevolucija) ne bo dobila epiloga kar tako. Verjetno tudi ne s pojavom političnih liderjev, pa naj jim ljudje še tako verjamejo. A pri tej veri in zaupanju je dobro, da so se odločili boriti za boljše življenje. Pa naj gre za kosovske probleme ali (zaradi gospodarske recesije) za vse bolj krulče želodce. Po drugi strani pa se spet, posebej v Sloveniji, zastavlja vprašanje meja tovrstne odločnosti, saj je ta že tako ali tako (upravičeno ali ne, je še vedno vprašanje) vsaj v času pred 17. sejo dobila nagnala strah v kosti mnogim, ne le Slovincem. Saj res, Slovenci: zdaj le še slepemu, gluhemu ali bolelnemu optimizmu ni jasno, da Slovenci v letu, ki se izteka, med južnimi brati nismo dobili dodatnih točk priljubljenosti in zaupanja. Čeprav v Srbiji v isti sapi pridajajo, da iskreno obžalujejo, da je tako. Posebej še zaradi skupne (herojske in krvave) preteklosti — gre za čas druge svetovne vojne. Zdaj pa smo Slovenci kar na lepem zaščitniki vohunov, Srbi pa nevarne pošasti, ki žrejo vse pred sabo? Bo jesen 1989 prinesla podiranje takih in podobnih miselnih konstruktov? Dogodki po 21. oktobru, ko se je ekspedicija slovenskih novinarjev poslovila od Srbije, ne vlivajo kaj prida upanja. Od takrat je namreč mišljenje kvečjemu samo še bolj različno, nesporazumi pa še globlji. Teritorialno niso vezani več zgolj na Slovenijo in Srbijo.

Se malo brskanja po beležnici in že je tu citat govornika dr. Živorada Djordjevića, srbskega ministra za informiranje, ki je na enem izmed pogovorov dejal: »Vsak del Jugoslavije pozna kakšnega drugega le toliko, kolikor je to všeč centrom politične moči. To ne velja le za Srbijo in Slovenijo, ampak za ves jugoslovanski prostor, ki je polariziran tako politično kot informacijsko. Slabo medsebojno poznavanje pa ne more biti večer ali bi za našo pasivnost. Zato v Srbiji slabo sprejemamo Smetovo tezo, ki so jo ponovili tudi drugi, da v Sloveniji preslabo poznate kosovske probleme in se zato premalo angažirate. Tako so tudi slovenska javna glasila šele pred nekaj meseci začela pošiljati novinarje na Kosovo. To lahko dokažemo.«

K temu dodajam morda nekoliko zmernejši pričevanje dveh srbskih novinarjev, ki so

dita med starejše in najbolj uveljavljene jugoslovanske. Tako po izkušnjah kot sposobnosti lastnega kritičnega in neodvisnega umovanja zmoreta bistveno prispevati k odkritemu, demokratičnejšemu dialogu — a žal je takih peščica. Prvi: »Obiski, kot je tale slovenskih novinarjev pri nas, so sodoben in resen način za odpravo raznoraznih nesporazumov, ki na žalost obstajajo tudi med novinarji, ne le med političnimi funkcionarji. Ugleda novinarske organizacije ne more stopnjevati ali ukinjati kdorkoli, pač pa zgolj novinarji sami.« Drugi: »Bodite pozorni v Peči (gre za misli pred našim obiskom v enem od sedmih kosovskih centrov — op. p.): po eni strani ulice hodijo pripadniki enega naroda, po drugi samo drugega. Dokler bo v tej državi tako in bosta obstajala dva bregova — vsak za en narod, se moramo vprašati, kje je pravna država.«

Vprašanj, ki se zastavljajo pred jugoslovansko prihodnost, pa je še veliko več. Hoja

teka viteško, v spoštovanju nasprotnika. Zato si v cilju stečje naproti, slabši iskreno čestitajo boljšim in obratno. Prej strogo določene meje med stezami in zato posameznimi tekmovalci so pozabljene.

Jugoslovani imamo jeseni 1988 prav tako osem stez. Po teh sicer ne tečemo, ker vsakega posebej zmanjkuje sape — stopicamo pa vendarle. Da morebiti sosedu ne bi prišlo na misel, da bi prestopil v njemu prepovedano stezo, smo zgradili visoko zidovje. Tako trdno, da se ga ne bi sramovali mojstri, stari Kitajci. In ko se tako le mukoma vsak po svoje prebijamo po stezi, glasno preklinjamo sosedu, ker je bojda on kriv za naše težave. Tako zelo besnimo nad njim, da zgubljamo še tisto malo moči, ki bi jo lahko porabili za hitrejšo hojo.

Osem ločenih tekmovalnih stez je neskončno dolgih. Le kje je cilj, ko si homo lahko vsi skupaj in vsak posebej segli v roke? Pa morda še sedli za kak trenutek, da bi se skupaj pomenili za naslednje tekme, za naslednje prijateljevanje, ko bomo med tekmo sicer nasprotniki, po njej pa bomo izkoristili čas tudi zato, da se dogovorimo, kako do boljših rezultatov

S pomočjo fotografije se vsaj malo »depolitizirajmo«. Gre za enega metohijskih in srbskih ponosov, moški samostan v Dečanih, ki sta ga v 14. stoletju zgradila Stefan Dečanski in Dušan Silni. Po tepih in burnih časih doživlja samostan trpko usodo, saj je skoraj prazen. O tem se menita Oče Justin in eno najboljših jugoslovanskih novinarskih peres, Jug Grizelj.

po dveh straneh ulice v Peči je čudovita iztočnica za manj čudovito spoznanje, da smo v Jugoslaviji miselno bolj vsaksebi kot kadarkoli v kratki zgodovini povojne Jugoslavije. Ponuja se metafora z atletskim tekmovanjem, na primer tekmo. Osem tekmovalcev na osmih stezah se po svoji pripravljenosti, sposobnostih in močeh trudi, da bi kar najhitreje pridirjali skozi cilj. Pri tem je prepovedano teči po dveh ali več stezah: kdor zaide na stezo sosedu (ali koga drugega), je diskvalificiran. Boj z uro in časom po-

naslednji. Kajti le, če bo vsak od osmerice dovolj hitro teklen, nas bodo ljudje še pripravljene gledati in občudovati. Torej ni dovolj, če je močan in poskočen le eden med nami...

Obzidane steze — osem jih je — so dolge, predolge... Kolikor dlje bomo vsak po svoje capljali po njih, toliko trdnjeje bodo meje med nami. Se bomo nekoč, ko vendarle dosežemo cilj, sploh še poznali?

Bojan Pečec

IZ GLUHE LOZE K ZOPETNEMU PRERODU

Omenja se kot najbolj znan, največji, prvi slovenski meščanski mislec, filozof in humanist v razdobju med obema vojnama. Očitno pa sodi med tiste naše odlične izobražence, s katerimi se je usoda poigrala v slogu izreka, da se zgodovina ponavlja — najprej kot tragedija, nato kot farsa. Pri radgonskem rojaku dr. Francetu Vebro (20. 9. 1890—3. 5. 1975) se je tragedija primerila precej po vojni, ko so ga predčasno upokojili — dr. Frane Jerman bi rekel, da ga niso odrezali kot Vebra, marveč zavoljo vpliva, ki ga je imel na ljubljanski Univerzi od 1921. do 1945. — farsa pa, ko je 1970. dobil zlato doktorsko diplomno univerze v Gradcu oz. so ga začeli v 80-ih letih »po obrubkih odkrivati« Avstrijci, predvsem pa njegov izvorni proučevalec in raziskovalec prof. Seppo Sajama z Univerze v Turkuju na Finskem. Ironija je tem večja, če vemo, da je že leta 1928 v Ljubljani iz njegove filozofije doktoriral »legendarni Slovencec« dr. Anton Trstenjak. Spominja se, da je imel zato težave pred profesorjskim zborom, saj Vebra, ki je dosledno objavljaval v slovensčini, ni tako rekoč nihče poznal.

»Po letu dni sem v tolikšni meri obladal slovensčino, da sem lahko bral Vebrova dela v izvirniku.« (Seppo Sajama)

»Delno je Vebra sam kriv, da se je slovenska filozofija tako počasi uveljavljala v svetu; trdovratno je odklanjal, da bi karkoli objavil v nemščini.« (Anton Trstenjak)

Sicer pa nam ima eden najboljših učencev in spočetka gorečih pristašev pomembnega graškega filozofa dr. Alexiusa Meinonga (1853—1920), avtor 14 objavljenih knjig in brezštevilnih strokovnih člankov in razprav, marsikaj sporočiti. Tega, da nihče ni prerok v lastni domovini, ni da bi vnovič razlagali, kajti ponujajo se druge, zgovorneje in koristnejše izpeljanke. Po mnenju Božidarja Borka (v Panonskem zborniku 1966.) naj bi »nedvomno vnesel v ozki in filo-

prčan, da bo treba biografsko-bibliografsko razdobje moža, ki je ob ustanovitvi slovenske Univerze po prvi svetovni vojni postal ustanovitelj prve slovenske katedre za filozofijo pri nas in bi se z njim ponašali mnogi manjši evropski narodi, če bi ga le imeli (tako dr. Ivo Urbančič!), od 1920. do 1975. še dodobra raziskati in ovrednotiti. Vsekakor je za naš (pomurski) prostor dovolj pomembno delo Idejni temelji slovenskega agrarizma s podnaslovom Programatična socialna študija iz leta 1927, kjer je med drugim najti tole misel: »Zemljedelska slojna produkcija je edina empirično realizirana slojna produkcija, ki ji gre značaj historičnega fundamenta kulturno-historičnega ali racionalno-duhovnega, t. j. družinsko-narodnega človeškega razvoja.« (str. 91)

Medtem ko dr. Trstenjak ob tem Vebrovem kapitalnem delu (na 335. straneh) trdi, da »v njem razvija kmečki, delovski, stanovski oz. poklicni etos, ki nam je tačas še kako potreben«, pa dr. Jerman takole preudari: »Pustil je v vleči za nos politiki. Ta ga je — mislim, da kmečka stranka — podobno kot Cankarja, zvelkala na svojo stran. Seveda je slovenski agrarizem v določeni meri še danes dejstvo, zlasti v vaši pokrajini. V svojih kasnejših delih se na to knjigo večkrat sklicuje; nanjo je bil na neki način ponosen, čeprav se na politiko ni razumel oz. mu je bilo zanj vseeno.«

Kot že navedeno, se najbolj žalostno poglavje za Vebra začne takoj po drugi svetovni vojni, ko je bila njegova filozofska pot »nasilno prekinjena zaradi tedanje upokojitve na vrhuncu Vebrovega filozofskega in miselnega razvoja ter zaradi zidu molka, ki so ga nosilci povojnega oblastnega in ideološkega monopola zgradili okrog njega. Vebra so namreč obložili sodelovanja z okupatorjem ipd., ker je v Kulturbundu predaval nemškimi oficirjem o svoji filozofiji (podobna predavanja so imeli po sili razmer med vojno tudi nekateri drugi vidni slovenski intelektualci in kulturni delavci, vendar jih zaradi tega po vojni le niso kaznovali ali jim preprečili sleherno duhovno dejavnost). Vebrova nedvomna napaka je bila očitno le povod za eliminacijo nevšečnega misleca, ki se seveda še zdalec ni vklapljal v predstave o monolitnem idejnem bloku, zgrajenem na stalinski koncepciji marksizma, predstave, ki so zavladale v prvem povojnem obdobju pri nas. Tragično za Vebra in za Slovence neopopravičljivo pa je bilo, da tudi kasneje, ko so se razmere »liberalizirale«, Vebra nismo rehabilitirali ali mu dovolili nastopanja v javnosti ter smo ga tako rekoč izbrisali iz »kolektivnega spomina«, je v daljšem sestavku (Vebra iz gluhe loze) v 23. številki Naših razgledov 12. decembra 1986. zapisal dr. Matjaž Potrč.

»Dvomim o kakovosti Vebrove filozofske zapuščine in mislim, da si ne zasluži izredno visokega položaja v slovenski filozofiji.« (Andreja Zemljič)

»Ne gre za to, da bi na vsak način kazali Vebrovo vrednost. Vrednost je že v tem, da je dal duhovni potencial, duhovno gorivo in da se bodo raziskave nadaljevale.« (Mirko Križanec)

Tokratni prostor ne dopušta, da bi vsaj približno povzeli vse, kar je bilo o Vebrovi izrečenega (ali najdemo v dosegljivih pisnih virih) na doslejnjih dveh mednarodnih filozofskih kolokvijih v obliki Radgonah — leta 1986 in letos. Zanesljivo je njegova miselna dediščina v zadnjih nekaj letih prešla iz gluhe loze k zopetnemu prerodu. Študentka germanistike in filozofije iz Radgona dr. Andreja Zemljič pravkar kritično razčlenjuje Vebrovo delo Moja filozofska pot, že leta 1983 je bila ponatisnjena njegova Estetika, pri Državni založbi Slovenije naj bi izšel prevod angleškega izvirnika Zgodovinski uvod v fenomenologijo duha, kjer bo znaten del posvečen Vebrovi... Rehabilitacije, renesanse, restavracije posameznih velikih mož postajajo spoznana nujnost. Pri našem samo se tole: do leta 1920 in po letu 1945 se je podpisoval kot Franz Weber, med tem obdobjem pa kot France Vebra. Al' prav se piše...

Branko ŽUNEČ

PROSTORSKA PROBLEMATIKA V SOBOŠKI KULTURI na način:

»KULTURO V ZASVINJANO MURO, KULTURNIKE PA V KURNIKE!«

»Težave s prostori, v katerih naj bi potekala v Murski Soboti kulturna ponudba ali pa se odigravale najrazličnejše prireditve, so stare več let; za knjižnico si upam trditi, da več desetletij,« je v uvodu poudaril predsedujoči na četrtkovi 2. seji problemske konference o prostorski problematiki izvajalcev kulturnih dejavnosti v soboški občini, Jože Vugrinec. Toliko bolj tenkočuten in prepričljiv zato, ker predsednik sveta za kulturo pri predsedstvu občinske konference Socialistične zveze, ki je bila sklicatelj opoldanskega srečanja, sam združuje delo v kulturni instituciji — je namreč vodja Pokrajinske in študijske knjižnice. V njenem splošnoizobraževalnem, predvsem pa pionirskem oddelku v soboškem gradu je delo zaradi prostorske stiske onemogočeno, gledališka dvorana je zaprta, ogrožena pa je tudi (pogojna) matičnost knjižnice in muzeja. Vse to je znano, med predlaganimi začasnimi rešitvami pa nova in nesprejemljiva preselitev Kluba mladih v zaklonišče.

Da je grad kot zgodovinski spomenik najprimernejši za postavitev muzejske zbirke, ni dvoma, je pa dvom, če je zaklonišče

prostor za Klub mladih. Po zdravi presoji ni, primernejši bi bil dom učencev Stefan Kovač-Marko, kjer je tudi nadzor, na razpolago televizor in so pozimi prostori ustrezno ogrevani. Tako pa je v omenjenem domu Pokrajinski štab za teritorialno obrambo Pomurja, mladi pa naj bi v mirnodobnem času šli v zaklonišče!

V tistem na Lendavski ulici v Murski Soboti so že knjige in zato knjižnica dolgoročno potrebuje novo stavbo, ki jo bo dobila le z drugo etapo kulturnega centra na tržnici, kjer naj bi bilo tudi informativno središče, saj so sedanjosti za zaposlene na Zavodu za časopisno in radijsko dejavnost pretesni. Še vedno pa je ne povsem dorečeno vprašanje financiranja informativne dejavnosti mimo kriterijev republiške kulturne skupnosti v občini, v kateri je pomursko središče in imajo kulturne institucije v večini naziv pokrajinske.

»Gre torej za problematiko, ki naj bi jo reševali na ravni pokrajine, pa če je to mogoče ali ne, in če je to prav ali ne. Posebej pa, če si lepo po domače priznamo, da je mesto Murska Soba vendarle kulturno središče te pokrajine,« je bil odločen

književnik Feri Lainšček, ki je zadevo označil tudi kot slovenski problem in razlog, da je tako, kot je, med drugim našel v sindromu prekmurske ponižnosti. »Mali ljudje si pač zbiramo za predstavnike male ljudi,« je bil oster in predlagal, »da naj se za udeležbo republike pri obravnavi prostorski problematiki uporabijo vsi razpoložljivi mehanizmi samoupravnega odločanja.«

Pri tem je najrealnejši krajevi samoprispevek, sprejet je bil predlog delegata iz Beltincev, da je nujen pravzaprav občinski samoprispevek in da se bodo ljudje gotovo opredelili za kulturo, ki doslej v soboški občini ni imela prednosti. Tudi prispevna stopnja v njej je ena najnižjih v Sloveniji in zato čas, da bomo začeli imeti do nje drugačen odnos, kot ga je na koncu izrekel Franci Just: »Vse sedanje razmere, o katerih se pogovarjamo, je mogoče označiti z verzom: Kulturo v zasvinjano Muro, kulturnike pa v kurnike; kot da se želimo rešiti s potapljanjem se čolna, ki je preluknjan na številnih straneh, s tem da čep iz ene luknje prestavljamo v drugo.«

Brigita Bavčar

VEČPLASTNO O KULTURI

Razmišljanje na drugačen način, bi lahko označili besede Igorja Klinarja, predsednika odbora za svobodno menjavo dela pri občinski kulturni skupnosti Murska Soba, in Albina Kereca, predsednika društva sociologov in politologov, ki naj bi ugotavljalo, kaj si ljudje želijo, kakšna so njihova pričakovanja in kakšne možnosti v kulturi v tem okolju. Z njima smo se pogovarjali pred problemsko konferenco o prostorski problematiki izvajalcev kulturnih dejavnosti v soboški občini z obetom, da ji bo sledila javna tribuna, na kateri bo poudarek predvsem na vsebini.

O kulturi v tem okolju razmišljata večplastno in ne obremenjeno kot izvajalci v posameznih kulturnih institucijah. Dosegla sta tudi, da bomo skušali priti do skupnega cilja dvostrano.

Igor Klinar, kako bi ga opredelili, ker imate vpogled v omejeno porabo in poznate odnos do te dražene dejavnosti?

»Cilj javne tribune je pritegniti čim več ljudi, ki vidijo vedno večji pomen kulture, k intenzivnemu snovanju njene jutrišnje podobe — kreiranju jav-

jalnosti, dejali pa tudi, da naj imajo v založništvo s strani kulturne skupnosti plačane akcije ime. Lahko to razčlenite?

»Pri pregledu finančnega načrta kulturne skupnosti Murska Soba smo ugotovili, da so v tem proračunu zajete tudi postavke, ki neposredno ne sodijo v ta okvir: gre za informativno in založniško dejavnost. Menimo, da bo vprašanje usode sofinanciranja teh dejavnosti potrebno rešiti v čim krajšem času, strinjamo pa se, da se prek občinske kulturne skupnosti lahko financirajo posamezni projekti (oddaje, zapisi) z vsebino o kulturi. O tem bi se odločali od primera do primera. Nasploh ugotavljamo, da bo potrebno vedno bolj odpravljati avtomatizem pri financiranju, saj le-ta vodi v neustvarjalnost in s tem v kulturno mrtvilo. Seveda pa je za odpravo avtomatizma potrebna zadostna ponudba kulturnih programov (projektov).

Zaprta grajska dvorana je neprijetna realnost, dejstvo pa, da kultura ni le prireditev, na katero se odzovemo ali ne. Albin Kerec, kako bi opredelili kulturo: tudi kot odnos do okolja in navsezadnje kot način življenja?

»Teoretično lahko kulturo opredelimo (definiramo) kot najširši družbeni pojav, ki zajema vse oblike, tudi obrobne (marginalne) človekovega delovanja.

Kulturo lahko v najširšem smislu besede definiramo kot način življenja ljudi, ki živijo na določenem območju. To pomeni, da je kultura tudi način življenja, na katerega nujno vpliva družbena praksa. Na primer: Obstajajo očitne razlike v načinu življenja (v kulturi) slovenskega kmeta ali prebivalca Ljubljane, med načinom življenja (kulturo) Slovence ali Albanca, med Japoncem in Jugoslovancem. Način življenja je tako opredeljen kot kulturni vzorec, ki ga pripadniki določene skupnosti sprejemajo za svoje. V to najširšo definicijo kulture spadajo tudi načini dela, oblačenja, vedenja, religije, politične pripadnosti...

V zelo ozkem smislu pa je kultura le pripadnost določeni skupini ljudi oziroma določenemu krogu umetnikov, zato govorimo o likovni, glasbeni, filmski in drugi kulturi. Sem spadajo seveda tudi porabniki te kulture. To v nasprotju s kulturo v najširšem smislu niso več kulturni vzorci, ki bi izhajali iz načina življenja, ampak za dovoljevanja potreb, ki izhajajo iz posameznika ali neformalnih skupin, iz katerih izhajajo. Ravno to povezovanje v skupini pomeni, da je tudi to določen način življenja, vedenja, politične pripadnosti ali apolitičnosti. To so predvsem mladinske subkulture, ki so se pojavile v začetku 20 let kot opozicija obstoječim kulturnim vzorcem.

Če teoretične predpostavke prenesemo v naš prostor, je po moji presoji prav tako potrebno kulturo razdeliti na množično, ki poteka prek vaških veselje, saj je marsikje ta edina prireditev, kjer se ljudje sprostiti, pogovarjajo, izmenjujejo različne izkušnje, proslav v osnovnih šolah, kinopredstav, in elito kulturo, kot so otvoritev likovnih razstav, literarni večeri in gledališke predstave ter verjetno še kaj.

Ta delitev je seveda lahko sporna, saj se lahko obe kulturi prepletata in so ljudje, ki hodijo tako na veselice kot v kino in galerijo ali na gledališko predstavo, vseeno pa ne pričakujem, da bi elitna kultura lahko postala množična.

O tem obstajajo različna mnenja, saj je lahko tako imenovana elitna kultura množična in bi bolj kot na omejeno pristali le na delitev na kakovostne ali nekakovostne prireditve. Tudi o njih naj bi se pogovarjali na javni tri-

Albin Kerec

buni. Kdaj bo, saj je poleg prostorske problematike izvajalcev kulturnih dejavnosti pomembno tudi, s čim te prostore zapolnjujejo?

»Na zadnji seji sveta za kulturo pri predsedstvu občinske konference Socialistične zveze smo sklenili, da bomo javno tribuno izvedli po problemski konferenci o prostorski problematiki, torej ločeno. Od problemske konference pričakujemo, da se bo opredelila do stanja v kulturi (predvsem materialnih in prostorskih problemov) in tudi predlagala nosilce za rešitev kratkoročnih zadev. Tu mislimo predvsem na preselitev Kluba mladih in sprostitve prostorov za potrebe knjižnice ter na določitev virov za financiranje usposobitve grajske dvorane.

Glede javne tribune pa menimo, da bi morala dati celosten, dolgoročni pogled na materialno in prostorsko urejanje kulturnih dejavnosti. Za to bo potrebno pripraviti strokovne podlage. V okviru tega nameravamo zaje-ti tudi projekt obnove soboškega gradu, pri čemer bi imela prednost grajska dvorana, in nadaljevanje gradnje kulturnega centra. S temi materiali in čim širšo javno podporo, ki jo pričakujemo, bi kandidirali v naslednjem občinskem samoprispevku.

»Ob koncu naj poudarim še to,« je dejal Igor Klinar, »da bo javna tribuna izvedena takoj, ko bodo pripravljene materiali. Trdno smo se namreč odločili, da si nepotrebnih improvizacij ne smemo privoščiti.« Albin Kerec pa je dodal, »da želimo v javno razpravo pritegniti tudi animatorje kulture, saj se bojim, da nam prek ustaljenih poti (prakse) to ne bo uspelo.«

Brigita Bavčar

kulturni koledar

PETEK, 16. DECEMBRA
LENDAVA — Ob 19.00 se v kinu Lendava začnejo Dnevi madžarskega filma, ki jih organizira samoupravna interesna skupnost za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti. Prvi med petimi bo film Občutljivo slovo od vladarja. Zgodba se dogaja v XVII. stoletju v Transilvaniji, med vladavino Bethlena Gaborja.

SOBOTA, 17. DECEMBRA
LENDAVA — Šopek zate je naslov plesnega večera v živo. Tokrat z Arsenom Dedičem in Goranom Matovičem. Prireditev se v hotelu Lipa začne ob 19.00.

PONEDELJEK, 19. DECEMBRA
LENDAVA — Poljub, mama! je drugi izmed madžarskih filmov v njim namenjenih dnevih lendavskega kina. Film govori o družini Kalmar, ki velja za organizirano, moderno in sodobno družino našega časa.

SREDA, 21. DECEMBRA
LENDAVA — Trejti med dnevi madžarskega filma je v kinu Lendava (kot vsi ob 19.00) znani film režiserja Istvana Szabai: Mefisto. Nastal je v madžarsko-nemški koprodukciji, v filmu pa se je proslavil igralec Karl Maria Brandauer.

Kulturni dan Komuniste naslednjo sredo

V okviru kulturnega dne Komuniste v Murski Soboti bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec ob 12.00. Pogled v atelje Staneta Jagodiča. Otvoritev razstave znane slovenskega umetnika bo popestrjena z nastopom Jasne Knez.

Ob 17.00 bo v soboški galeriji javna tribuna z naslovom Dograjevanje politcenzizma (ali kakšen kulturni prostor imamo). V goste bodo prišli slovenski ministar za kulturo, Vladimir Kavčič, dr. Matjaž Kmeč, Marjan Gabrijelič in Milan Bratec.

Ob 19.00 bo v večnamenski dvorani osnovne šole Edvard Kardelj v Murski Soboti koncert skupine Lačni Franz.

razstave

LJUTOMER — V galeriji Antje Trstenjak je na ogled razstava akadem-skega slikarja Albina Lugačiča. »Albin Lugačič je ptujski slikar. Takšna opredelitev ne označuje zgolj geografske pripadnosti in zvestobe kraju, v katerem se je rodil in v katerem ustvarja že skoraj štiri desetletja. Biti ptujski slikar pomeni tudi umetniški koncept. Označimo ga lahko kot vehementnega kolonista, ki se je zapisal predvsem krajini, silno pa ostal v mejah postimpresionizma in barvne-ga realizma. S svojim slikarstvom je zavezan nadaljevalec bogate likovne tradicije starega mesta ob Dravi in tudi sam postaja del ptujskega kulturnega bogastva,« je med drugim na zloženku, ki je izšla ob otvoritvi razstave v Ljutomeru, zapisala Marjeta Ciglenček.

Janez Balazič pa prav tako na zloženku, ki je izšla ob otvoritvi razstave v Galeriji 88 v Mariboru, dodaja pripis k eklatantnemu podobovzoru Janka Lešnika. Iz njegovega citiramo: »Travmo, ki jo Lešnik rešuje v eklatantnem in iluzivnem slikarskem delu, jemljem (jasno mimo vseh že zguljenih fraz o občutkih in čustvih, ki da so edina zveličavna pomagala za razumevanje likovne podobe) kot del proti izčistitvam — k morda izrazitejše abstraktnemu (bistvenemu) likovnemu upovedovanju tiste resnice, za katero vemo vsi, da je vstavljena v njegova dela — moč razpoloženja.«

JANKO LEŠNIK: ZMAGOVALEC, olje 1988. Z razstave v mariborski Galeriji 88, kjer se je pomurski avtor predstavil z enajstimi deli. Gornje je nastalo med procesom proti štirim.

Zdomska ljubezen ne pozna meja

So ljudje, ki jim en sam trenutek bleska spremeni življenje. In usode so, kot je dejal veliki pesnik, raznotere, saj nekateri dosežejo zvezdni sijaj, drugi pa potonejo v brezimnost. Seveda pa je značilno, da so mnogokrat povsem običajne stvari naenkrat pod povečevalnim steklom zanimanja. Za nekdanjo zdomsko družino Pintaričevih s Prvomajske 13 v Murski Soboti bi kaj takega gotovo lahko dejali. Vsekakor namreč zaslužijo večjo pozornost, ki pa je ne zahtevajo in se jim zdi celo tuja. Pa vendar! Če me nanje ne bi opozoril kolega Franček Štefanec, ki stanuje v sosedstvu, bi se danes ostala neodkrita tančica njihove skromnosti. Tak občutek sem imel tudi takrat, ko sva se v mračnih urah deževnega popoldneva skupaj z upokojenim fotografom Albertom Abrahamom prebijalo do končnega cilja. Pritlične hiše na jugozahodnem brobju pomurskega središča, nekaj streljajev daleč od doma učencev, ni bilo enostavno poiskati. Na prvi pogled se je zdelo, da je nekako skrita med drugimi zgradbami.

In ko sem pozvonil, se je na vratih takoj pojavila prijazna družina Pintaričevih, ki je bila pripravljena na ta obisk. Najavljeno je bilo nekaj dni prej. Kolman in Waltraud ne govorita tjavendan, ko pravita, da se njun dom čedalje bolj spreminja v prijeten koteček. Tu sta še otroka: hčerka Simona, ki obiskuje peti razred druge osemletke v Murski Soboti, in sin Denis, ki je prav letos postal prvošolček. Ravno takrat je bila tam mala Stanka, ki velikokrat zahaja k njim, ker se v tem okolju dobro počuti. V skoraj razkošnem stanovanju smo ob prijaznem pozdravu začeli z dogovorjeno temo pogovora.

Kot se spodobilo, je prvi začel z besedo najstarejši, to je oče Kolman. »Tistega časa, leta 1966, je bilo zdomstvo že nekako moderno.

Ljudje so odhajali v glavnem v Avstrijo in Nemčijo, kjer so poiskali delo in primeren zaslužek. Tudi nas ni nihče preprečeval, kajti potni list si dobil, če si le našel delodajalca, ki ti je poslal garantno pismo. Po nekaj mesecih si opravil zdravniški pregled in si šel v tujino. No, tudi mene je močno vleklo, da bi videl svet in si prislužil nekaj denarja. Takrat seveda nisem niti pomislil, da bom tako dolgo ostal zunaj, na koncu pa se je nabralo dolgih 18 let. Svoj poklic sem z veseljem opravljal, saj sem se ga dobro izučil v soboški mesni industriji, kjer sem bil sprva zaposlen. Tako nisem imel problema z delom v Zvezni republiki Nemčiji, edino jezika se je bilo težko naučiti. Pa je tudi ta problem po približno letu dni bivanja v Versmoldu (Vestfalijska) odpadel. Tam sem tudi spoznal svojo sedanjo ženo, ki je Nemka. Oženil sem se in rodila sta se nam dva otroka. Ko je bila hčerka stara 6 let in bi morala kmalu v šolo, smo se odločili, da se vrnemo v Mursko Sobotu.

Hiter skok v novo okolje gotovo ni bil lahek! Privaditi se je bilo treba na spremembe, pa čeprav je šlo v Kolmanovem primeru za domače okolje. »Na to se hitro privadiš. Prvih nekaj mesecev je bilo malo čudno, ker je v tujini drugače, predvsem glede zaslužka. Danes zopet z veseljem delam v Mesni industriji, kjer sem skupinovodja Delikatesnega oddelka. Zdaj ni več toliko ročnega dela kot nekdanj, saj to večinoma opravljajo stroji in je vse mnogo lažje. Tudi razmere za delo so sedaj

cejkrat zamenjujem prekmurske in slovenske izraze. Sicer pa so me v službi lepo sprejeli, imam dobre kolegice in kolege ter nimam nobenih problemov. Čeprav me službena pot pripelje tudi v ZRN, pa ni časa za obisk staršev. Vidimo se pozneje.«

Pa da slišimo še oba otroka. Simona je hodila v malo šolo že pri nas. »V začetku sem se težko privadila na slovenski jezik, postopoma pa je odpadla tudi ta težava. Imam kolegice, s katerimi se dobro razumemo in je vse lažje, ko se pogovarjamo v slovensčini. Seveda zelo dobro obvladam nemški jezik, ki se ga učim tudi v šoli. Sedajle namreč lažje govorim, kot pa pišem po nemško. Najraje gledam filme in risanke na avstrijski tele-

Zdomska družina Pintaričevih iz Murske Sobotice, ki je na pol nemškega rodu, je našla tople dom v očetovi domovini. Foto: A. Abraham.

služiti, moraš več delati. Dobiš plačano vse, kar delaš. Zato ne vprašaj, kdaj je ura odhoda domov. In tako se je delavnik večkrat razpotegnil tja do petih oziroma šestih zvečer. Seveda mi je bilo sprva lažje delati v več izmenah, ker sem bil sam in brez družine.

Danes je to povsem drugače. Ko si sam, si misliš, da si prišel v tujino le zato, da kaj zaslužiš. Zato smo raje delali in v gostilne zahajali poredkoma.

Kmalu se nam je pridružila Waltraud. »Meni je tu všeč in sem zadovoljna. Zame je vse dobro. Na vse sem se že privadila in tudi jezik mi ne povzroča kakih večjih težav. Sicer pa sem tri mesece hodila na tečaj pri delavski univerzi, zdaj pa čakam, kdaj se bo nadaljeval, da bi se čimbolj naučila pravilne izgovorjave slovenskih besed. Doma in v službi — 5 let sem zaposlena v tozdu Eureco Pomurskega tiska kot grafična delavka — večinokrat govorijo v prekmurskem narečju. Sicer pa se v družini pogovarjamo v nemščini, da bi otroci čim bolj obvladali ta jezik, ki jim bo kasneje nedvomno koristil. Jaz pa bi se zelo rada naučila pravilne slovensčine. Tečaj mi je zelo koristil, vendar sedaj še pre-

Kaj, če se, tako kot naši zdomci, nekega dne odpravite zdoma — denimo proti Ingolstadtu v Zvezni republiki Nemčiji. Letos sem vse to »okusil« in nekaj časa tudi preživel med našimi ljudmi na tujem.

Štartam okrog 6. ure zjutraj. Pot me vodi najprej proti mejnemu prehodu Gederovci—Zetinci. Ker ne naši ne avstrijski cariniki ne vedo, kam sem namenjen, in me tega tudi ne sprašujejo, sploh niso pozorni na prtljago v osebnem avtomobilu. Le tisto stalno vprašanje: »SCHNAPS, Zigaretten, haben Sie.« mi postavi mož postavne na drugi strani meje. Naši sosedje se torej kar precej bojijo, če bi kdo tamkaj preprodajal cigarete in žgane pijače.

po široki avtomobilski cesti proti Münchnu. Vmes je kar precej odsekov avtomobilskih cest proti drugim nemškim mestom. Če bi bilo pri nas tako? Čudim se, da moja stoenka še ni postala preveč žejna, čeprav sem z njo premeril okrog 500 kilometrov poti. Šele ko zavijem proti Ingolstadtu, začne mežikati rdeča lučka. Do cilja porabim nekaj več kot polno posodo bencina in okrog 6 ur vožnje (z nekaj krajšimi postanki). To niti ni tako hudo, mar ne? Zato torej vidim, da nekateri zdomci, ki so na delu v Ingolstadtu, skoraj vsak konec tedna pridejo domov. Pa še precej boljše avtomobile imajo!

Kot je znano, večina naših ljudi tamkaj dela v avtomobilski indu-

Razdvojenosti potemtakem ne čutijo, le da so bolj malo skupaj, predvsem ob večerih, ker jim to sicer onemogoča delovni čas. Ne v šolah ne v tovarnah pa ni poskrbljeno za prehrano, ampak si jo je treba nositi s sabo ali pa vmes skočiti domov. Pri tem so v Nemčiji torej na slabšem, o zaslužku pa bolje da ne govorimo, če ga primerjamo z našimi plačami, ker v povprečju zaslužijo skoraj 6-krat toliko kot mi. Ne bi pa sicer mogli reči, da tudi tolikokrat bolje živijo, kot če bi bili doma. Devize so tam pač običajna stvar in jih lahko kaj hitro potrošijo, če bi hodili na razne veselice ali kaj podobnega. Večina pa jih je šla na tuje zato, da bi si čim prej zaslužili za avto in doma zgradili novo hišo, pa kupili

ZDOMSKI POTOPIS

Prva kontrola je torej mimo brez posebnosti, in čez dobre pol ure že drvim po avtomobilski cesti proti Gradcu, še hitreje pa se znajdem v dolgem predoru, ki so ga lansko leto naredili skozi štajersko prestolnico. Če sem si prav zapomnil, je ta »luknja« dolga okrog 12 kilometrov. Cestnine ali kaj podobnega ni treba plačati. Drugače pa je potem pri naslednjih predorih, kjer je treba odšteti 20 šilingov. Lahko pa se potniki odločijo tudi za vožnjo po stari trasi, vendar je daljša, cesta se vije po vzpetinah in tako ničesar ne pridobijo. Na novi trasi pa je le ena kontrolna postaja. Dobrnega dela nadaljnje poti, dokler spet ne dosežem avtomobilske ceste Beljak (Vilach)—Salzburg, pa tudi Avstrijcem še ni uspelo posodobiti.

Mejni prehod med Avstrijo in Nemčijo se »drži« kar skupaj, tako da skoraj niti ne veš, s katerim carinikom imaš opravke. Šele ko zaslisiš »celena karta«, ugotovim, da sem že v Nečiji. Avtomobilisti z jugoslovanskimi registracijami, najbrž pa tudi iz nekaterih drugih držav, morajo torej imeti ob vstopu v Zvezno republiko Nemčijo »zeleno karto« (polico zavarovalne skupnosti).

Za mano je okrog pet ur vožnje. Peljem se torej po Nemčiji, in sicer

striji Audi, najdemo pa jih tudi v Telefunku, pivovarni, gradbenih in drugih podjetjih.

Tri družine, ki jih obiščem, stanujejo v blokih, kjer so dobili še kar primerna tovarniška stanovanja. Tudi otroci živijo tamkaj. Obiskujejo nemško šolo, večina pa tudi slovenski dopolnilni pouk.

še kaj drugega. Po petnajstih in več letih bivanja na tujem so v glavnem te svoje načrte tudi uresničili. Če bi zdaj doma dobili primerno službo in če ne bi bili nekoliko zbegani zaradi napetih razmer v Jugoslaviji, bi se jih najbrž večina tudi kmalu vrnila. Toda stvarnost je drugačna.

J. G.

Letos brez pogovora z zdomci

OK SZDL Murska Sobotica se je odločila, da letos ne bo organizirala tradicionalnega srečanja in pogovora z našimi delavci na začasnem delu v tujini, ki pred novoletnimi prazniki prihajajo v domovino. Izkušnje iz prejšnjih let, ko se je teh srečanj udeležila le peščica zdomcev, so jih spodbudile k taki odločitvi. To pa seveda ne pomeni, da naši delavci na začasnem delu v tujini, ki se bodo v prihodnjih dneh vračali v domači kraj, ne bi dobili ustreznih informacij o vsem tistem, kar jih bo zanimalo.

Že okrepljene carinske službe na meji bodo ob prihodu naših delavcev na začasnem delu v tujini dajale vse potrebne informacije in navodila. V teh dneh bodo na voljo tudi občinske upravne službe ter bančne in druge ustanove, ki bodo po svojih močeh prispevale k čim boljši seznanitvi z vsemi spremembami v naši zakonodaji, hkrati pa tudi z možnostmi za gradnjo obrtnih in drugih delavnic.

M. Jerše

avtotehna

NOVOLETNO DARILO

VSAKEMU KUPCU AVTOMOBILA NISSAN V DECEMBRU — KASKO ZAVAROVANJE ZA KUPLJEN AVTOMOBIL ALI PRALNI STROJ GORENJE!

Nissanov prodajni program:

- nissan micra 1.0 GL — cena 889.000 jenov
- nissan sunny limuzina 1.6 SLX — cena 1.065.000 jenov
- nissan sunny hatchback 1.6 SLX — cena 1.123.000 jenov
- nissan sunny limuzina 1.3 L automatic — cena 1.083.000 jenov
- terenski avto nissan patrol 3.3 turbo diesel — cena 2.100.000 jenov
- terenski avto nissan pathfinder 2.4 bencin — cena 1.838.000 jenov

Avtomobili NISSAN se odlikujejo s sodobno konstrukcijo, zmogljivimi motorji, varčno porabo goriva, bogato dodatno opremo in kakovostno izdelavo.

VSE INFORMACIJE: AVTOTEHNA, VARAŽDIN, Braće Radića 16, tel.: 042/49-466.

PREVERITE, ZAKAJ JE NISSAN NAJBOLJE PRODAJAN JAPONSKI AVTOMOBIL V JUGOSLAVIJI!

DISKONTNA
PRODAJA
ŽIVILA
PIJAČE
ČISTILA

emona commerce ljubljana
tozd agroplod ljutomer

SRCA, KI ČUTIJO ZA OTROKE NA TUJEM

Decembrski dnevi v človeku vzdamo tisti otroški nemir ob pričakovanju božiča in novega leta. In ko smo vstopili v Dom oskrbovancev v Rakičanu, smo bili prepričani, da bodo ostareli, ki imajo svoje otroke na tujem, v velikem pričakovanju praznikov in svojih otrok. Pa so skorajda vsi povedali, da njihovih otrok za praznike ne bo, veselja pa so bili, da so lahko pripovedovali o njihovem življenju in delu. Bili so ganjeni in solznih oči, s ponosom pa so pripovedovali samo dobro.

Ani Ficko iz Gorice se je rodilo devet otrok in pet jih še živi. Pa je v pogovoru najprej pripovedovala o sinu, ki je živel v Avstraliji in tam tudi umrl.

»Vedno si je želel priti domov. Zato sem pisala ženi, ko je umrl, da naj plača pot do doma, da ga bom dala doma pokopati. Pa mi je odpisala, da nima denarja za letalo. Tako so ga pokopali, tam

veš, vse imam, a dom je dom, samo kaj, moji sošolci so se razšli, sedaj nimam nikogar, razen tebe ter brata in sestre. Čeprav imaš vse, si spoštovan, toda domovina te vseeno pritegne.

Janez Fujs se bo prav kmalu peljal v sinovem mercedesu.

Do sedaj je prihajal k meni vsak teden, sedaj pozimi pa ne, saj sem mu rekla, naj ne hodi, ker so ceste nevarne. Pa mi le pravi, naj ne skrbim, da ima dober avto — saj ne vem povedati kakšnega. Rozalija je bila vsako leto za novoletne praznike pri sinu, letos pa se je odločila, da bo ostala kar doma.

so nam brez odškodnine vzeli vso posest. Imeli smo 48 hektarjev vinogradov. Otroci so videli to žalost, pa so šli na tuje.

Tudi njenih hčerk za praznike ne bo. »Meni je ljubše, da ne prideta. Pozimi so ceste nevarne, zato sem rajši, da ne prideta, ker bi mi delali same skrbi.« Marija pravi, da ji je v domu dobro in da od hčerke ne potrebuje pomoči. Je hvaležna, da ima posteljo in da je na toplem, hvaležna pa je tudi sestram, predvsem glavni, ki ji veliko pomaga.

Če so bile matere v pripovedovanju raznežene, pa so očete s ponosom pripovedovali o otrocih na tujem. Sin Janeza Fujsa pa za praznike pride

»Moj sin pride domov štirikrat na leto. Tudi zdaj pride po mene, da bom šla v Prosečko vas. Tam imamo hišo, saj če mi žena ne bi umrla, jaz ne bi hodil tu. Ja, ja, sin pride, ima mercedesa, pa tudi denar mi da, ko ga potrebujem.« Janez je še povedal, da ga vabijo, naj gre v Nemčijo, toda meni, da mu tja ni treba hoditi, ker je Nemčijo videl že pred vojno.

Ferdinand Majal pa je bil pri sinu že večkrat, prav tako v Nemčiji. Ima tudi hčerko v Ameriki. Z njo si dopisuje, s sinom pa se pogovarjata po telefonu.

»Meni je tu dobro, imam pokojnino, zato sinove pomoči ne potrebujem. Vesel pa sem, ko pridejo k meni, posebej vnukinji, ki me imata zelo radi. Starejša je že poročena, mlajša pa še ne, obe pa sta zaposleni v Frankfurtu.«

Ana Ficko, Julijana Cindel in Rozalija Košar si bodo v prazničnih dneh še marsikaj povedale o svojih otrokih, ki so v tujini in jih tokrat ne bo domov

»Zgoraj je lepo, za božič družinsko slavlje, za silvestrovo pa to je nekaj prekrasnega. Ko vidite Gradec v tisti razsvetljavi pa zvonovi, da vam pretrese srce. Letos pa ne bom šla, se čutim preostalo za veselje družbo. Jaz živim tu, težko mi je, ali usoda...«

Marija Žitek in Rozalija verjetno niti ne vesta, da so njuni otroci v istem mestu. Marija ima namreč dve hčerki. »Imam ju zelo rada, saj drugega na svetu nimam. Moj mož je umrl od žalosti, saj je samo jokal in jokal, ko

Na hčerkino pomoč pa računa Julijana Cindel. Pravi, da ji hčerka večkrat pošlje denar, pa tudi sedaj pred božičem, da si potem lahko kaj privoščijo. Domov pa ne bo prišla. »Sedemkrat sem bila pri njej, da sem jo učila kuhati. Sedaj sem pa revež. Saj me vabi, da naj pridem, da bom posodo še lahko pomila. Meni pa je tu dobro, kaj bo še zame skrbel, ima svoja otroke in veliko dela. Tudi to, da bi sedaj hodila domov, veliko stane, ima pa veliko obveznost do restavracije, ki si jo je kupila.«

Se bi lahko nizali pripovedi, ki so si različne, toda skupne v tem, da so prežete s starševsko toplino, skrbjo in ponosom, pa tudi z opravičili.

Majda Horvat

Ferdinand Majal ima najraje vnukinji, ki živita v Avstraliji.

pa čeprav si je tako želel domov. Njegova žena, ki je Avstralka, mi je pisala, da je vedno stal zunaj ker je tako čakal na poštarja in pismo od doma.

Ana, ki je tudi sama okusila tujino in sezonsko delo v Franciji, ima na tujem še dve hčerki. Živita na Dunaju, kjer sta si ustvarili družino.

»Posebej mlajši je dobro, saj ne hodi delat, ker mož dovolj zasluži. Starejša pa hodi na delo.

Prej je imela svojo mesnico, sedaj pa več ne, ker ne more toliko delati. Takrat sem bila večkrat pri njej, nekaj zim po pet mesecev. Pomagala sem ji pospravljati, likati, kuhati, pazila sem tudi na vnuke. Ima trinadstropno hišo in ob petkih sem vstajala ob petih, da sem takrat, ko so otroci vstali, vse poribala. Potem pa sem šla po meso, da sem nam skuhala kosilo.« Vnuki so ji še vedno dragi in veselih obrazov se ji smeji s fotografij, ki jih je postavila na nočno omarico.

»Za praznike pa ne bodo prišli. Starejša hčerka je nekaj bolna, mlajša pa bo šla na smučanje. Njen mož zelo rad smuča. Letos poleti pa sta že bili doma.«

In solznih oči je povedala, da jih ima rada in da je najbolj srečna, ko pridejo. »... saj vam pravim, kolkoli kličem svoje piščance, dokler ne pridejo.«

V Gradcu pa živi sin Rozalije Košar in z izbranimi besedami je pripovedovala o njem.

»Je poročen z Avstrijko in živi lep zakon. Dela mnogo in je spoštovan, pa tudi priznan kot dober avtomehaničar. Vsi ga spoštujejo in opomogel si je s svojo pridnostjo. Sedaj na starost mi veliko pomaga, in če je potrebno, tudi svojemu bratu, ki je tudi avtomehaničar. On dostikrat pravi, mama, če bi tu toliko delali, bi bilo drugače. Jaz sem kadilec, vendar ne smem kaditi, ko se mi zazdi, moram se domeniti ali najti koga, ki me bo tisti čas zamenjal, čeprav pri avtu ni tekočega traku.

Zadnjič smo se peljali in mi je pravil: Veš, mama, lepo, krasno mi je v Avstraliji, povezan sem z ljudmi, ki nekaj pomenijo, in ko se peljem domov v Slovenijo, ko pridem na avstrijsko carino, ne občutim nič, ko pa pridem na našo domačo, pa me nekaj stisne, saj sem doma, to je moja domovina. To mi je tako povedal, da so me obile solze. Mama, ti ne

Zdomci za bolnico

Lastovka, slovensko kulturno prosvetno društvo iz Ingolstadta, je spet zbrala tri tisoč mark, da bi soboski bolnici kupili potrebno medicinsko aparaturu. Prav v teh dneh se z delavci bolnice in Pomurskega zdravstvenega centra pogovarjajo, kaj naj bi to bilo in za kateri oddetek.

Sicer pa je to društvo že kupilo pretočni grelnik za učesni oddetek v vrednosti 2475 mark (ali 6,5 milijona dinarjev), ki so ga

slovesno izročili avgusta v Moravskih Toplicah. Bolnico pa je obdarilo tudi mesto Ingolstadt, ki je za aparaturu za dajanje kisika zbralo 8500 mark (22,5 milijona dinarjev). V akcijo pomoči za bolnico pa so se vključili tudi

zdomci iz okolice Stuttgarta in za 12 tisoč mark kupili monitor za kontrolo vitalnih funkcij. Največ zaslug za to zbiranje imata naša zdomca Kikec in Tomac iz Murske Sobotne.

mh

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

Delavski svet delovne skupnosti RAZPISUJE za dobo 4 let dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODENJE PLANSKO-ANALITSKE SLUŽBE

Kandidati za opravljanje navedenih del in nalog morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev še naslednje:

Imeti morajo visoko strokovno izobrazbo (VII. stopnja) ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 3 leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delih in nalogah

Ponudbi za razpis mora kandidat priložiti dokazilo o šolski izobrazbi. Iz ponudbe morajo biti razvidne delovne izkušnje z zahtevnejših področij dela za razpisana dela in naloge.

Ponudbe pošljite v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi na naslov LB-Pomurska banka Murska Sobota.

O izbiri kandidata za razpisana prosta dela in naloge bo odločal delavski svet delovne skupnosti.

Kandidate bomo obvestili v 30 dneh po izbiri.

Na podlagi 8. člena Zakona o prometu z nepremičninami (Ur. list SRS št. 19/76)

razpisuje

Uprava za notranje zadeve Murska Sobota

v ponedeljek, 26. decembra 1988, ob 9. uri v sejni sobi UNZ Murska Sobota, Arhilekta Novaka 5.

javno dražbo

za prodajo

stanovanjskega prostora (primerne za poslovni prostor) v Murski Soboti, Titova ulica 31, velikost 63,61 m², izklicna cena 65.727.840.— din.

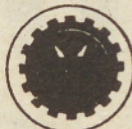
Splošni pogoji dražbe so:

1. varščina znaša 6.600.000.— din in jo je treba plačati na žiro račun UNZ Murska Sobota, št. 51900-637-50001, do začetka dražbe;
2. kupec plača morebitni davek na promet nepremičnin;
3. plačilo izdražene cene v 15 dneh od dražbe;
4. stanovanjski prostor ni zaseden in ga lahko kupec prevzame po plačilu kupnine in morebitnega davka;
5. možna je tudi prodaja v dveh delih (sta dva vhoda).

Vse informacije lahko dobite v računovodstvu UNZ Murska Sobota.

Možen je tudi predhodni ogled prostorov.

ABC POMURKA

MESNA INDUSTRIJA n. sol. o. Murska Sobota

POSEBNA PREDPRAZNIČNA PRODAJA!

KLOBASIČARSKI MINI PROGRAM NAJKVALITETNEJŠI SUHOMESNATI IZDELKI LOVSKI NAMAZ

DO

25%

OD 12. DO 24. DECEMBRA

NIŽJE CENE

ABC POMURKA, MESNA INDUSTRIJA MURSKA SOBOTA

ABC POMURKA — AGROSERVIS, p. o., Murska Sobota posreduje na osnovi dogovora o poslovnem sodelovanju z zavarovalno skupnostjo TRIGLAV M. Sobota v četrtek, 22. 12. 1988, ob 15. uri na dvorišču Agroservisa v M. Soboti, Kroška c. 58, prodajo karamboliranih vozil:

1. Vozila za ponovno prodajo:

1. osebni avto ZASTAVA 128 1.1 GX, leto izdelave 1987, prevoženih 42.970 km, izklicna cena 2.830.000.— din in prometni davek;
2. osebni avto VISA super E, leto izdelave 1982, prevoženih 40.161 km, izklicna cena 4.240.000.— din.

2. Vozila, ki so prvič v prodaji:

1. osebni avto IMV R 4, leto izdelave 1984, prevoženih 47.132 km, izklicna cena 2.686.000.— din in prometni davek;
2. osebni avto IMV R 4, leto izdelave 1984, prevoženih 46.566 km, izklicna cena 3.343.000.— din in prometni davek;
3. osebni avto ZASTAVA 101 GT 55, leto izdelave 1984, prevoženih 91.468 km, izklicna cena 2.507.000.— in prometni davek;
4. osebni avto ZASTAVA LADA 1300 S, leto izdelave 1984, prevoženih 24.291 km, izklicna cena 2.959.000.— in prometni davek;
5. osebni avto ZASTAVA 101 T, leto izdelave 1986, prevoženih 96.510 km, izklicna cena 3.438.000.— in prometni davek;
6. osebni avto ZASTAVA, kombi, 850 AF, leto izdelave 1985, prevoženih 88.996 km, izklicna cena 3.240.000.— in prometni davek;
7. osebni avto CIMOS AX 11 TRE, leto izdelave 1988, prevoženih 10.394 km, izklicna cena 16.096.500.—;
8. osebni avto ZASTAVA 750, leto izdelave 1982, izklicna cena 500.000.— din

3. Poškodovani nadomestni deli osebnih avtomobilov po seznamu.

Pogoj za sodelovanje je obvezni 20-odstotni polog od začetne izklicne cene in se plača na dan prodaje med 14. in 15. uro pri blagajni DO. Najnižje zviševanje cene je 10.000.— din. Kupec mora plačati vozilo v treh dneh od dneva prodaje, sicer bomo menili, da je odstopil od nakupa in izgubi pravico do vrnitve varščine. Kupljeno vozilo mora prevzeti v treh dneh, sicer zaračunavamo 10.000.— din ležarine dnevno. Prodaja poteka po sistemu videno-kupljeno, zato je izključena vsaka možnost reklamacije zaradi kakovosti ali manjkajočih delov. Prepis lastništva se opravi z lastniki vozil.

22. december — dan JLA

Spominja me:

- Da imajo vojaki svoj praznik.
 - Da spoznam njihovo delo.
 - Da se pripravljajo na obrambo domovine.
 - Želim, da bi vsi praznovali ta praznik, ne samo vojaki.
- Gasper Tompa, 3. raz.
- Vojaki se pripravljajo, če bi bila kdaj vojna.
 - Spominja me na očeta, kako hrabro je prišel od vojakov.
 - Želim si, da ne bi bilo več vojne.

Boštjan Borovič, 3. raz.
OŠ ODRANCI

Kako sem preživel praznične dni

Pred dnevi smo praznovali rojstni dan naše domovine. Zato ni smo imeli pouka. Za 29. november sem bila doma. Gledala sem televizijo. Tudi na videorekorderju sem gledala razne filme. Mami sem pomagala pri čiščenju stanovanja. Tudi svojo sobo sem očistila. Posala sem preprogo in pobrisala prah. V prostem času sem se igrala z mačkom, ki mu je ime Fredi. Obiskala sem tudi sestrično Barbaro in bratranca Marjana. Tudi k nam so prišli gostje. Prinesli so domači kruh, mi pa smo jim postregli s pecivom in pijačo. Veselo praznovanje nam je pokvarilo delo z greznico, ker smo jo morali odkopavati in prazniti. Prazniki so hitro minili, začelo se je delo in učenje.

Urška Žekš, 4. b
OŠ E. Kardelj, M. Sobota

Bili smo na Boču

Zjutraj smo se zbrali pred šolo. Imeli smo športni dan. Odpeljali smo se proti Boču. Med potjo smo videli nesrečo. Peljali smo se do gozda, nato šli peš do koče. Nabirali smo storže. Pot do koče je bila zelo strma. Včasih je kdo padel. Zgoraj pri koči smo imeli južino. Mi veliki, smo šli še na vrh: pot je bila dolga. Na vrhu je pihal veter. Nekaj jih ni upalo na vrh stolpa. Bil je prekrasen razgled. Videli smo kočo, Poljčane in druge vrhove. Od vrha do koče smo hodili počasi, eden za drugim. Šli smo raztepeni, vozili smo »slalom«. Pri koči smo imeli malico. Pojedli smo tisto, kar je imel vsak s seboj. Odpravili smo se proti domu. V Ormožu smo šli na sladoled. Proti večeru smo se zadovoljni vrnili domov.

Ivan Polak, 8. raz.
OŠ Cvetko Golar, Ljutomer

ZIMA

Zima kmalu bo prišla in prinesla nam snega. Otroci srečni bomo vsi, se po bregu smučali. V prste nas bo zeblo, vendar v srcu bo toplo, ko na smučeh in saneh dol po bregu bo letelo.

Anita Novak, 6. r.
OŠ Kapela

Benetke

Letos sem bila v čudovitih Benetkah. Obiskala sem teto in strica. Kar ves mesec sem bivala v tem nenavadnem mestu na vodi. Vsak dan sem se vozila s čolnom po mestu. Si lahko mislite! Teta me je zmeraj opozarjala, naj ne mečem še jaz papirčkov v vodo, saj je že tako umazana.

Doma si česa takega ne morem privoščiti — namreč da bi se na ulici vozila s čolnom. Zato se še vedno spominjam na Benetke.

Rosana Radikon
OŠ Drago Lugarič, Lendava

Naša celodnevna šola

Rada hodim v šolo. Obiskujem 2. razred. Najrajši imam matematično in telesno vzgojo. Pri samostojnem učenju dobimo zanimive naloge. Včasih so označene z zvezdico. To pomeni, da so težje. Rada jih rešujem. Imamo tudi kuharja, ki nam kuha dobre malice in kosila. Vsi radi jemo.

Vsak petek poslušamo radijsko uro.
V naši celodnevni šoli je zanimivo in prijetno.

Cirila Svetec, 2. raz.
OŠ Markovci

Tudi zdravilne rastline so zdravilo

Nekega dne mi je babica v pisnu sporočila, da je dedek hudo bolan. Nisem se dolgo obotavljala. Očeta sem prosila, da me je odpeljal tja. Ker se mu je mudilo v službo, me je odložil na začetku vasice.

Do koče sem šla peš. Presenečena sem obstala na pragu, kajti v sobi je bilo temno in čisto mirno. Tudi babice ni bilo nikjer. Upala sem, da bom dedka našla v naslonjaču, sicer malo utrujenega, vendar nasmejanega. Dedek pa je negibno ležal v postelji in se ni prebudil niti takrat, ko sem mu obrisala potno čelo. Tedaj je vstopila babica. Objela sem jo, ona pa mi je žalostno povedala, da z dedkom ni nič boljše. Ves čas, ko sem bila tam, je dedek trdno spal. Tiste dni sem ga puščala samega le takrat, ko sva mu z babico kuhali čaj iz zdravilnih rastlin. Toda vse to ni nič pomagalo, dedek je bil še vedno bolan. Babici sem rekla, da bova napisali pismo zdravniku. Ko sem pisala, so mi solze kar polzele po licu in ena je kanila na pismo. Nisem utegnila napisati drugega pisma. Tisto noč sem zaspala sede. Ko sem se zbudila, sem zagledala dedka vselega in nasmejanega. Skočila sem k njemu in ga s solznimi očmi objela. Čez nekaj dni je že toliko okrevljal, da je lahko sedel.

Kaj je dedka bolj ozdravilo — zdravilne rože ali prekuhana voda iz studenca, tega ne bo nihče odkril. Romana Benko, 6. a
OŠ Karel Destovnik-Kajuh Murska Sobota

Moja Barbie

Barbie je igračka — punčka, ki sem jo dobila iz Kanade. V paketu so bili poleg nje še uhani, prstani, čevlji z visokimi petami, klobuk in kavbojske hlače.

Barbie ima dolge lase, zato ji lahko naredim različne frizure. Zelo rada jo tudi oblačim in včasih ji tudi sama sestijem kakšno obleko.

Barbie je moja najljubša punčka, saj ima lepo našminhana usta in oči.

Alenka Magyar, 3. a
OŠ Drago Lugarič, Gaberje

MRTVI PLANET

Črni oblaki nad mano
prekrili so sonce in modro nebo;
na golem drevesu se vran je oglašil,
žalosten spev zadonel je v temo.

Iščem človeka, prijazen pogled,
iščem ljubezni, ki ni je več;
moje besede so tihi šepet,
moje oči so nemi očitek.

Srce mi umira, v bolesti se tre,
ko gledam planet, na katerem sonca ni več.
Ljubila sem Zemljo in njene ljudi,
a nikdar čutila, da žrtve bom njih.
Nesrečniki, le kaj ste storili,
uničili Zemljo in njene lepote!
Ni bilke zelene, ne sonca ne zvezd,
povsod le sivina in smrti pogled.
Siva pustinja, temni planet,
megla in mrtvi svet
ostali bodo spomenik
na nespametne človekove dni.

TATJANA FLEGAR, 8. b
OŠ Grad

LE KAM DRVIMO...

Čas se premika iz dneva v dan hitreje. Leta gredo naprej in nobeno se ni ponovilo ali vsaj ozirlo na svojo prehojeno pot, da bi se vprašalo, kakšno usodo je začrtalo svetu.

Če prižgeš televizijo, ni govora, da bi bile zabavne oddaje. Samo spori, vojne, nemiri... Ubogi mi, otroci! Le kakšna usoda nas bo še doletela!

Ljudi in ves svet lahko primerjam z vlakom, ki drvi v neskončnost. Ta vlak ne pozna meja in drvi, drvi, drvi... Ob tem si lahko postavimo vprašanje, ali se bo ta vlak sploh kdaj ustavil? Zakaj takšna hitrost? Zakaj hoče biti človek vedno prvi na lestvici zmagovalcev? Vedno nove in nove iznajdbe zasledujemo v časopisih. Človek hoče imeti vse!

Ljubezen! To je edino, kar daje človeku toplino v srcu, saj bi drugače bil kakor robot. Vsak človek mora imeti nekaj rad, pa čeprav le naravo, živali, sončni zahod, mavrico na nebu.

Lepo bi bilo, če bi se drveči vlak ustavil in bi vse začeli znova — s toplino, ljubeznijo in z več razuma v glavi.

Barbara TOTH, 8. raz.
OŠ Edvard Kardelj, M. Sobota

KOMAJ ČAKAM — Narisala (lavirana risba) Anita Horvat, 6. b razred, OŠ Stefan Kovač, Turnišče.

ŽENITOVANJE

Žabec želi ženo. Žabec že žene ženo žabo ženit. Žabec žganje žloka, žaba žganec žrmlja. Žabca žrelo že žari. Žaba žuga žabcu. Žabca žalosti življenje. Žabo žuli život. Žaba žica žabca. Žabca že želodec žgečka.

Tatjana Kramer in
Sonja Slokan, 6. razred
OŠ Janko Ribič, Cezanjevci

PIMPEK, PEMPEK

Pimppek, Pempek, pekovska pomočnika, pojeta prelepe pekovske pesmi po prostornem parku. Prihiti policaj pa pohvali prelepe Pimppeke, Pempeke pesmi. Pimppek pomežikne Pempeku, Pempek pokima. Pokažeta policaju pesti. Policaj pogleda prestrašeno, pomisli, potegne pendrek, poskusi potegniti Pimppeka, Pempeka po prednjih piskrih. Pimppek, Pempek poženeta proti policaju prezrel paradajs pa pobegneta pojoč prelepe pekovske pesmi.

Boštjan Stajniko, 6. raz.
OŠ Janko Ribič, Cezanjevci

prof. Ivan Rihtarič

Spomini na boje za Radgono 1918/1919

PRIPRAVE ZA ODHOD V RADGONO

30. novembra 1918, je bil poklican v štab obmejne poveljstva nadporočnik Benedikt Zeilhofer. General Maister ga je seznanil s splošnim položajem in namero, da bi zasedli železniško progo Špilje—Radgono. V ta namen je hotel poslati posadko 40 mož na radgonski kolodvor, da bi prevzela oblast nad mestom. Prišlo pa je do nesoglasja z nemško oblastjo v Gradcu. Vso ostalo organizacijo in sam načrt o celotni zadevi pa je general Maister prepustil Zeilhoferju. Stotinja (6. četa) je pred odhodom v Radgono štela 12 častnikov in 155 mož. V svoji oborožitvi je imela tudi dve težki strojnici.

ODHOD V RADGONO

1. decembra dopoldne se je četa vkrcala na vlak in ob 13. uri krenila na pot proti Špilju v popolni bojni opremi. Transport sta spremljala uradnika Ivan Roglič in Lojze Kovačič s potrebnim osebjem za prevzem prometne službe na radgonskem kolodvoru. Sama pot do Špilja ni bila nevarna, nadaljnjo pot do Radgone pa so si morali utirati z zavestjo, da je v samem mestu še nemška posadka. Nemška posadka v Čmureku je ob prihodu vlaka položila orožje. Zvečer je vlak nadaljeval pot proti Radgoni. Nekaj kilometrov pred kolodvorom se je vlak ustavil, postavili so zaščitne oddelke ter počasi prodirali v smeri kolodvora, kamor so prišli ob 20. uri. Dočakala jih je delegacija mestne občine in nemški vojaški poveljnik. Posadka je nadaljevala pohod v mesto, tja je prišla ob 20.45 ter tako brez bojev zasedla mesto. Nemška posadka se je namreč še pred prihodom čete razšla. Posadka je zaplenila velike količine orožja in streliva. Noč med 1. in 2. decembrom je bila v mestu in okolici mirna.

PREVZEM OBLASTI

Posadka se je vselila v konjeniško vojašnico, ki je bila najprimernejša za nastanitev posadke. Bilo je potrebno urediti odnose med posadko in prebivalstvom. Z oglasi je bilo zahtevano, da morajo civilisti oddati orožje in strelivo na mestnem poveljstvu. Mesto je imelo več vojašnic: Pištorjevo, Kodoličevo, Samostansko, itn., komandanturo mesta in intendantsko skladišče. V vseh teh so zaplenili velike količine vojaškega materiala. Poštni urad je prevzel upravnik Domanjko, orožniško postajo Radgona okoličarja pa Trupej. Mestna policija je bila razpuščena in njeno vlogo je prevzela posadka. V poslovanje okrajnega glavarstva, okrajnega sodišča, mestnega magistrata in pisarne Murske regulacije se posadka ni vmešala, vendar je budno pazila na njihovo delovanje. Prihajalo je do občasnih sporov med obema stranema.

Sledile so nadaljnje zaplenitve v mestu: pri peku Schönwetu so zaplenili 4.522 kg moke, pri trgovcu Kršchischniggu 15 ton sladkorja in 15 sodov petroleja, v magistratu pa 80 garnitur vojaškega perila.

RAZVOJ DOGODKOV PO ZASEDBI

4. decembra je do posadke prišla novica, da se mestu približujejo nemško-madžarski oddredi. Posadka se je takoj pripravila na morebiten napad. Izkazalo pa se je, da so bile vesti lažne. Res je, da je tega dne madžarska posadka zasedla pri Čankovi kot proti-težki prekmurske meje. Te netočne in za posadko vznemirljive vesti so dale vodstvu pobudo, da je pripravilo podroben obrambni načrt.

Radgonska posadka je mariborski posadki tudi materialno pomagala. S fronte so se vračale razpadle enote, posadka jih je razoroževala ter njihovo opremo

70 let

SLOVENSKE ODLOČITVE ZA JUGOSLAVIJO

pošiljala prek Lenarta v Maribor.

MESTO RADGONA

Oh zasedbi je mesto štel 1817 prebivalcev. Mesto je bilo obkroženo s slovenskimi naselji: Poterna, Žetenci, Dedonci, Zenkovi, Gorca, Pridova, Farovci in mešanima naseljem Obrajna in Trnovo. Šolska mladina radgonske okolice je obiskovala šolo v Radgoni s slovenskim učnim jezikom. Železnica Špilje—Radgona—Ljutomer je povezovala te kraje z notranjostjo dežele. Vasi so oskrbovale mesto Gradec s poljedelskimi pridelki in živino. Obsejni vinogradi so bili v lasti bogatih radgonskih meščanov (Bouvier, Klainoschegg, Kodolitsch in Admontski samostan). Zunaj mesta je stala velika deželna holnišnica, v kateri je bil kot primarni zaposlen tudi dr. Kamnikar.

DR. KAMNIKER

Rodil se je v Gorci pri Radgoni kot sin trgovca. Od sedmega leta starosti pa do promocije se je šolal v Gradcu, kjer je rasel v nemškem okolju. Z vrnitvijo v Radgono se je začela njegova zdravniška in politična kariera. V politiki je bil fanatik, vsesplošen Nemec in pristaš Sudmarka ter Schulvereina. Za celotno nemško obmurje je bil vodilna sila in zagovornik radgonskih Nemcev na mirovnih konferencah. Že ob prihodu vojaškega transporta decembra 1918. V Radgono je silno nasprotoval slovenski zasedbi in je tudi podtalno deloval. Vzddrževal je redne telefonske pogovore z Gradcem in se udeležil tajnega Micklovega sestanka v Radgoni.

V januarju 1919 so mu zaplenili telefon. Umril je star 58 let, leta 1928.

ORGANIZACIJA ŠTAJERSKE FRONTE

Mariborsko Obmejno poveljstvo je štajersko fronto razdelilo na tele odseke: radgonski, čmu-reški, špiljski, jurski (lučanski), marenberski, dravograjski in murskosoboški. Na teh področjih so bile ustanovljene orožniške postaje (v Radgoni in Čmureku 2. decembra, v Apačah 6., v Obrajni 7. in na Čankovi 30. decembra 1918). Štab radgonske posadke je odbral zanesljive ljudi in jih poslal v Prekmurje in ostale kraje z nalogo, da redno vzdržujejo zvezo s posadko kot njeni obveščevalci.

SLOVENSKI TABOR

26. decembra 1918 je bil v Radgoni velik tabor, katerega se je udeležil tudi general Maister. Za zbiranje je bila določena pokriti jahalnica konjeniške vojašnice. Nemci so temu taboru nasprotovali in pri poveljstvu vložili protest, vendar pa niso mogli preprečiti slovesno pripravljene tabora. Udeležilo se ga je veliko ljudi, tudi iz Prekmurja. Maister je pohvalil posadko. Slovenski tabor je vidno podprl težnje severovzhodne Slovenije in dal moralno-politično podporo celotnemu gibanju.

PRIPRAVE POSADKE V DECEMBRU 1918

Zopet so krožile vesti o prodiranju sovražnih enot proti Radgoni. Zato je bila posadka v stalni pripravljenosti in se je celo začela vkopavati okrog vojašnice. S

pogostimi nočnimi vajami je posadka sovražnika preslepila in mu pokazala, da je budna in pripravljena na boj.

NEMŠKA PROPAGANDA ZA NAPAD NA RADGONO

Nemška propaganda je že ob koncu 1918. leta precej močno delovala. Ljudstvo so zaslepljali in hujskali, češ da Slovenci hlepijo po nemškem ozemlju. Pred vrati so bile namreč tudi volitve v nemški Avstriji (16. 2. 1919), katerih pa se Nemci na zasednem ozemlju ne bi mogli udeležiti. Vodstvo upornikov je sklicalo 29. 12. 1918 tajni sestanek v Radgoni. Predmet celotnega posvetovanja je bil napad na radgonsko posadko. Sodelovali so vsi župani radgonskih okoliških vasi in podžupan dr. Kamnikar. Posadka je za celotno zadevo pravočasno izvedela ter vzela 12 uglednih meščanov za talce, med njimi tudi radgonskega podžupana. Šestega januarja 1919 je prispel iz Gradca štajerski deželni glavar dr. Kaan, da bi posredoval za izpustitev talcev. Napetost je narasčala iz dneva v dan in posadka je živel v mučnem pričakovanju nadaljnjih dogodkov.

NADPOROČNIK MICKI

Ob potoku Kučnici, nasproti Čankove, leži rojstna vas (Zenkovi) Johana Mickla. Služboval je v Celovcu med Korošci, kjer se je navzel raznoročnega duha in postal predan nemštvu. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji (1938) je bil reaktiviran in je hitro napredoval ter končal pri činu generala. Star komaj 25 let je kot nadporočnik že vodil vojaške operacije proti slovenski posadki v Radgoni. Kot domačin je dobro poznal razmere, kraje in ljudi. Po neuspelem napadu na Radgono bi verjetno vodil vse ostale operacije v Obmurju. Pri njegovem delu so mu veliko pomagale graške oblasti in njegovi prostovoljci. Z njegovo pomočjo so se sredi januarja 1919. organizirale v nemškem de-

lu Obmurja enote Heimwehra (domobranci) pod vodstvom Bauerkommande (Kmečko poveljstvo), ki je za dan napada na Radgono sprejelo iz Gradca 1000 pušk za prostovoljce.

DOGODKI V DRUGI POLOVICI JANUARJA 1919

V okolici vojašnice so bili v smeri proti Paterni izkopani strelski jarki. Posadka je bila oskrbljena s potrebnim orožjem in strelivom iz skladišč. Gibanje po mestu je bilo omejeno in ponoči dovoljeno le z izkaznicami. 20. januarja 1919. je Radgono obiskala ameriška študijska delegacija. Na nemških hišah so se pojavile nemške zastave, vendar pa jih slovenska posadka ni dala odstraniti. V misliji so bili podpolkovnik Milles, general Maister, načelnik štaba, tolmač dr. Rapoca in zastopnika graške vlade. Pozneje je komisija nadaljevala pot v Čmurek.

Posebno po ameriškem obisku so se predvsem mlajši vojaški obvezniki začeli zbirati severno od Radgone in v Prekmurju. Pozneje so jim onemogočili prehode na nemško stran s tem, da so odstranili brod pri Lutvercih, ki jih je prevažal čez Muro. Micklovi prostovoljci so bili naborniki letnikov 1895 do 1899 iz Radgone in okolice. Svoj štab so imeli v Korovcih. Mickl je nameraval izvesti napad že veliko prej, vendar ga je prehitela ostra zima, pomanjkanje hrane in sama organizacija napada. Prostovoljce je razdelil na šest skupin s točno določenimi nalogami.

UTRJEVANJE KONJENIŠKE VOJAŠNICE ZA OBRAMBO

Posadka je dobila kot okrepitev iz polka 76 horcev. Vojašnico so spremenili v utrjeno taborišče. Tri težke strojnice so namestili tako, da bi imele najboljši učinek. Okrepili so tudi patrulje po mestu in vse straže. Železnica je nemoteno delovala in vzdrževala redne prometne zveze z Mariborom.

Opombe: Ko se v besedilu omenja kraj RADGONA, se misli seveda na mesto avstrijsko Radgono (Radkersburg), kraj GP Radgona je bil le trg od 1907.

— Predstavljeno besedilo je prirejeno po spominih Benedikta Zeilhoferja, ki so hranjeni v Muzeju NOB v G. Radgoni.

(nadaljevanje prihodnjici)

AKTUALNI ZAPIS

Pripravljeni na smučanje

V Gornji Radgoni, kjer smučarski klub praznuje 10-letnico delovanja, in v Murski Soboti, kjer so ustanovili ski-surf klub, so se dobro pripravili na letošnje smučarje, vsaj tako zatrjuje predsednik klubov Zdravko Ravnikar in Miro Simončič. Zimska sezona se je pravzaprav začela z organizacijo sejmov zimsko-sportne opreme, ki so jih pripravili dvakrat v Murski Soboti in enkrat v Gornji Radgoni. Oba kluba imata izdelana programa aktivnosti, dogovorila pa sta se tudi o nekaterih skupnih akcijah.

Smučarski klub Gornja Radgona bo, tako kot prejšnja leta, ob koncu tednov organiziral izlete na bližnja smučišča, za katera je med članstvom veliko zanimanje. V tem mesecu bodo organizirali ogled tekme za svetovni pokal v Kranjski Gori. V januarju načrtujejo smučarski tečaj za šolsko mladino in odrasle v Mežici. Za predšolske otroke pa bodo tudi organizirali smučarski tečaj doma. V program aktivnosti so vključili tudi smučarske teke, za kar imamo v Pomurju zelo ugodne možnosti. V februarju pa pripravljajo pri Treh kraljih klubsko tekmovanje v veleslalomu. Že sedaj pa se tudi vestno pripravljajo s pionirskimi selekcijami, ki tekmujejo v severovzhodni regiji. Za konec smučarske sezone pa bodo pripravili skupaj z zagrebškim Vjesnikom podelitev zlate smučke najboljšemu smučarju sezone ter 10. tradicionalni smučarski ples, ki bo v hotelu Radin v Radencih.

Ski-surf klub Murska Sobota že nekaj časa organizira v telovadnici Srednješolskega centra v Murski Soboti smučarsko gimnastiko. V soboto bodo organizirali ogled tekme za svetovni pokal v Kranjski Gori. V programu pa imajo številne izlete na bližnja smučišča, predavanja in smučarske tečaje. Posebno skrb bodo tokrat namenili smučarskim tekom, ker so veliko cenejši in zelo koristni za zdravje. Zanje namreč ni potrebno nobenih prevozov, niti vlečnic, organiziramo jih lahko doma. Potreben je le sneg, za katerega pa pravijo, da ga letos ne bo manjkalo. Ski-surf klub Murska Sobota ima v programu organizacijo smučarskih tečajev za otroke, predvsem v zimskih počitnicah, pa tudi za odrasle tako v smučarskih tekih kot alpskem smučanju. V februarju predvidevajo tudi klubsko tekmovanje v veleslalomu in smučarskih tekih. K sodelovanju želijo pritegniti čimveč zaposlenih, zato načrtujejo tudi sindikalne tečaje in tekmovanja. Letošnje smučarsko sezono pa bodo sklenili s smučarskim plesom.

F. Maučec

ATLETIKA

Po dvajsetih letih
zopet pri vrhu

Pomurski atleti in atletinje so uspešno končali letošnje tekmovalno sezono. Po besedah trenerja AK Pomurje iz Murske Sobotice, Mirka Šeruge, je bila letošnja sezona podobna tisti pred dvajsetimi leti, saj so se pomurski atleti in atletinje zopet prebili prav v slovenski vrh. Toda to drži le za atletinje AK Pomurje, ki so v konkurenci starejših mladink postale ekipni prvaki Slovenije in države v krosu. Poleg tega pa so dekleta zasedla tudi več prvih, drugih in tretjih mest. Najuspešnejša med njimi je bila Marija Števančičeva, ki je 800 m pretekla v času 2:12,4, kar je najboljši rezultat v Sloveniji za mladinke in tretji najboljši v absolutni kategoriji. Dobro pa je tekla tudi na 400 m. Za njo se je uveljavila Manuela Pergarjeva, ki je na 1500 m dosegla čas 4:47,30, kar je peti najboljši rezultat za mladinke in osmi za članice v Sloveniji. Nekoliko slabše je tekla na 3.000 m, kjer je dosegla čas 10:36. Takoj za njima pa sta Štefka Slugova in Edita Banfjeva, ki sta tekli na 800 oziroma 1500 in 3000 m. Pri moških je Grabar tekmoval na 5.000 in 10.000 metrov, Šebjan na 100 ter Špur na 100, 200 in 400 m. Najboljše rezultate med njimi je dosegel Grabar. Letos pa so se začeli uveljavljati tudi nekateri mladi atleti in atletinje, kot so Sepova, Zilavčeva in Balažičeva pri pionirskih, ter še trije pionirji, ki bodo letos že prišli med mladince.

Po končani letošnji sezoni, to je po končanem republiškem krosu za pokale Dela, so atleti in atletinje dobili nekaj odmora. Ponovno pa so začeli s pripravami na novo sezono. Trenirajo v dvorani srednješolskega centra in v trimskem kabinetu. Če bodo imeli potrebna sredstva, bi radi sodelovali na nekaterih zimskih tekmovanjih v dvorani, čeprav imata trenerja, Tiberij Lebar in Mirko Šeruga, težave s treninji, ker nekateri atleti in atletinje studirajo v Mariboru in Ljubljani. Kljub vsemu pa upajo, da se bodo tudi na letošnje tekmovalno sezono dobro pripravili in da tudi rezultati ne bodo izostali.

Feri Maučec

STRELSTVO

Peta zmaga
Noršinec

V šestem kolu tekmovanja v prvi republiški strelski ligi so Noršinci premagali Rudarja iz Hrastnika s 1468:1455 krogi. Celje pa je premagalo Ljutomer s 1462:1434 krogi.

I. RSL — vzhod

A. M. Maribor 6 6 0 0 8865 12
NTU S. Gradec

NORŠINCI 6 5 0 1 8784 10
Celje 6 3 0 3 8721 6
Zreče 6 3 0 3 8652 6
Hrastnik 6 2 0 4 8744 4
Žalec 6 2 0 4 8728 4
Store 6 2 0 4 8669 4
Hotinja vas 6 1 0 5 8719 2
LJUTOMER 6 1 0 5 8661 2

Vodi Tišina

V šestem kolu druge republiške strelske lige so bili doseženi naslednji rezultati — B. K. Stavbar : Panonija 1429:1426, I. Pohorski bataljon : Tišina 1442:1431, J. J. Videm : Kajuh Tam 1455:1396 in Mura : SCT 1443:1417.

II. RSL — sever

TIŠINA 6 5 0 1 8685 10
Ruše 6 5 0 1 8663 10
MURA 6 5 0 1 8631 10
VIDEM 6 4 0 2 8590 8
PANONIJA 6 4 0 2 8574 8
Stavbar 6 2 1 3 7055 5
Središče 6 2 0 4 8461 4
Muta 6 2 0 4 8419 4
Kajuh-Tam 6 0 1 5 8386 1
SCT 6 0 0 6 8457 0

KOŠARKA

Polet in Sloga

Končano je bilo tekmovanje v občinski košarkarski ligi Murska Sobota za pionirje in pionirke. Pri pionirjih je prvak OS II, pri pionirkah pa OS I Murska Sobota. Najboljši strelci: Grah (Tišina), Zunec (OS I), po 128, in Gomboc (OS II), 92, pri pionirjih ter Hakl, 61, Bohar 57, in Kačljivič 49, pri pionirkah.

Pionirji
ŠSD Polet 6 6 0 321:212 12
ŠSD Mladost 6 4 2 271:251 10
ŠSD Tišina 6 2 4 312:332 8
ŠSD Sloga 6 0 6 190:299 6

Pionirke
ŠSD Mladost 4 3 1 143:111 7
ŠSD Sloga 4 3 1 106:105 7
ŠSD Polet 4 0 4 116:147 4
K. G.

Šah

Točka Lendave
v Framu

V zadnjem kolu tekmovanja v drugi republiški šahovski ligi vzhod je Lendava gostovala v Framu in igrala neodločeno 3:3. Zmaga za Lendavo sta dosegla Gerencer in Maričeva, remizirala pa sta Vuk in Gruškovnjak. Radgona je bila prosta.

J. G.

POL — moški

REZULTATI:
Cven : Pomurje II 2:0
Pomurje II : Radgona 1:2
Radgona : Cven 1:2
Radenci : Veržej 1:2
Veržej : Križevci 2:1
Križevci : Radenci 0:2

POL — ženske

REZULTATI:
Puconci : Cven 0:2
Cven : Radgona 0:2
Puconci : Radgona 0:2

MALI
NOGOMET

A liga MS
Predanovci 11 9 1 1 57:14 19
Nemčavci 11 9 1 1 29:14 19
Bakovci 11 8 1 2 29:11 17
Borejci (— I) 11 7 0 4 28:23 13
Panonska 11 4 2 5 26:26 10
Černelavci 11 3 3 5 26:20 9
Klub mladih 11 3 3 5 24:29 9
Moščanci 11 3 2 6 21:37 8
NK I3 11 2 3 6 27:41 7
Kupšinci 11 3 1 7 14:28 7
Pušča (— 6) 11 4 2 5 16:28 4
Padalec 11 1 1 9 17:43 3

B liga MS

Lendavska (— I)
Inex 11 8 2 1 29:10 17
Belinci (— I)
Krajna 11 6 3 2 21:15 14
Park 11 6 2 3 22:17 14
Iris 11 5 3 3 35:30 13
Lipovci 11 4 2 5 31:24 10
Lipovci 11 4 2 5 23:30 10
Sebeborci 11 5 0 6 19:29 10
Slovan 11 3 2 6 22:27 8
Izvir (— I) 11 4 1 6 20:34 8
Dokležovje 11 3 0 8 26:35 6
Mladinec 11 1 2 8 16:46 4

C liga MS

Prosečka vas
Otovec 11 8 2 1 30:18 18
Mlajtinci 11 8 1 2 48:20 17
Mlajtinci 11 7 2 2 36:24 16
Tišina 11 6 4 1 29:18 16
Pečarovci 11 6 1 4 24:19 13
Kanal 11 5 0 6 35:33 10
Veščica 11 4 1 6 19:35 9
Ženkovci 11 3 2 6 30:29 8
Radovci (— I)
Noršinci (— I)
Strukovci 11 3 1 7 23:33 7
Satahovci (— I)
Slaveci (— I)
D liga MS
Gradišče 11 10 1 0 49:11 21
Črnci 11 7 2 2 34:27 16
Mačkovci 11 6 3 2 44:21 15
Salamenci 11 5 4 2 23:21 14
Polana 11 5 2 4 25:27 12
VK 79 11 5 0 6 38:29 10
Slaveci (— I)
Pertoča 11 3 3 5 21:31 9
Ivanci 11 2 3 6 29:32 7
Dobel (— I) 11 3 1 7 17:32 6
Krašči 11 2 2 7 22:42 6
Puževci 11 2 1 8 28:29 5
Štefan Jug

JUBILEJ

Trideset let SD Mura

Ob letošnjem dnevu republike so strelci tovarne Mura iz Murske Sobotice proslavili pomemben jubilej — trideset let strelske družine. Ob tem jubileju so pripravili krajšo slovesnost, na kateri so zaslužnim posameznikom podelili priznanja, organizirali pa so tudi tekmovanje v streljanju z zračno puško z močno slovensko udeležbo.

Ljubitelji strelskega športa so v tovarni Mura pred tridesetimi leti ustanovili strelsko družino Tekstilac. V začetku delovanja so imeli določene težave, saj ni bilo primernih strelšč, niti kakovostnega orožja, primanjkovalo pa je tudi sredstev. Kljub temu pa so se strelci Mure udeleževali vseh tekstilnih tekmovanj. Pomembna prelomnica za razvoj strelstva v Muri je bila zgraditev športnih objektov v tovarni, kjer so dobili svoj prostor tudi strelci. Na dejavnost strelske družine Mura pa je vplivala tudi zgraditev novega 14-steznega strelšča za zračno puško v mestu Murska Sobota leta 1980. Tako je bila omogočena redna vadba tudi strelcem iz Mure, ki so jo vsaj nekateri prizadevnejši znali izkoristiti ter se uveljavili kot odlični strelci na raznih tekmovanjih in prvenstvih. Med pomembnejšimi uspehi, ki so jih dosegli strelci Mure, so prvo mesto na tekmovanju v Ajdovščini ob praznovanju 150-letnice slovenske tekstilne industrije, šesto mesto na republiškem tekmovanju v streljanju z malokalibrsko puško in osmo mesto na republiškem tekmovanju v streljanju z zračno puško. Sicer pa so strelci Mure nekdanje uspešno tekmovali v prvi in drugi občinski ligi Murske Sobotice, od leta 1984 dalje pa sodelujejo v drugi republiški ligi. Pri posameznikih je največ dosegel Janez Horvat, ki se je uveljavil ne le v občinskem in pomurskem, temveč v republiškem in državnem merilu. Poleg njega pa je treba omeniti še uspehe Mirka Horvata, Viktorja Dundka, Andreja Šiftarja, Milana Laha, Ivana Živka, Petra Horvata, Vlada Horvata, Franca Balaška, Branka Bukovca in druge. Ob tridesetletnem jubileju so podelili zlate plakete športnega društva Mura naslednjim posameznikom: Karlu Fujsu, Janezu Horvatu, Mirku Horvatu, Antonu Vevcu, Ivanu Uhanu, Viktorju Karoliju in Ivanu Živku. Strelsko družino Mura uspešno vodi predsednik Mirko Horvat. Ob tem jubileju je SD Mura prejela zlato plaketo Strelske zveze Slovenije.

F. Maučec

JUDO — 2. REP. LIGA

Dve zmagi Lendavčanov

Začelo se je tekmovanje v drugi republiški judo ligi, kjer tekmuje pomurski ekipi Partizan Ljutomer in Mladost iz Lendave. V prvem kolu so v Lendavi nastopile tri ekipe: Tacen, Nova Gorica in Lendava. Najuspešnejši so bili Lendavčani in premagali Tacen s 12:2. Zmage za Lendavo so dosegli: Breznik, Bajzek, Krajačič, Bakan, I. Varga in D. Varga. Lendava je premagala tudi Novo Gorico s 14:0. Uspešni so bili: Breznik, Bajzek, Krajačič, Činč, Bakan, I. Varga in D. Varga. V Kopru pa so se v prvem kolu srečali: Ljutomer, Jesenice in Koper. Obe srečanja so Ljutomerčani izgubili. Jesenice so jih premagale s 30:27, Koper pa s 37:30. Po dve zmagi za Ljutomer sta dosegla: Gjerkeš in Vrbancič, eno pa Mursič.

T. K., V. S.

Nogometaši BELTINKE iz Beltince — jesenski prvaki v pomurski nogometni ligi. Stojijo od leve: Maučec (maser), Černela, Marič, Horvat, Luk, Škafar, Tratnjek, Baša, Novak, Sušec in Jerebič (trener). Čepijo: Markovič, Dugar, Jona, Smodiš, Voršč, Zver in Karajica.

Foto: N. Juhnov

NAMIZNI TENIS

Nihče na zvezni turnir

Na sklepem republiškem mladinskem TOP turnirju, ki je bil v Mariboru, so Pomurci od slabi ter premalo prizadevni igri dosegli skromne uvrstitve. Zgodilo se je celo, da se nobeden ni uvrstil na zvezni pozivni turnir, čeprav sta lani na njem že igrala Ori in Rihtarič. Očitno je, da z njihovim delom nekaj ni v redu in da bodo morali način dela takoj korenito spremeniti, ker se bodo drugače popolnoma izgubili v povprečju. Ori nikakor ne more najti svoje igre in je z rezultatom 5:4 zasedel zanj skromno peto mesto. Pred slabima dvema letoma najboljši slovenski pionir danes nikakor ne dosega tistega, kar se je od njega pričakovalo. Lanski republiški pionirski prvak Rihtarič je z istim rezultatom zasedel šesto mesto in se mu zelo maščuje njegov slab odnos do treninga, saj so redki treninji, na katerih trenira z maksimalno obremenitvijo. Kus je zasedel v drugi skupini z rezultatom 5:4 šesto mesto, to je tudi veliko manj od pričakovanj. Zupanek pa z 2:9 deveto mesto, čeprav njegova igra ni bila tako slaba, vendar naređi v odločilnih trenutkih preveč osnovnih napak, je pa njegov odnos do dela na treningih od vseh najboljši.

M. U.

Sobočani četrti

V Novem mestu je bilo republiško prvenstvo slepih in slabovidnih v igri z zvonečo žogico. Sodelovala je tudi ekipa Murske Sobotice (Maučec, Prosen in Potočnik) in zasedla četrto mesto. Sodelovalo je osem ekip.

T. K.

Odbojkarji Pomurja iz Murske Sobotice — člani druge republiške lige vzhod. Stojijo od leve: Darko Horvat, Robert Poredoš, Andrej Šiftar, Dejan Fujs, Stefan Klement, Darko Žalik in Ivan Hochsteter (trener). Čepijo: Borut Prelog, Janko Kochsteter, Sebastian Lenarčič, Mitja Janža, Bojan Balažič in Andrej Rebrica.

Foto: N. Juhnov

KOŠARKA

TRIJE PORAZI

V predzadnjem kolu tekmovanja v prvi republiški ženski košarkarski ligi — jesenski del, je ekipa Induplati iz Mengša premagala Pomurje iz Murske Sobotice z 90:66. Strelke za Pomurje: Borčeva 28, Drožinova 23, Kolarjeva 8, Ciganova 4, Broderjeva 2 in Malačičeva 1. V naslednjem kolu igra Pomurje doma z ljubljansko Ilirijo.

V tekmovanju druge republiške moške košarkarske lige vzhod je Ptuj premagal Radgono s 83:65. Strelci za Radgono: Štihec 17, Saković 13, Kadiš 11, Fridau in Dokl po 7, Seneković in Horvat po 4 ter Slavič 2. Elektra iz Šostanja pa je premagala Pomurje iz Murske Sobotice z 89:49.

ŠAH

Turnir v Brezovcih

V počastitev 22. decembra — dneva JLA bo v nedeljo, 18. decembra 1988, ob 13. uri v Gasilskem domu v Brezovcih šahovski turnir nekategorikov. K sodelovanju vabijo čim več šahistov.

KEGLJANJE

Rekord Steržaja v Radencih

V drugem kolu tekmovanja v drugi republiški moški kegljaški ligi vzhod je Radenska iz Murske Sobotice v Radencih premagala trboveljskega Rudarja s 54447:5413 podrtimi keglji. Junak srečanja je bil veteran Miro Steržaj, ki je z 986 podrtimi keglji postavil rekord kegljišča. Ostali kegljači Radenske pa so podrti naslednje število kegljev: Kovačič 962, Drvarič 891, Kučan 887, Bavec 873 in Brus 848. V tretjem kolu igra Radenska s Fužinarjem na Ravnah.

ODBOJKA

Četrta zmaga Ljutomerčanov

V devetem kolu tekmovanja v prvi republiški moški odbojkarški ligi je Agropod Ljutomer v Zirovnici premagal Železarja s 3:0. Prva dva niza so Ljutomerčani dobili brez težav, medtem ko so v tretjem gostitelji vodili s 13:10, vendar vseeno izgubili. Agropod Ljutomer, ki ima 8 točk in je na osmem mestu, igra v predzadnjem jesenskem kolu v soboto v Križevcih pri Ljutomeru s Topolščico.

brest

brest

UGODNI NAKUPNI POGOJI

Kuhinja BREST-2004 je le ena izmed kuhinj, ki vam jih ponujamo. Lahko se odločite tudi za kuhinje BREST-11, BREST-2000, BREST-2003, BREST-2005, BREST-2008.

Poleg usnjene sedežne garniture SARA lahko kupite tudi druge sedežne garniture v različnih blagih.

SARA

brest, da stanovanje postane dom
brest, convert a flat to your home

Vse naše proizvode: dnevne sobe, spalnice, otroške sobe, samske sobe, kuhinje, jedilnice, sedežne garniture lahko kupite v trgovinah s pohištvom in v naših salonih.

Saloni:

- Brest, Cerknica tel. 061/ 791-529
- Maribor, Kneza Koclja tel. 062/ 211-495
- Beograd, Duričeva 26 tel. 011/ 403-619
- Zagreb, Zagrebški velesejem Paviljon 12 tel. 041/ 521-868
- Split, R. Boškovića 21-23 tel. 058/ 561-190
- Sarajevo, Bratstva Jedinstva 47 tel. 071/ 615-602
- Banja luka, Robna kuća Triglav Veselina Masleše 3 tel. 078/ 47-480
- Skopje, Bulevar Jane Sandanski 65— Aerodrom Kula 8 tel. 091/ 413-008
- Bitola, Bulevar Sever jug bb tel. 097/ 25-381
- Titov Veles, Blagoj Gjorev 37 tel. 093/ 24-458

igor
E1

lepo in moderno pohištvo za opremo
vašega doma
beauty and design for your home

RUBIN E1

20-40% popust za gotovinsko plačilo v vseh naših salonih, pet mesečni kredit brez obresti, 30 % polog, brezplačen prevoz do doma, kratki dobavni roki

brest

brest

DA STANOVANJE POSTANE DOM

Brest n. sol. o. CERKNICA, YUGOSLAVIA, tel.: 061/791-200, telex: 31167, telefaks 791-309

KRUPLIVNIK

Včasih pride kakšen dan, kot se ga ne nadejaš. In če prinese kaj zanimivega, prijetnega, te pač navduši. Eden takšnih dni je bil zame tudi ponedeljek, 5. decembra, ko sem se odpravil v Kruplivnik na Goričko. Saj se najbrž še tudi vi spomnite, kako prijetno je sijalo sonce? Kako bo sicer na kraju samem, še slutil nisem. Začetek torej neznan — konec pa: vse dobro.

Gostilniško zbadanje

Kadar novinarji pridemo v kakšno vas, se pač po navadi ustavimo tudi v gostišču, če ga

Čez nekaj dni, ko bodo delavci tozda Elektromontaža iz Ljutomeri končali dela pri napeljavi novega daljnovoda in postavitvi nove transformatorske postaje, bo v Kruplivniku naposled konec težav zaradi električne napetosti.

imajo. Tam se običajno da zvedeti marsikaj takšnega, česar sicer po drugih kanalih ne zvehaš. Tudi v Kruplivniku bi bilo najbrž tako, če bi lahko ostal dlje časa med gosti. Nekateri so bili že kar dobre volje, čeprav je to bilo šele dopoldne. In če ob takšni priložnosti Goričancu priznaš, da si, denimo, doma nekje na Markovskem, te zbadajo kot le kaj. Gre za dovite o »sklepanem Marku« in podobno. Lahko jim seveda vse vrneš, pa se razide brez zamere. Tako je bilo tudi tokrat. Če drugo ne, pa sem zvedel, kdo je kruplivniški vaški predsednik in kako priti k njemu. Na poti do tja, kar precej

BILO JE ŽIVAHNO

Ce tudi decembra srečate pri nas kosca, je to nekaj nenavadnega, mar ne?

daleč je bilo, pa so mojo pozornost pritegnili srečevalci, ki so zunaj nekaj delali.

Kosec koso brusil

Pravzaprav sem najprej zablodil s prave poti v Šujstrov dol. Ves začuden sem se ustavil pri enem od domačinov, ki je kosil na travniku nedaleč od svoje hiše. Kaj takšnega je namreč decembra neobičajno opravilo, mar ne? Se pred dnevi je travnik prekrivala okrog 10-centimetrska debela snežna odeja. Ponekod so bile še vedno videti snežne zaplate. Stopil sem torej bliže k kosecu in nekoliko pokramljal. To je bil Franc Grah, ki mi je pojasnil, da je travo kosil zato, ker je živina ni popasla; zdaj pa je prišla ravno prav za silažo s koruznimi storži. Pri hiši imajo namreč 3

krav mlekarice in takšno »polaganje« je še kako koristno.

Lep dan je zvalil na plan tudi Karla Šadla, ki se je lotil pospravljanja podrtje hruške. Če bo deblo zdravo, bo plohe uporabil za »hopelpank« (skobeljno mizo). Sicer pa bodo tudi drva zelo prav prišla, ko bo zima bolj mrzla. Tedaj bodo pri Šadlovih, kot je dejal Franc, imeli tudi kolino. To pa bo nekaj prijetnega!

Malce dlje pa sem srečal pri delu tudi električarje, delavce tozda Elektromontaža iz Ljutomeri, ki so pripravljali traso za nov daljnovod iz Motovilec do Kruplivnika in končevali dela pri postavitvi nove transformatorske postaje.

Se domačije ne bodo več praznile? Sicer pa je bil že čas, da se na-

posled oglašim pri vašem predsedniku Cirilu Mihaliču. Do njegove domačije vodi precej slaba cesta. To, da je vaški funkcionar, mu torej ne pomaga. Prinaša pa mu veliko skrbi in dodatnega dela.

»Ceste so naš veliki problem. Okrog 10 kilometrov jih moramo vzdrževati, pozimi pa pluziti. Zdaj nas čaka tudi popravilo nekaterih mostov čez Kruplivniški potok. Vsaj enega je treba nujno obnoviti, ker je že nevarno, da se bo komu kaj zgodilo. Sicer pa smo letos imeli v naši vasi precej skrbi in dela tudi z gradnjo transformatorja in novim omrežjem. Morali smo zbrati 10 odstotkov lastnih sredstev, zato smo zbirali po 35 tisoč dinarjev od vsakega gospodinjstva. Poleg tega smo kupili planirno desko in snežni plug. Da bi storili še kaj več, pa je skoraj nemogoče, saj smo premajhni.«

Poleg popravila mosta čez potok pa bo čim prej treba obnoviti tudi ostreže na nekdanji šoli, ki je naposled postala last vaše skupnosti Kruplivnik. V njej se odvijajo družbenopolitične aktivnosti in razne prireditve, našli pa so tudi mesto za gasilsko garažo. Čaka jih tudi postavitev dveh avtobusnih čakalnic tene skupaj z Radovci.

Tako bodo vsaj za delček izboljšali življenjske razmere in morda naposled zaustavili izseljevanje mladih v Soboto ali drugam. Nekoč je bilo v Kruplivniku 90 gospodinjstev, danes jih le 71. Marsikje pa so doma le starejši ljudje.

Besedilo in posnetki: JOŽE GRAJ

Soboški ptičarji so se zopet izkazali

Na 13. republiškem tekmovanju ptic, ki je bilo od 25. do 30. novembra v Novi Gorici in na katerem je sodelovalo 150 gojiteljev iz 22 društev s 1285 pticami, so sodelovali tudi pomurski tekmovalci. Člani Društva za varstvo in vzgojo ptic Murska Sobota so osvojili kar 18 medalj; od tega 9 zlatih, 4 srebrne in 5 bronastih. Med posamezniki sta Jože Šantavec in Karel Gjeršek dobila po 4 medalje, Koloman Kerčmar 3, Dejan Gjeršek in Danilo Fuis po 2 ter Janez Vučkčič, Slavko Paldauf in Bojan Štuhec po eno medaljo. V ekipni konkurenci so bili Sobočani četrtri. Državnega prvenstva, ki bo od 10. do 18. decembra v Splitu, se bodo udeležili z okrog 20 primerki. Tudi tam pričakujejo nekaj medalj.

M. Jerše

V Černelavcih bo nova samopostrežnica

V Černelavcih se že nekaj časa veselijo preureditve stare trgovine v združnem domu. Dela so se nekoliko zavlekla — glavni izvajalec je obrtna zadruga Prekmurka — tako da so prestavili rok otvoritve obnovljene trgovine z začetka decembra na prve dni prihodnjega leta. Kot so nam povedali v veletrgovini Potrošnik v Murski Soboti, ki je investitor del, vrednih okrog 150 milijonov dinarjev, bo nova trgovina kar za trikrat in pol večja od prejšnje. Šlo bo za samopostrežnico, v kateri bo možno kupiti živila in gospodinjstvske potrebščine. S tem bo tudi odpravljeno ozko grlo pri oskrbi prebivalstva, ki je moralo doslej večkrat po opravkih v bližajo Mursko Soboto. M. Jerše

DAN REPUBLIKE V LIPOVCIH

V soboto, 26. novembra, je bil v Lipovcih prvi koncert s celovečernim praznovanjem naše Jugoslavije oziroma njenega rojstva pred 45. leti. Domače Kulturnoumetniško društvo je povabilo v goste kulturnike iz tovarne MURA pod vodstvom Marije Rituperjeve. Skupni kulturni program, ki je bil res enkratno doživetje, je trajal strnjeno celih 90 minut. Nepozabni so bili Murini pevci, mažoretke, folklorni in ritmični plesalci. Napovedovalec je dopolnjeval program z nastopom domačih pevcev, plesalk izraznega plesa in recitatorov. V nabito polni dvorani vaškega doma je bil slavnostni govornik sekretar OK SZDL MS Jože Stvarnik. Med drugim je poudaril, da se bomo borili za Jugoslavijo, ki je bila osnovana na Avnojskih načelih. Drugi del programa praznovanja so pripravili domači gasilci ob plesnih zvokih domačega ansambla TYLS. Skoraj do polnoči se je med odmore muzikantov slišala pesem v pozdrav republiki.

J. Bezjak

Rakičanci so za napredek svojega kraja

V vaško-gasilskem domu v Rakičanu je bil 27. novembra referendum, na katerem so se odločali o uvedbi krajevnega samoprispevka za naslednjih pet let. V tem času naj bi zbrali okrog 270 milijonov dinarjev. Denar bi namenili za vzdrževanje in popravilo cest, ureditev ulic

čne razsvetljave in pokopalnice, za gradnjo mrliške vežice, dozidavo oddelka otroškega vrta, sofinanciranje zazidalnega načrta, za gradnjo kanalizacije in prizidka k vaško-gasilskemu domu. Hkrati predvidevajo gradnjo podhoda pod zelo prometno magistralno cesto in nakup

orodnega gasilskega vozila. Od 904 volilnih upravičencev je oddalo svoje glasovnice 819 volilcev ali 90,6 odstotka. Za dvoodstotni krajevni samoprispevek je glasovalo 742 krajanov ali 82,1 odstotka.

M. Jerše

BLIŽAJOČI SE PRAZNIKI SO PRILOŽNOST, DA SE S SVEČO SPOMNITE TUDI POKOJNIM. PESTRA IZBIRA IN UGODEN NAKUP! PRIPOROČA SE BLANKA BARAČ MURSKA SOBOTA, Cankarjeva ulica 39

Darilo je znak pozornosti

V Meblu ostajamo odprti za pre-senečenja, zato vas želimo za novo leto obdariti. Če ste se v novembru ali decembru odločili kupiti katerikoli izdelek iz proizvodnega programa MEBLO, pošljite račun in svoj naslov najkasneje do 31. decembra 1988 na: MEBLO, Industrijska 5, 65000 Nova Gorica. Darila bomo pričeli pošiljati po 15. decembru.

V pričakovanju je začetek novega

Prodajamo:

dnevne sobe, spalnice, pohištvo za otroške in mladinske sobe, sedežne garniture, kosovno pohištvo, ležišča jogi, vzmetnice jogi in svetila

Dajemo:

30% popusta

ob takojšnjem plačilu z gotovino v vrednosti nad 300 tisoč dinarjev

**SALON POHIŠTVA
MARIBOR**
Heroja Bračiča 1

KOVINOPLASTIKA LOŽ

61386 STARI TRG PRI LOŽU

STREŠNO OKNO SO 320

Tipi strešnega okna: 5/7, 5/9, 7/9, 7/11, 11/11

Strešno okno SO 320 ima zaradi skrbno izbranih materialov in konstrukcijskih rešitev naslednje dobre lastnosti: ● majhen koeficient toplotne prehodnosti ($k = 2,59 \text{ W/m}^2\text{K}$) ● dobro zvočno izolacijo ($R_w = 31 \text{ dB}$) ● kakovostno tesnenje (skupina D po JUS-u) ● estetski videz ● enostavna vgradnja okna ● možnost nastavitve zračnosti med krilom in okvirjem ● strešno okno SO 320 ima vrtljivo krilo, ki se za-

vrti okrog vodoravne težiščne osi za 180° ter s tem omogoča: ● odlično prezračevanje prostora ● enostavno čiščenje stekla ● enostavna montaža in demontaža krila ● zanesljivo in enostavno odpiranje in zapiranje ● velika svetlobna površina ● ustavljanje krila v vsakem položaju. **STREŠNO OKNO SO 320** je atestirano pri ZRMK Ljubljana.

INFORMACIJE: KOVINOPLASTIKA LOŽ, 61386 STARI TRG PRI LOŽU, tel. (061) 707-422.

Ob 22. decembru — dnevu JLA

Številne proslave, srečanja in tekmovanja v Pomurju

Tudi letos bomo v Pomurju dostojno proslavili 22. december — dan JLA. Praznovanje se bo začelo že v nedeljo, 18. decembra, ko bo v Lendavi občinsko strelsko tekmovanje v SLO in DS, v Ljutomeru pa tradicionalno strelsko tekmovanje občinskih mladinskih in članskih ekip Pomurja in Ormoža. V sredo, 21. decembra, bo v Lendavi tovariško srečanje pripadnikov TO in RVS, v Murski Soboti pa slavnostna seja TO in OK ZRVS, na katerih bodo podelili priznanja in pohvale ter razglasili napredovanja starešin. V sredo in četrtek bodo v vseh pomurskih občinah predsedniki skupščin pripravili slavnostne sprejeme, pripravljajo pa tudi slavnostne akademije, ki bodo v soboški kinodvorani v sredo, 21. decembra, ob 17. uri, v četrtek, 22. decembra, pa v kinodvorani v Vidmu ob Ščavnici, v vaškem domu na Gornji Bistrici in na Cvenu, na katerih bodo podelili tudi priznanja. Vse slavnostne akademije bodo ob 18.

uri. Prav na praznik JLA bodo številni obiski in pogovori v osnovnih in srednjih šolah ter kavlah, slovesnost pa bo tudi v soboškem garnizonu, ob 10. uri. Za letošnji praznik JLA bodo v Ljutomeru in lendavski občini pripravili razstavi fotografij iz dela in življenja pripadnikov teritorialne obrambe in predstavili 20-letno delovanje teritorialne obrambe. Tradicionalno športno srečanje vseh obrambnih struktur in mladine pa bo v Murski Soboti v soboto, 24. decembra, ko bo zvečer v hotelu Zvezda v Murski Soboti tudi tovariško srečanje.

F. Maučec

Usposabljanje prebivalstva

Na delovnem posvetu s predstavniki krajevnih skupnosti in krajevnih konferenc SZDL, ki ga je pripravil Oddelek za ljudsko obrambo občine Ljutomer, so se dogovorili o letošnjem usposabljanju prebivalstva za naloge splošnega ljudskega odpora in

Priznanje Ludviku Cipotu

V soboškem gasilskem domu je bila majhna slovesnost, na kateri so dolgoletnemu direktorju Zavarovalne skupnosti Triglav Murska Sobota Ludviku Cipotu podelili zlato odličje Gasilske zveze Slovenije — simbol gasilcev, sekirico, za njegov prispevek k razvoju požarnega varstva v Pomurju. Zavarovalna skupnost Triglav Murska Sobota je namreč vrsto let finančno podpirala gasilsko dejavnost z ugodnimi posojili in nepovratnimi sredstvi, ki so jih gasilci znali s pridom izkoristiti za nakup opreme in gradnjo gasilskih domov, med njimi tudi nekaterih, kjer delajo poklicni gasilci. S pomočjo teh sredstev so bili zgrajeni tudi vsi štirje pomurski občinski gasilski centri. Del teh sredstev pa je bil tudi namenjen za preventivno dejavnost. To je tudi pripomoglo, da je požarno varstvo v Pomurju doseglo primerno raven

Jani D.

LJUTOMER

Obisk osnovnih šol ob dnevu JLA

Pri poklicnem usmerjanju mladih v osnovnih šolah predstavlja usmerjanje mladih v vojaške in obrambne poklice pomemben del. Tako v občini vsako leto organizirajo obiske osnovnih šol in tako počastijo tudi vsakoletni praznik armade. Ta in prihodnji teden bodo učence osnovnih šol podrobneje seznanili s delom specialista oficirja v JLA. Predstavili bodo celotni delovni dan častnika, z opravili in nalogami v vojašnici. Učence bodo seznanili tudi s pogoji razpisa, trajanjem šolanja v vojaških šolah, usmeritvah in dolžnostmi. Za učence so pripravili tudi pisne informacije, prospekte, prikazovali pa bodo tudi filme. Na obiskih v osnovnih šolah bodo imeli tudi prikaz pehotnega orožja teritorialne obrambe. Pri predstavitvi vojaškega poklica bodo sodelovali učenci od petega do osmega razreda. Kot vsako leto je tudi tokratno akcijo organiziral oddelek za ljudsko obrambo skupaj z občinskim štabom TO in vojašnico M. Sobota.

Jani D.

GRADBENO OBRATNO PODJETJE GRADITELJ — KOMUNA BELTINCI

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas

STROJNIKA — ŽERJAVISTA

Pogoji: Končana šola za strojnega ključavničarja ali mehanika in tečaj za strojnika-žerjavista, 2 leti delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: GOP GRADITELJ, KOMUNA, Št. Kovača 21, 69231 Beltinci, v 8 dneh od dneva objave.

ARCROMURKA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

SERVIS motornih vozil in kmetijskih strojev

Prpravite svoje vozilo za hladnejše dni. Potrebujete boste hladilno tekočino. In pravočasno si zaščitite vozilo pred rjo. Priporočamo vam zaščito dinitrol.

PRODAJA vozil z zastavo in rezervnih delov

zaščita **Dinitrol** zaščita anti-explo

STAR PISARNIŠKI PAPIR — PO-MEMBNA SEKUNDARNA SUROVINA!
Akcija Dinos Murska Sobota od 1. do 30. decembra 1988
Informacije po tel. 21-153 ali 21-569.

IMP BLISK montaža in obdelava kovin, M. Sobota, p. o.

IMP BLISK, montaža in obdelava kovin, p. o., Murska Sobota, Bjedičeva 3, objavlja

JAVNO DRAŽBO

- za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:
1. tovorni avtomobil ZASTAVA, tip 650 AD, nevozen, letnik 1982, izključna cena 5,7 milijona
 2. osebni avtomobil RENAULT, R 4 TLS, letnik 1981, potreben popravila, izključna cena milijon dinarjev
 3. fotokopirni stroj OMEGA 303, izključna cena 200.000 din

Dražba bo v petek, 23. 12. 1988, ob 9. uri v IMP BLISK Murska Sobota, Bjedičeva 3.

Ogled je možen uro pred začetkom dražbe. Interesenti morajo položiti varščino v višini 10% izključne cene. Kupljeno osnovno sredstvo mora kupec plačati takoj in odpeljati. Prometni davek ni vračunan v ceno. Osnovno sredstvo prodajamo po sistemu videno-kupljeno.

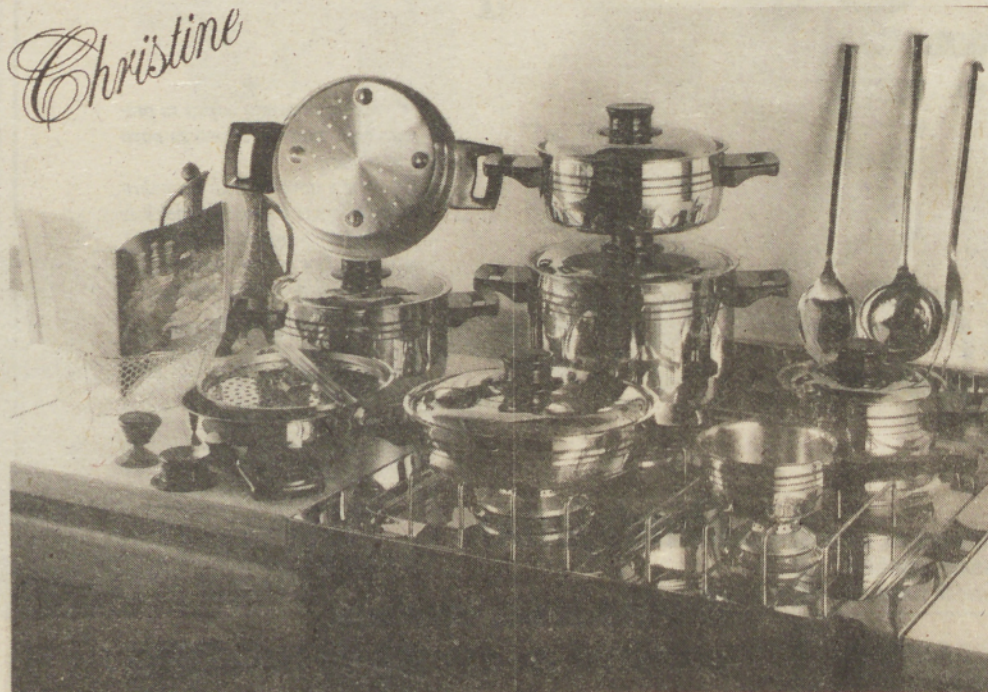
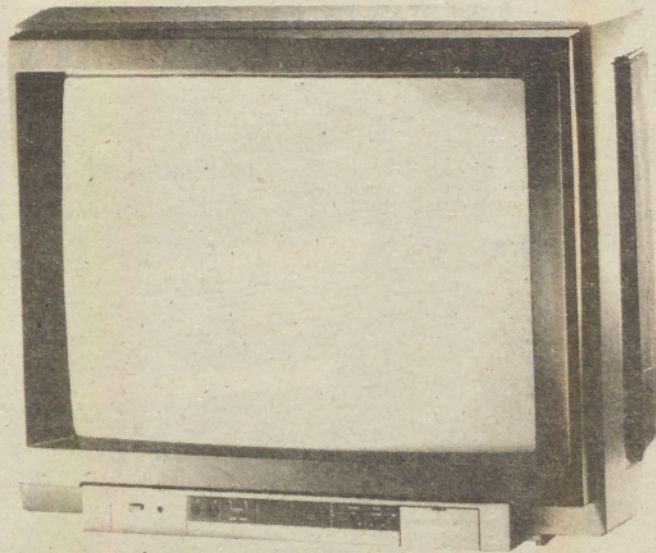
NOVO
IZ ITALIJE
UGODNO • UGODNO

seleco

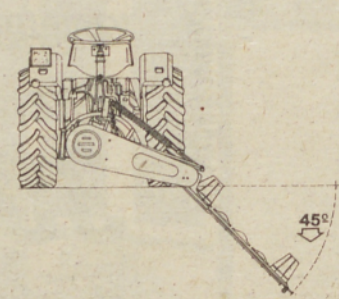
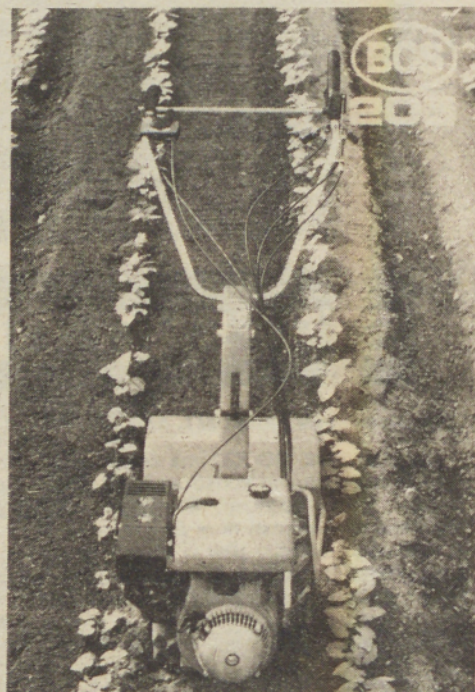
PRIMEX — PRIMORJE EXPORT KONČNO V MURSKI SOBOTI

METALGO

Christine

Posoda iz nerjavečega jekla

INFORMACIJE
IN PRODAJA:

PRIMEX — PRIMORJE EXPORT

NOVA GORICA p.p. JUGOSLAVIJA
65000 NOVA GORICA, Vipavska cesta 13

Velet trgovina Potrošnik, DOM TEHNIKE, MURSKA SOBOTA

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
-------	--------	---------	------------	-------	-------	---------

RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Petek, 16. 12. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, glasba), 17.00 Neposredni prenos prireditve Sport in glasba iz soboške kinodvorane, 18.00 21.232.

TV LJUBLJANA

8.25—0.55 Teletekst RTV Ljubljana. 8.55 Altenmarkt: Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (2), prenos 1. teka. 9.55 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (2), prenos 2. teka. 11.45 Tednik, ponovitev. 12.55 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju — veleslalom (M), prenos 2. teka. 13.45 P. Moustiers: Afera Caillaux, francoska nadaljevalka. 14.55 Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (2), posnetek iz Altenmarkta. 15.35 Mozaik, ponovitev. 16.50 Spored za otroke in mlade. 17.20 Človek in čas: Dan pozneje, izobraževalna oddaja. 17.55 Svetovni pokal v alpskem smučanju — veleslalom (M), posnetek iz Kranjske Gore. 19.01 Obzornik. 19.30 TV dnevnik. 19.59 Zrcalo tedna. 20.25 R. MC Donald: Melba, avstralska nadaljevalka 6/8. 21.25 Čas negotovosti: Metropol, angleška dokumentarna serija 11/12. 22.25 TV dnevnik. 22.40 Rose ameriški film.

Program LJ 2

16.00 Goeteborg: Tenis za Davisov pokal Švedska:ZRN, prenos. 19.00 Domači ansambli: Bratje iz Oplotnice, ponovitev. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Iz koncertnih dvoran. Dubrovniške poletne prireditve G. F. Haendla: Rinaldo, M. Musorgski: Slike z razstave. 21.50 Hokej — SZ: Kanada, posnetek iz Moskve.

TV ZAGREB

8.25 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kriminalistične zgodbe, 20.55 Kviz, 21.55 Dnevnik, 22.15 Kultura, 23.45 Nočni program. Sobota, 17. decembra, 1988

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Štirje proti Williju, 21.50 Tema (film), 23.25 Yerma (film).

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropski policisti, 21.20 Jolly Joker, 22.05 Jaz sem Carrasco (film), 23.45 Kruh in čokolada (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 16.45 Pet deklet v Parizu, 17.30 Tedenski tv spored, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Zrcalne podobe, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Sport,

TV MADŽARSKA

9.05 Tihotapec zlata, francoski film. 10.45 Delta, pon. 11.10 Telovadba za invalide. 17.00 TV spored za 4 dni. 17.05 Za upokojece. 17.45 Tekla, uporabni napotki. 18.00 Okno, službeni program. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pojoci kino, 6. del zabavnega mozaika. 20.55 Kdo kaj ve? Gala najbolj uspešnih tekmovalcev kviza. 22.35 Nagrada za krepot, vzh. nemški film.

Sobota, 17. 12. 10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, glasba), 17.00 Neposredni prenos prireditve Sport in glasba iz soboške kinodvorane, 18.00 21.232.

TV LJUBLJANA

7.50—0.55 Teletekst RTV Ljubljana. 8.15 Otroška matineja, ponovitev radovedni taček: Srce. 8.55 Ljubo doma, kdor ga ima. 9.25 Čira čara, angleška nanizanka 3/6. 9.55 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (M), prenos 1. teka. 11.15 150 let rezijanske folklorne skupine. 12.25 Kranjska Gora: Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (M), prenos 2. teka. 13.45 Izbor tedenske programske tvornosti. 15.40 Maljavkin in tovaršija, 2. del. 17.00 Beograd: DP v košarki — Partizan: CZ. 18.25 Da ne bi bolelo: Ledvični kamni. 19.01 Knjiga. 19.30 Tv dnevnik. 19.59 Naš utrip. 20.25 Zrebanje 3 x 3. 20.35 S. Sheldon: Diamantna dinastija. 21.25 Panonski mornar, zabavnoglasbena odd. 22.25 Tv dnevnik. 22.40, Kvartet basileus, italijanski film.

Program LJ 2

14.00 Goeteborg: Tenis za Davisov pokal, dvojice — finale, prenos. 17.30 Otroška predstava. 18.30 Več kot igra, ponovitev tv nadaljevalke 3/9. 19.30 Tv dnevnik. 20.10 Štirje mušketirji, ameriški film. 21.55 Hokej — Kanada:Švedska, posnetek iz Moskve.

TV ZAGREB

8.20 Ponovitev, 9.55 SP v smučanju, 11.15 Tv v šoli, 14.20 Otroški in mladinski spored, 17.00 Košarka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Prijatelji Eddiya Coyla (film), 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 14.05 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sport. 19.00 Vesela sobota, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Štirje proti Williju, 21.50 Tema (film), 23.25 Yerma (film).

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Evropski policisti, 21.20 Jolly Joker, 22.05 Jaz sem Carrasco (film), 23.45 Kruh in čokolada (film).

Drugi program

9.55 SP v smučanju: slalom (m), 14.30 Tedenski tv spored, 15.00 Štajerski advent, 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Filmske novitete, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Zabavljac (film), 22.20 Šport, 23.25 Jazz.

TV MADŽARSKA

8.20 Naš ekran, pon. 8.55 Za otroke. 11.35 Tretji kanal, spored Marcela Jankoviča. 14.00 TV in zdravje, o mednarodni TV konferenci. 15.15 Ljubezenski kodeksi, 6. del. 16.05 Živi planet, 12. del. 17.00 Dnevnik. 17.35 Pravni primeri. 18.20 Domožnanstvo. 19.30 TV dnevnik. 20.05 To + ono, zabavni program. 21.20 Laszlo Solyom, in memoriam. 21.50 Prstnih odtisov ni, francoska kriminalka. 23.20 TV dnevnik.

Nedelja, 18. 12. 10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (aktualni prispevek — pred Dnevom JLA, novice, minuta za varstvo okolja, minuta za kmetovalce, humor: Geza), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21.232 od 9.00 do 13.00)

TV LJUBLJANA

8.40—14.15 in 14.35—22.45 Teletekst RTV Ljubljana. 9.05 Otroška matineja Živ žav 51. del. 9.55 Val Zoldana: Svetovni pokal v alpskem smučanju — veleslalom (2), prenos 1. teka. 10.45 Vrnitev »Antilope«, ponovitev angleške nadaljevalke, 10/13. 11.15 Domači ansambli. 11.45 Kmetijska oddaja TV Novi Sad. 12.55 Val Zoldana: Svetovni pokal v alpskem smučanju — veleslalom (2), prenos 2. teka. 13.45 S. Sheldon: Diamantna dinastija, ponovitev ameriške nadaljevalke, 9/9. 14.50 Ujetnik v dvorcu Zende, ameriški film. 16.25 Kavarna. 17.35 Kolo sreče, ponovitev. 19.30 TV dnevnik. 20.10 M. Buh — A. Tomašič: Čisto pravi gusar, TV nadaljevalka, 3/5.

Program LJ2

10.00 Danes za jutri, igrani film. 13.00 Goeteborg: tenis za Davisov pokal — Švedska:ZRN, vključitev v prenos ali vklj. 18.45 Športno zabavno popoldne, vključitev. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Poljudnoznanstveni film. 21.00 Včeraj, danes, jutri. 21.15 Mali koncert. 21.35 Športni pregled.

TV ZAGREB

10.30 Otroški in mladinski spored, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Nedeljsko popoldne (družinski spored, dok. film, Starec in morje — film), 19.30 Dnevnik, 20.00 Džekna (drama), 21.05 Princi (film), 22.45 Dnevnik, 22.55 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitev, 14.00 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 UNICEF 1988, 22.10 Spektrum.

Drugi program

9.00 Matineja (lutke, film, sport, glasba), 12.55 Športno popoldne. 16.30 Narodna glasba. 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Oddaja o tv, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Vlak (film), 22.00 9 tednov in pol (film), 0.00 Sport, 0.10 Kojak.

TV MADŽARSKA

8.15 Spored za otroke. 10.55 M. rokomet: Raba ETO—Drott Halmstad. 14.55 Rokovnjaške. 15.20 Kako je nastala serija Živi planet? 16.05 Ljubezenski kodeksi, 7. del. 17.10 Delta. 17.35 Ogledimo si skupaj. 18.15 Rentgen, sociala in zdravstvo. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.10 Madžarska stoletja. 20.25 Plesni red, francoski film. 22.20 General Laszlo Solyom. 22.50 Poročila.

Ponedeljek, 19. 12. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, sportna oddaja, kronika, reklame, glasba), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.35—12.15 in 16.20—22.40 Teletekst RTV Ljubljana. 10.00 Mozaik. 10.00 Zrcalo tedna. 10.15 Naš utrip. 10.30 Od obale do obale, ameriški film, 90. 16.50 TV mozaik, ponovitev. 17.20 Spored za otroke in mlade. 18.05 Čas, ki živi: Spomini, dok. oddaja. 19.01 Obzornik. 19.18 Zrno kolesarjenje pozimi. 19.30 TV dnevnik. 20.10 A. Minghella: Kaj pa če bo dež, angleška nadaljevalka, 3/3. 21.05 Dinar. 21.45 Glasbena oddaja. 22.15 TV dnevnik.

Program: LJ2

16.30 Moskva: Hokej — Kanada: Finska, prenos v odmorih... 19.00 Indirekt. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Umetniški večer.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Plavalni tečaj (drama), 21.10 Znanost, 21.55 Dnevnik, 22.15 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 21.15 Mike Hammer, 22.00 Super Ripper, 22.20 Privatno življenje, 23.55 Spoštovanja vreden človek (film).

Drugi program

16.00 Glasbeni avtomat, 16.50 Pet deklet v Parizu, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Klinika v Schwarzwald, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.20 Nabuli — iskanje svoje preteklosti, 23.10 Barok v Avstriji.

TV MADŽARSKA

16.35 Športni ponedeljek, uvod. 16.40 Poročila. 16.45 Priporočamo filme. 16.50 Madžarski nogomet '88. 17.55 Seul: Finitis olimpijade. 19.05 Večerna pravljica. 19.15 Priporočamo filme. 19.30 Ženska pri volanu, ameriški film. 21.30 Izvolite izbirati, 65 minut športa. 22.45 Priporočamo filme za starejše od 18 let. 22.55 Veliki trenutki, velike osebnosti. 23.55 Poročila.

FILMI NA TV

SOBOTA, 17. december

KVARTET BASILEUS

Po koncu uspešnega koncerta zadene prvega violinista kap. Njegova smrt ostale člane kvarteta zelo prizadene, hkrati pa razbremenijo. Naenkrat kvartetu Basileus ni več, so samo še trije glasbeniki, ki so doslej zanemarjali svoje osebno življenje. Pred dokončno odločitvijo si vzamejo nekaj prostih dni, v katerih niso več glasbeniki, temveč moški srednjih let, ki se zavedajo smrti, minevanja, nič. Odložijo svoje instrumente in po dolgih letih najdejo čas zase, za ljubezenska razmerja in obisk pri zdravniku.

Sobota, 17. december

ŠTIRJE MUŠKETIRJI

V ospredju so osebni zapleti med D'Artagnanom in Constanco, med D'Artagnanom in Milady, pa med Milady in Athosom ter kraljico in Buckinghamom pa še med njim in D'Artagnanom. Zgodba se nadaljuje tam, kjer se je ona iz prvega filma končala. Štirje mušketirji so še vedno v službi kraljice, ki še naprej pošilja pisma vojvodi Buckinghamu. Prav s pomočjo slednjega bi utegnili zmagati francoski protestanti, ki ustvarjajo nemire po vsej Franciji. Lepa vohunka Milady, ki střeže po življenju D'Artagnanu, ki je odkril njeno skrivnost, naj bi preprečila angleško pomoč, pa čeprav z umorom vojvode Buckingham. Osrednja tema filma je dvakratna ugrabitev Constance, za katero je spet usodno srečanje z brezobzirno Milady.

Torek, 20. 12. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, reportaže s pogovorom v živo, reklame, glasba), 18.00 Sotočje.

TV LJUBLJANA

9.55 Courmayeur: svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (2), prenos 1. teka. 10.45 Mozaik: šolska TV: Planet zemlja 5. Pamet je boljše kot žamet 9. 11.45 Angleščina, 58. lekcija. 12.55 Courmayeur: svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (2), prenos 2. teka. 15.40 Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (2), posnetek iz Courmayeura. 16.25 Mozaik ponovitev. 17.25 Spored za otroke in mlade. 18.15 Ažbetova slikarska šola, dok. oddaja. 19.01 Obzornik. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 20.10 Nenad Prokič: Dm Bergmanovih, drama TV Novi Sad. 21.40 Osmi dan, oddaja o kulturi. 22.20 TV dnevnik.

Program: LJ2

16.10 Angleščina, 58. lekcija. 16.30 Moskva: Hokej Švedska:SZ, prenos. 19.00 Mostovi. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Kolo sreče. 21.10 Zrebanje lota. 21.15 Zdaj pa po slovensko, izobraževalna serija, 6/6. 21.45 Koncert v Reziji, ponovitev.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 V znamenju škorpiona (film), 21.35 Potopis, 22.05 Dnevnik,

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.05 Felix Krull (nadaljevalka), 21.10 Kontaktni magazin, 22.40 Dnevnik, 23.00 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dežela gor, 21.07 Dallas, 21.55 Skrivnost rumenega groba (film), 23.35 Ta dežela je moja dežela (film).

TV MADŽARSKA

8.40 TV teka. 9.40 Početniška matineja, filmski program za šolarje. 10.45 Celi svet je teater, pon. 11.40 Telovadba za invalide. 17.30 TV spored za 3 dni. 17.40 Koledar 1988, magazin. 18.40 Nils Holgersson, risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Vdove, 11. del angleške kriminalke. 20.55 Studio '88, kulturni TV tednik. 21.45 Glasbeni TV klub. 22.30 Sander Weores, pesmi. 22.55 TV dnevnik.

Sreda, 21. 12. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba), 18.00 Vprašanja—odgovori, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

11.50 St. Anton: Svetovni pokal v alpskem smučanju — smuk (m), prenos. 12.30 Mostovi. 15.15 Svetovni pokal v alpskem smučanju — smuk (m), posnetek iz St. Antona. 15.45 Mozaik, ponovitev. 16.55 Poročila. 17.10 Angleščina, 58. lekcija ponovitev. 17.30 Spored za otroke in mlade. 18.15 Po brezkončnosti sveta: po inkovskih in sončnih poteh, potopisna rep. TVZg. 19.01 Obzornik. 19.18 Zrno. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Film tedna: Pravica za vse ameriški film. 22.10 Plesni nokturno: Rosette. 22.25 TV dnevnik. 22.40 Soška fronta, dokumentarna oddaja. Program: LJ2

Opomba nogomet — Španija:S. Irska. 16.30 Moskva: Hokej SZ:ČSSR, prenos v odmorih... 18.45 Zagrebška panorama. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Koncert ob dnevu JLA, prenos.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 V znamenju škorpiona (film), 21.35 Potopis, 22.05 Dnevnik,

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Nevitha v maju (tv film), 22.00 Nežna je noč (film), 22.55 Boogie Woogie. Drugi program 11.50 SP v smučanju, 16.00 Glasbene želje, 16.45 Pet deklet v Parizu, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki. 20.15 Kajti ne vedo, kaj delajo (film), 22.00 Hollywoodski uporniki, 23.10 Heroji so utrujeni (film).

TV MADŽARSKA

8.45 Početniška matineja, filmski program za otroke. 9.55 Poročila zasedanja parlamenta. 16.50 Varstvo živali. 17.45 Videoklipi po želji gledalcev. 18.30 Cim cim, literarne uganke za otroke, božič. 19.10 Za boljši jezik. 19.30 TV dnevnik in poročilo zasedanja parlamenta. 20.45 Silas Marner, angleški TV film. 22.20 Ivan Mandy, ob njegovi 70-letnici. 22.55 TV dnevnik.

Četrtek, 22. 12. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Romano vilago — Svet Romov, 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

9.25—13.40 in 15.05—24.00 Teletekst RTV Ljubljana. 9.55 ST. Anton: svetovni pokal v alpskem smučanju, slalom (m), prenos 1. teka. 10.45 Mozaik: šolska TV: slikarske tehnike 1. Slovenski ljudski plesi 7. oddaja. 12.55 St. Anton: svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (m), prenos 2. teka. 15.25 Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (m), posnetek iz St. Antona. 16.05 Poročila. 16.20 Mozaik ponovitev. 17.20 Spored za otroke in mlade. 17.50 Naša pesem. 18.20 Zgodbe iz življenja rastlin, poljudnoznanstvena serija 1/13. 19.01 TV obzornik. 19.18 Zrno. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Tednik. 21.15 P. Moustiers: Zadeva Caillaux, francoska nadaljevalka, 4/4. 22.15 TV dnevnik. 22.30 Retrospektiva jugoslovanskega filma 30 let nagrade Jelen. Kolišiš zvo-nove.

Program: LJ2

Opomba posebna oddaja ob dnevu JLA. 19.00 Alpe Jadrana. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Split: košarka — PEP — Jugoplastika:Nashua prenos. 21.30 Poročila. 21.35 Ev. dober večer, Jelo Jusič, zabavnoglasbena oddaja TV Zagreb.

TV ZAGREB

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP — magazin, 21.00 Zabavnoglasbena oddaja, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni program.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Angel na zemlji, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tv as — kviz, 21.55 Nežna je noč (tv film), 22.55 Henrijevo ljubezensko življenje (film), 0.40 Nič jim ni sveto (film).

TV MADŽARSKA

8.15 TV doktor, odgovori na pisma gledalcev, tema: Poškodbe otrok. 8.25 Početniška matineja, filmski program za šolarje. 8.55 Poročila zasedanja parlamenta. 16.30 Svet ima obliko žoge, dokumentarni film. 17.25 Telešport. 18.00 Reflektor, magazin. 19.15 Zrebanje lota. 19.30 TV dnevnik in poročilo zasedanja parlamenta. 20.45 Derrick, kriminalka. 21.50 Nova odprta knjiga. 22.45 TV dnevnik.

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

Ime in priimek:

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Titova 29.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA ob 16. do 21. dec. 1988

16. dec. ob 17. uri **NI KINOPREDSTAV** (prireditev **SPORT IN GLASBA**)

16. dec. ob 19.30. uri nem. erot. film **LJUBEZEN, HREPENENJE IN EKSTAZA**, Mladini do 16. leta ne dovolimo ogleda filma!

18. dec. ob 15. in 17. uri amer. znan.-fant. film **ZVEZDNE STEZE, IV. del (VRNITEV DOMOV)**

18. dec. ob 19. uri nem. erot. film **LJUBEZEN, HREPENENJE IN EKSTAZA**

19. in 20. dec. ob 17. in 19. uri amer. grozlj. **FURIOZNI FANTJE**. Otrokom ne priporočamo ogleda filma!

21. dec. ob 17. uri **NI KINOPREDSTAVE** (proslava ob Dnevu JLA)

21. dec. ob 19. uri domača komedija **ŽIKINA DINASTIJA, II. del**

Prodaj

SEDEŽNO GARNITURO in kombinirani štedilnik (plin, elektrika) prodam. Možnost obročnega plačila. Murska Sobota, Prežihova 7. M-8364 **KOMPLETEN AVTOGENI VARNI NI APARAT** prodam. Murski Črnci 52, telefon: 46 025. M-8366 **126 P**, letnik 1987, in gradbeno parcelo v Tropovcih prodam. Murski Črnci 44. M-8367

MERCEDES 123, letnik 1976, prodam. Lukavci 9, p. Križevci pri Ljutomeru. M-8368

RENAULT 4, letnik 1977, prevoženih 82.000 km, prodam. Informacije od petka naprej: Murska Sobota, Mladinska 28. M-8370

SUHA DRVA prodam. Nedelica št. 77, telefon: 72 128. M-8371

TELICO, brejo sedem mesecev, prodam. Krazina 74. M-8372

KAM NA KOZARČEK IN PICO? NA HOTIZO V OSMICO!

RENAULT 4, letnik 1978, prodam. Kobitje 187. M-8373 **REZERVNE DELE ZA ZASTAVO 101** po ugodni ceni prodam. Tufil Popallaj, Murska Sobota, Alija Kardosa 4. M-8376

SEDEŽNO GARNITURO, omaro za dnevno sobo, trajnožarno peč, peč na olje, okno 140 x 120, z roletno (novo), ugodno prodam. Bela Čelce, Puconci 20 c, 69201 Puconci. M-8377 **ZAMRZOVALNO SKRINJO**, 310 l, in umivalnik prodam. Dokležovje 121. M-8379

ZASTAVO 750, generalno obnovljeno, motor vstavljen od 850, nevozno, prodam. Fikšinci 24. M-8380

TELICO, kontrola A (za pripustitev), in male pujske prodam. Gradišče 40 a, telefon: 46 246. M-8382 **SAMONAKLADALNO PRIKOLICO**, 25 m³, in puhalnik z elektroničnim, 7,5 KW, ugodno prodam. Ogled v petek ali nedeljo. Naslov v upravi lista. M-8380

POHIŠTVO ZA KUHINJO poceni prodam. Telefon: 23 848. M-8385

IMT 533 s priključki ugodno prodam. Viktor Mekis, Nuskova 3, p. Rogašovci. M-8387

GOLF JX, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. Vlado Poredoš, Bodonci 157. M-8388

BARVNI TELEVIZOR ISKRA, rabljen, v dobrem stanju, prodam. Telefon: 78 382. M-8389

RENAULT 4 TL, letnik 1980, prodam. Lipovci 136. M-8390

MEŠANI GOZD, 57 arov, ugodno prodam. Panovci 16. M-8392

TRAJNOŽARNO PEČ KAMIN prodam. Jože Kuzma, Dokležovje 17 D. M-8393

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 3,5 KW, prodam. Telefon: 46 184. M-8394

HLADILNIK Z ZAMRZOVALNO SKRINJO prodam zaradi selitve. Telefon: 25 497. M-8395

KOMRAJ ZMAJ 133 z adapterjem prodam. Molnar, Selo 27. M-8397

RENAULT 4, letnik 1980, prodam. Nuskova 72 ali telefon: 78 641. M-8399

PEČ TAM STADLER za centralno ogrevanje in pralni stroj gorenje prodam. Murska Sobota, Cankarjevo na selje 36, telefon: 24 658. M-8400

POHIŠTVO ZA SPALNICO, novejš. prodam. Telefon: 21 701 ali Murska Sobota, Tomšičeva naselje, Ulica JLA 5 — popoldne. M-8401

AVTOPRALNICO IN VARNI NI APARAT prodam. Odranci 234. M-8402

IMT 533 prodam. Nedelica 72, p. Turnišče. M-8404

DIANO 1978, karoserija obnovljena, prodam. Horvat, Kocljivo naselje 1. M-8310

VEČ PIETILNIH STROJEV, tudi za debelo volno, in stroj owerlok zaradi bolezni lastnika prodam. Ogled v soboto popoldne: Radenci, Gubčeva 7. GR-18648

MOTOKULTIVATOR HONDA 200 prodam. Telefon: 69 059. GR-18649

PEČ ZA ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE, novo (50 odstotkov ceneje), prodam. Telefon: 69 172. GR-18650

GOSPODINJSKI PARNI ČISTILNIK, italijanski, kompletne smucke RC in smučarski prtičnik (za zakleniti) prodam. Telefon: 75 577, popoldne. LE-19304

VINOGRAD, 12 arov, 1200 trsov, s kletjo prodam. Mijo Vrtaljič, Gornji Kraljevec 131, Medžimurje. LE-19290

JAPONSKE ZVOČNIKE MARRANTZ, 60 W, ugodno prodam. Poklicni dopoldne po telefonu: 75 201, interna 431, ali osebno popoldne v Lendavi, Tomšičeva ulica 1/V — Po. hajda. LE-19289

DIANO 6, letnik 1981, prodam. Danč, Lendava, Trimlini 7. LE-19288

OSEBNI AVTO VOLGA, dobro ohranjen, prevoženih 27.000 km, registriran, zaradi bolezni lastnika ugodno prodam. Stanko Megla, Bučkovi 30, pri Ljutomeru. M-MM

NA SONČNEVI MIRNE KRAJU, 10 km iz Murske Sobot, blizu Moravskih Toplic, prodamo novo stanovanjsko hišo (8 x 8), centralno ogrevano, kompletno opremljeno, na 1500 m² veliki parceli, ali damo v najem za 10 let, najraje zdomcu. Ponudbe pod PREDPLAČILO na upravo lista. M-OP

BISTRO GRIL HORVAT, MURSKA SOBOTA, VRAZOVA 12, obvešča ceneje goste, poslovne partnerje, prijatelje in znance, da bo zaradi zimskega dopusta lokal ZAPRT od 19. decembra do 23. januarja 1989 VSEM ŽELJU SREČNO, ZDRAVO IN USPEŠNO NOVO LETO 1989. Po tem datumu se za obisk spet toplo priporočajo!

KMETOVALCI POZOR! VOZ, železna konstrukcija, ugodno prodam. Telefon po 18. uri: 69 098. GR-18651

TRAKTOR IMT 560 prodam. Jože Hamler, Orehovski Vrh 3, Gornja Radgona. GR-18652

TELICO, brejo sedem mesecev, kontrola A, prodam. Strukovci 4. M-8240

GOLF, dizel, letnik 1984, ugodno prodam. Dokležovje 93. M-8405

126 P, letnik 1980, prodam. Telefon: 86 122. M-8407

EMO CENTRAL 20, nov, prodam 15 odstotkov ceneje. Černelavci, Zadrzna 15, telefon: 23 696. M-8408

TRAKTOR URSUS 360, 850 delovnih ur, škroplilnica, 300 l, slamozeznico in peč HELIOS za centralno ogrevanje prodam. Anton Klemencič, Spodnji Ivanjci 8. M-8409

GLASBENI STOLP PHILIPS prodam. Telefon: 26 423. M-8410

ŽENSKO ŠPORTNO KOLO, roza barve, ugodno prodam. Murska Sobota, Juša Kramarja 11. M-8411

ENOŠNO PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Tišina 56. M-8412

GUME SAVA 155/13, zimske 4 kose, prodam. Kuzma 60 ali telefon: 78 389. M-8414

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Najdinjak**, Gornji Slaveči 6, Kuzma (069) 78-271
Popravilo z garancijo na vašem domu.

TRAKTOR ZETOR 25, s koso, prodam. Anton Recek, Večeslavci 13, p. Rogašovci. M-8417

STANOVANJSKO HIŠO V IV. GRADBENI FAZI s 1700 m² zemlje, v neposredni bližini Ljutomer, prodam. Informacije po telefonu: 062 845519. M-8415

HIŠO V OKOLICI LJUTOMERA, odlična lokacija, staro 20 let, enonadstropno, z vrtom, prodam. Telefon: 0608 33 495. M-8416

VSELJIVO HIŠO (130 m²) v Križevcih pri Ljutomeru ugodno prodam. Telefon: 069 81 994. M-8418

GOLF, dizel, letnik 1984, ugodno prodam. Bogojina 56. M-8422

IMT 560, nakladalno prikolico in trosilnik gnojna ter obračalnik SIP ugodno prodam. Hodoš 76. M-8423

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar (kultura), Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I. Telefon: novinarji 21 383, 21 232, direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za II. polletje 1988 je 25.000.— dinarjev, za delovne organizacije 50.000.— dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP VEČER Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

GOSTILNA PRI ERIKI NA VANEČI VABI NA SILVESTROVANJE. SILVESTRSKI JEDILNIK — REZERVACIJA — DOMAČI ANSAMBEL

VABLJENI!

IMT 542, 380 delovnih ur, nov tip, prodam. Brezovci 68 a, Puconci. M-AK

HRASTOVE PLOHE (5 cm), sedežno garnituro, krzveno jopo (lama), moped T 12, moško športno kolo, plinsko peč, nekaj gobelinov in prenosni televizor, črno-beli, ugodno prodam. Telefon po 13. uri: 22 380. M-8424

ZETOR 7011 z nakladalnikom, zelo malo rabljen, prodam. Informacije po telefonu: 069 87 144, zvečer. M-8425

TELEVIZOR GORENJE, črno-beli, prodam. Gradišče 48 a. M-8426

ZIMSKE GUME 185/70-13, s kolesnimi obroči, prodam. Murska Sobota, Ciril-Metodova 28. M-8427

SEDEŽNO KOTNO GARNITURO prodam. Gustav Gomboč, Moravske Toplice, Delavska 5. M-8428

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, prodam. Telefon: 76 984. M-8429

ŠKODA 110, registrirano do novembra 1989, letnik 1976, prodam za 210 SM. Telefon: 76 106. M-8430

APN prodam. Telefon: 26 093. M-8431

OSEBNI AVTO GS 1,3, letnik 1980, prevoženih 40.000 km, prodam. Boris Kraigherja 1, telefon: 24 441. M-8432

KADET 1,6 D, star leto dni, prodam. Telefon: 70 271. LE-19309

ATX 50 in TV SPRJEJEMNIK WR 537 (daljinsko upravljanje) prodam. Telefon: 069 82 138. IN-16688

TRAKTOR TORPEDO 7506, 600 ur in enoredni obiralnik koruze prodam. Branko Kreft, Kutinci 6. Videm ob Ščavnici. INN-16687

PEUGEOT 304, rahlo karamboliran, lahko tudi po delih, poceni prodam. Ivan Majcen, Koračice 41, Tomaž pri Ormožu, telefon: 81 850 — dopoldne. IN-16686

ZASTAVO 101 GTL 66/5, november 1986, garazirano, dodatno opremljeno, zaščita dinitrol, prevoženih 20.000 km, prodam. Telefon: 81 671. IN-16685

AVTO ŠKODA 110 L, letnik 1973, registriran do 30. julija 1989, prodam. Telefon: (042) 830 494. IN-16683

BELO VINO (laški rizing, šipon) prodam. Telefon: 069 87 700. IN-16679

ZASTAVO 101, letnik 1976, obnovljeno, prodam. Franc Črnič, Kokoriči 28 a, Križevci pri Ljutomeru. IN-16681

DIANA, rahlo karambolirana, in V1-V1300, neregistrirana, naprodaj. Telefon: 70 395. M-8434

NOVO IN STARO HIŠO V BILJINI MURSKA SOBOTE prodam. Telefon: 062 29 716. M-8435

OPEL ASCONA 1,6 S SPORT, letnik 1984, prodam. Telefon dopoldne: 77 058, popoldne: 78 068. M-8436

125 P, letnik 1980, prodam. Telefon: 22 220. M-8439

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do oktobra 1989, v dobrem stanju, prodam. Žekš, Vidonci 62 a. M-8440

RABljENO POHIŠTVO ugodno prodam. Informacije v večernih urah po telefonu 24 544, dopoldne: 25 520. M-8441

GOLF, letnik 1979, prodam. Naslov v upravi lista. M-8442

OMARO ZA DNEVNO SOBO prodam. Telefon: 24 926. M-8443

ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. Lukačevci 9. M-8446

HARMONIKO WELTMEISTER, 120-basno, skoraj novo, prodam. Murska Sobota, Cvetkova 15. M-8447

ŠKODA, letnik 1973, registrirano (za 1.200.000 din), in termoakumulacijsko peč prodam. Jože Žibrat, Moja 58 a, Ljutomer. IN-16674

DVE GRADBENI PARCELI s starejšo hišo (skupaj 36 arov), v Gančanih, prodam. Informacije: Štefan Maučec, Gančani 126 ali telefon: (069) 87 289. IN-16672

TRAKTOR STEYR, 18 KM, s koso in jermenico prodam. Vinko Spindler, Moravci 53, p. Bučkovi. IN-17771

LSNJEN PLAŠČ (moški), nov, prodam. Telefon: (069) 82 344. IN-16675

TOVORNI AVTOMOBIL ZASTAVA 35,8, letnik 1987 (kategorija B), prodam. Telefon: (069) 82 304. IN-16669

PLUGE, 12-colne, in termoakumulacijsko peč, 2,5 KW, prodam. Lenart Stojko, Sprince 34, Ljutomer. IN-16673

OKNA (210 x 140), nova, zastekljena, prodam. Ivan Belc, telefon dopoldne: (069) 81 929. IN-16675

TRAKTOR TORPEDO 4806 S, star tri leta, prodam. Vlado Paldauf, Vučja vas 12 a, Križevci pri Ljutomeru. IN-16677

ZEMLIŠČE, pripravljeno za vinograd, stari vinograd, sadovnjak (skupaj 75 a), primerno za poč. hišico, s pogledom na Strigovo, prodam. Jelena Rebernik, Grabovnik 62, p. Strigova. IN-16678

KUHINJSKO POHIŠTVO, tip marles, zakonske postelje z nočnimi omaričami in psiho, tip meblo, prodam. Miklošičeva 15. IN-8323

HIŠO V POLANI prodam. Polana 5, p. Puconci. M-8224

DIGITAL DELAY WASBHORN, MIKROFON AKG 330 BT z equalizerjem in novo stojalo za HI-HAT yamaha prodam. Bakovci, Panonska 3, telefon: 76 145. M-8325

ARMATURNE MREŽE (8 x 6, 10 x 6), polnila in vijake zelo prodam. Benkič, Domajinci 53, p. Cankova. M-8326

DVOBRADNI PLUG in obračalnik SIP 220, traci, menjam za smrekovo hlodovino. Hegar, Lomanose, G. Radgona. M-8327

ZDOLCI POZOR! STANOVANJSKO HIŠO v Brezovcih št. 22, z zemljo, prodam. Ivan Lacič, Trilini 58, Lendava. M-8328

SMREKOVE PLOHE prodam. Vaneča 87. M-8329

MOTOKULTIVATOR GORENJE UNIVERZAL prodam. Marič, Vadarci 90. M-8330

WARTBURG, letnik 1976, registrirano do maja 1989, prodam. Markičavci 27 c. M-8331

TRAKTORSKE BRANE, malo večje, in manjši voz z gumijastimi kolesi, prodam. Lipa 3. M-8333

TRAKTORSKI PRIKLOP za enošno (možen za dvošno), prikolico F 35 in stabilizatorje prodam. Krog, Murska 125. M-8335

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Jože Sukič, Titova 54 a, telefon: 78 257. M-8336

KRZENO JOPO št. 38-40 prodam. Telefon po 15. uri: 24 319. M-8337

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Telefon: 23 583. M-8339

PRIKOLICO ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Potočnik, Vadarci 31. M-8340

MOPED BI 50, star 16 mesecev, prodam. Pertoci, Krog, Ob Ložiču 18, telefon: 26 150. M-8341

ŠKODA 110, vozno, s štirimi rezervnimi novimi gumami (lahko tudi po delih) in sod za gnojnico, 900 l, prodam. Sočič, Krnci 18, p. Marjanci. M-8342

TRAKTOR IMT 558 in nakladalec carlo pesci 6 prodam. Rudi Novak, Peklenica 294, 42316 Vransinec. M-8343

ZASTAVO 750, karambolirano, letnik 1978, registrirano do julija 1979, prodam. Zagor, Serdica 105. M-8344

MALE PUJSKE prodam. Petanjci 7. M-8345

TRI SONČNE KOLEKTORJE IMP prodam. Telefon: 73 512. M-8348

WARTBURG, starejši letnik, v voznem stanju (za rezervne dele), prodam. Telefon: 77 723. M-8350

ZASTAVO 101 (po delih) in prikolico za avto, prodam. Gančani 196. M-8352

MALE PUJSKE prodam. Rakičan, Cvetkova 8. M-8353

TOVORNI AVTO TAM 6500, prekučnik, registriran, prodam. Telefon: (069) 76 306, popoldne. M-8354

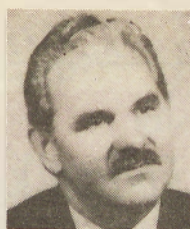
OSEBNI AVTO ZASTAVO 750, vozno, neregistrirano (za 90 SM), in zastavo 101, registrirano, vozno, prodam. Silvester Kučan, Križevci 203, v Prekmurju. M-8355

SUHA MEŠANA DRVA (po 70.000 za m³), prodam. Tivadar, Selo 132. M-8356

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 310 l, novo, prodam. Telefon: 21 271. M-8357

TRI VEČJE KROJAŠKE MIZE in pisalno mizo, prodam. Gjergjek, Tišina 10, telefon: 21 340. M-8359

SILAŽNI KOMBajn SK-80 in sejalnico beker za koruzo prodam. Hribar, Konjišče 9. M-8360

*Lani ta čas smo zrlj še v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni.
Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce.
Srce ljubeče v grobu zdaj spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

V SPOMIN

10. decembra je minilo žalostno in boleče leto, odkar nas je zapustil dragi mož in oče

Vladimir Fartek

iz M. Sobote

Ne moremo verjeti, da si odšel in se nikoli več ne boš vrnil med nas. Tvoj korak je obstal, glas onemel, v našem domu je praznina, v naših srcih bolečina, ki ne bo nikoli minila.

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame in prababice

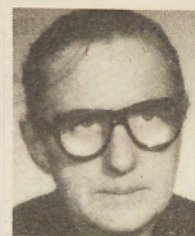
Irene Šavel

roj. Kuhar
iz Tešanovci

ki nas je v 83. letu starosti za vedno zapustila, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znanecem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ali v druge namene. Iskrena hvala dr. Kousu s kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS Tešanovci.

VSI NJENI

Mati vedno prerano umrje...

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše najdražje mame

Jožef Borovič

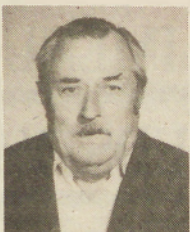
roj. Zitek
iz Kroga

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, ji darovali cvetje, ustno ali pisno izrekli sožalje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in sodelavcem DO ZGEP Pomurski tisk, tozđ Tiskarna, Uprave za družbene prihodke občine M. Sobota in Centra za socialno delo Ptuj ter rokometnemu klubu Krog za tolažbo v trenutkih žalosti. Prisrčna hvala g. župniku za čustveni pogreb, pevcem za odpete žalostinke, še posebej naši strini za njen predgoviti AVE, Jožetu za odmev Tišine in tov. Jožici Lukač, predstavnici KS Krog, za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJENI NAJBLIŽJI

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

30. oktobra je v 69. letu starosti umrl dragi mož, oče, dedek, brat in sorodnik

Franc Flisar

iz M. Sobote

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se medicinskemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu za lajšanje bolečin, seniorju Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter tov. Kuku za ganljive besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujejo: žena Irena, sinovi Franc, Štefan in Jože z družinami, sestra Anica in Marjeta z družino ter drugo sorodstvo

*Ak' silni glas bi gromu vzel,
da razodel bi vsem ljudem,
kar sem trpel, sam zase vem,
nihče, nikdar bi ne verjel.*

ZAHVALA

29. novembra 1988 nas je v 69. letu zapustil naš dragi mož, atek, stari ata, brat in stric

Pepi Pušnik

iz Žiberec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

Hvala tudi g. župniku za pogrebni obred, pevcem ter godbi, pa tudi GD Žiberci ter govornikom za ganljive besede.

V GLOBOKI ŽALOSTI VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

Nepričakovano in tragično nas je v 40. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat, dedek in stric

Franc Kohek

z Melinec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znanecem ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Hvala tudi kolektivoma Agromerurja in Panonije, g. duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KD Andreju Zadravcu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Po krajši boleznj nas je v 79. letu starosti zapustil dragi oče, stari oče, tast in brat

Štefan Kulič

s Krajne
stanujoč v Borejcih

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Borejec in Krajne, znanecem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pisno izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju infektivnega oddelka bolnišnice v Rakičanu za lajšanje bolečin pokojniku.

Zahvaljujemo se g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem in govornici, tov. Darinki, iz KS Gederovci.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je po dolgi in hudi boleznj zapustila naša mama, stara mama, prababica in tašča

Elizabeta Stajnik

roj. Robinščak
iz Gresovščaka

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Prisrčna hvala g. duhovniku Veliberju za pogrebni obred, dr. Kocenu in dr. Rasporju ter medicinskemu osebju, ki so ji lajšali bolečine, pevcem društva upokojencev za odpete žalostinke ter govorniku KS Železne Dveri za poslovilne besede ob odprtem grobu in godbeniku Kovačiču za odigrano žalostinko.

Gresovščak, december 1988

Žalujejo: sinova Martin in Drago z družinama, vnuki Miran, Drago, Jožica, Milan in Zinka, pravnuiki Sandra, Vlasta, Boris, Robi, Dejan, Martina, Tomaž in Monika

*Kot slana vzame žlahtni cvet,
tako omahnilo tvoje je srce
v tišini večni svet.
So rožice odcvetele,
so pičke odletele,
vse se vrnilo bo,
le tebe, dragi Simon, nikdar več ne bo.*

V SPOMIN

Minili sta dve boleči leti, polni žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi sin, brat, vnuk in nečak

Simon Bobovec

22. 10. 1967 — 10. 12. 1986

iz Lipovec

Ni ne ure ne dneva, da se te ne bi spomnili in občutili praznine, ki je nastala za teboj. Še sedaj ne moremo verjeti, da te ni več in boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Naš dom, ki si ga tako ljubil, je prazen.

Odšel si tja, kjer ni trpljenja in ne bolečine. Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu ter prižigate sveče!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi, ko nas je v 67. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in svak

Anton Vrečič

upokojenec
iz Mačkovec

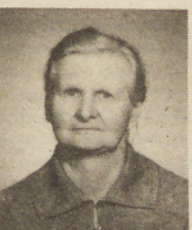
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju onkološkega oddelka v Ljubljani, posebno dr. Šobi-Podobnik, in dr. Kolosi iz otorinolaringološkega oddelka v Rakičanu za vso skrb in zdravljenje. Hvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, predstavnici KS Mačkovec, društvu invalidov in ZZZO.

Iskrena hvala kolektivu ABC Pomurke, GLG Lendava, Žaga Mačkovec.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

V GLOBOKI ŽALOSTI VSI, KI SMO GA IMELI RADI

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi, leta tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

Po daljši in hudi boleznj nas je v 67. letu starosti za vedno zapustila naša draga žena, mama, tašča, babica in sestra

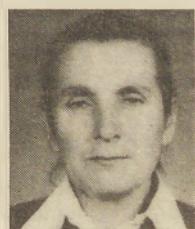
Ema Šiftar

roj. Vrečič
iz Lemerja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in šope ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala dr. Šavlovi, patronažnim sestram, zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka v Murski Soboti ter Kliničnega centra in Onkološkega inštituta v Ljubljani za vso skrb in lajšanje bolečin.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornikom za poslovilne besede.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

*Kje si ljubla mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

*Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje ste prestali,
zdaj pa boste sladko spali*

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljube žene, mame, tašče in babice

Marije Vori

roj. Tompa
1929 — 1988
iz Brezovice

se iskreno zahvaljujemo botrini, sorodnikom, sosedom in znanecem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli iskreno sožalje. Posebna hvala osebju internega oddelka v Rakičanu, posebno dr. Hauzerjevi, kolektivu Planike, tozđ Turnišče, NK Nedelica, č. g. kaplanu za pogrebni obred, cerkvenemu zboru ter vsem darovalcem za maše.

Še enkrat vsem — iskrena hvala!

Žalujejo: mož Anton, sin Štefan, hčerki Darinka in Marija z možem ter vnuki

KONČALI GRADNJO CESTE, KI SO JO NAČRTOVALI—
ŽE 20 LET

Ptuj bliže Gornji Radgoni

V petek, 9. decembra 1988, ob 16. uri so končno prerezali trak na asfaltirani cesti, ki povezuje sosednji občini Gornjo Radgono in Ptuj. Krajše slovesnosti so se udeležili odgovorni družbenopolitični delavci in predstavniki skupščin občin iz krajevnih skupnosti. Videm ob Ščavnici in Juršinci ter občini Gornje Radgone in Ptuj.

torej uspelo, da se približali dve krajevni skupnosti in dve občini, čeprav je bila omenjena cesta bližnjica iz Petovlje na vzhod že v času starih Rimljanov.

Ptujčani so letos asfaltirali le 1,6 kilometra ceste na svojem območju, preostalo pa že prejšnje leto. Večji delež je torej ostal v radgonski občini, ven-

Otvoritve ceste Žihlava—Gomila, ki je bila zadnja leta največkrat omenjena na skupščinah Skupnosti za ceste Gornja Radgona, so se v velikem številu udeležili občani KS Videm in KS Juršinci.

trak pa je prerezal direktor republiške skupnosti za ceste, Andrej Levičnik.

Predsednik skupščine KS Juršinci, Simon Toplak, je v svojem govoru poudaril velik pomen nove ceste, za katero so si prizadevali dvajset let. Spominja se, da so že 1968. leta prosili predsednika Tita, naj bo »boter« gradnje. Takrat so se tudi še prepirali, katera povezava je pomembnejša: Ptuj—Lenart ali Ptuj—Gornja Radgona. Obveljala je prva.

Šele po dvajsetih letih jim je

dar cesta ni bila v republiškem programu, zato zanjo ni bilo dovolj denarja. Potrebna sredstva jim je uspelo dobiti šele leto jeseni (del stroškov je prevzela republika, del pa je kriala radgonska občina — seveda s posojili banke). Končni znesek, ki je bil potreben za gradnjo 4 kilometre dolge in 5,5 metra široke ceste, je 1,3 milijarde dinarjev, dela pa je Cestno podjetje Maribor, tozdr VVC Murska Sobota končalo v treh mesecih.

Bernarda Balažič-Peček

V MERCATORJU SLOGI »POZABILI« NA OBLJUBE O NOVOLETNEM SEJMU

Se res ne plača?

Lani so bili občani občine Gornja Radgona prijetno presenečeni nad novostjo in popestritvijo ponudbe trgovske organizacije Mercator Sloga: organizirali so namreč novoletni sejem Vse za dom, ki jim je decembra, januarja in februarja kar krepko napolnil blagajno (kakšen je bil dobiček, nismo zvedeli nikoli, češ da ljudje več ne bi hoteli kupovati pri njih, če bi objavili ta podatek). Seveda so imeli v Slogi od tega novoletnega sejma (ki je bil tudi spomladanski dvojni korist. Z ugodnimi pogoji (posojila in obročna odplačevanja) so pritegnili kupce in povečali prodajo, hkrati pa so ta čas, ko je bil na sejmišču Pomurskega sejma tako imenovani novoletni sejem, obnavljali prostore trgovske hiše.

Vse skupaj je že takrat izgledalo bolj za lase privlečeno kot na resnično popestritev prednovoletne ponudbe, boljše rečeno — sejem ali prodajo v dvorani na sejmu so organizirali iz nujne, ker so obnavljali trgovsko hišo. Že takrat smo povprašali odgovorne, kako bo s sejmom v prihodnje. Dobili smo zagotovila, da bo to tradicionalni sejem, ki se bo izločeval iz leta v leto, na letošnjem naj bi bila tudi večja ponudba za otroke, sodeloval bi dedek Mrav.

Pa ne ho nič iz tega, čeprav bi bilo dobro izkoristiti sejemski prostor v Gornji Radgoni tudi pred novim letom. Sodelovali bi lahko tudi drugi — trgovske organizacije in zasebniki vendar pa je potrebno za kaj takega vsaj malo sodelovanja. Tega pa očitno v Gornji Radgoni ni.

Kot glavni vzrok za takšno odločitev odgovorni v Mercatorju Slogi navajajo splošno zmanjšanje kupne moči in dejstvo, da so že vse leto mnoge druge trgovske organizacije in proizvajalci ponujali ugodne nakupne pogoje. Torej je očitno, da dobička ne bo. In ker ne bo dobička, ne bo sejma. Le kdo bi se trudil in prenašal vse blago na sejmišni prostor, ko pa že vnaprej vedo, da ljudje ne bodo kupovali.

Medtem ko se vsi naokrog trudijo, da bi si izmislili razne oblike in načine, kako povečati prodajo, da bi čim bolj ustregli kupcu in ga navezali nase, pa se radgonski trgovci še vedno ne morejo znebiti kronične bolezni »saj se ne plača«. Zdravilo — ali vsaj recept — pa je čisto blizu!

Bernarda Balažič-Peček

PREDSEDNIK SLOVENSKE VLADE DUŠAN ŠINIGOJ NA OBISKU V LENDAVI

Opustiti nedonosno proizvodnjo

V torek je obiskal Lendavo predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj. Najprej se je sestal s predstavniki občine, družbenopolitičnih organizacij in organizacij združenega dela, nato pa se je v Ina Nafti pogovarjal s predstavniki tega kolektiva, kjer so ga informirali s svojimi razvojnimi programi.

Predsednik slovenske vlade je poudaril, da so v tej občini v času med njegovim prejšnjim in sedanjim obiskom veliko naredili. Pa ne le zato, ker v naši republiki posebej pospešujemo razvoj manj razvitih in obmejnih območij, ampak predvsem zato, ker se je dokaj uveljavilo tukajšnje gospodarstvo. Seveda pa so dosežkom doprinesli tudi novi proizvodni programi. Teh je kar nekaj, še več pa jih bo, ko bodo organizacije združenega dela opustile dejavnost, ki jim prinaša izgubo. V Lendavi še naprej računajo na finančno pomoč iz sklada za nerazvite in zato upajo, da bodo močnejši pri zagotavljanju tega denarja v kratkem odpravljeni. Predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Dušan Šinigoj je obljubil pomoč oziroma posredovanje tudi pri skupnosti za ceste SR Slovenije, ki naj bi končno zagotovila denar za modernizacijo ceste Maribor—Lendava. Sicer pa je dober del svojega govora namenil seznanjanju navzočih z določenimi stališči slovenske vlade do nove zakonodaje o podjetjih in financiranju raznih oblik porabe. Očitno je, da se ohetajo velike spremembe in da zato ne bo bistveno, recimo za financiranje interesnih skupnosti, ali bodo imeli v občinah takšno ali drugačno statusno organiziranost združenega dela.

Š. Sobočan

S SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Dokup let le do konca leta

Le do konca leta bodo lahko kmetovalci dokupili leta opravljanja kmetijske dejavnosti za pridobitev pokojnine. Po novem letu te možnosti torej ne bo več.

Nakup enega leta stane približno 820 tisoč dinarjev, dokupijo pa se lahko le tista leta, v katerih je oseba opravljala kmetijsko dejavnost, ne pa leta obveznega šolanja, vojaščine in redne zaposlitve. K vlogi je treba priložiti po-

trdilo z občinskega komiteja za kmetijstvo ter delavsko knjižico. mh

Diana včasih tudi pretirava, zato je bilo presenečenje vseh, ki so se udeležili nedeljskega lova pri lovski družini Dobrovnik brez lovske latinščine, ogromno. Okrog 150 lovcov je lovilo na območju tako imenovane zlate jame in uplenilo 18 divjih svinj. Je to še lov ali kaj drugega? Dokler je odstrel v skladu z lovskogospodarskimi načrti, je uspešen lov, ki se ga poleg upleniteljev zelo veselijo kmetijci, ki jim bodo spomladi prenamnoženi ščetinarji zavzeli posejane njive. Foto: Endre Gönter

TATVINE SE NADALJUJEJO NA GORIČKEM

Tatvine so se z veliko hitrostjo začele v nekaterih goriških vaseh in povzročile strah med prebivalstvom. Oškodovanci, predvsem starejši ljudje, ki živijo sami ali imajo počitniške hišice v Bukovnici, Strehovcih in drugih vaseh, so povedali, da jim ni žal za ukradeno hrano, temveč za poškodovana vrata in okna, skozi katera je Balažič vlamljal. Rudolf Balažič je v nekaterih tudi prenočeval. V lendavsko občino si ni več upal, saj so ga tam povsod iskali, zato se je usmeril proti Vučji Gomili, Fokovcem in Selu. V Bukovnici je ukradel 570 švicarskih frankov, nekaj dolarjev, v Fokovcih 170 starih milijonov dinarjev, povsod pa tudi meso in pijačo. Na glavni obravnavi je nekatera dejanja priznal, nekaterih pa se ni spomnil, češ da je bil pijan.

Nekaterih očitanih kaznivih dejanj se obdolženec ne spominja, pa tudi dokazana mu niso. Rudolf Balažič je bil že obsojen in je bil pogojno izpuščen, zato ga sedaj storjena dejanja še bolj bremenijo. Obramba je zahtevala tudi mnenje psihiatra. Ta je ugotovil, da je obdolženec sicer delno motena osebnost z inteligentnim kvocientom na meji normalne, vendar pa odgovoren za dejanja, ki jih je storil. Senat temeljnega sodišča mu je za storjena dejanja izrekel enotno kazen 8 let in šest mesecev zapora. Podaljšal mu je tudi pripor, oškodovancem pa bo moral vrniti nekaj nad 8 milijonov dinarjev, kolikor si je od njih protipravno prilaštil.

Jani D.

LJUTOMER

Za športnike 88

Nocoj (v četrtek) bo v Ljutomeru Domu kulture ob 17.00 tradicionalna prireditev, ki jo organizira Zveza telesnokulturnih organizacij občine Ljutomer in na kateri bodo razglasili občinske športnike leta. Pripravili so tudi pester kulturni in športni program, v katerem bodo sodelovali: ritmična skupina iz Murske Sobote, šolsko športno društvo, SŠDU Fran Miklošič in glasbena šola Ljutomer ter karate sekcija TVD Partizan.

D. L.

V IMENU LJUDSTVA

Pomurski pododbor za varstvo človekovih pravic, vaška Kmečka zveza in OO ZSMS Mota ter soboška Književna mladina prirejajo v petek, 16. decembra, predstavitev knjig V imenu ljudstva in Leševi s Golog. Najprej (ob 18.00) v soboški galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec, potem (ob 20.00) pa v zadrženem domu na Cvenu. Med gosti bosta tudi David Tasič in Ivan Borštnar, po predstavitvi pa bo pogovor.

—SOJENJE NA TEMELJNEM SODIŠČU V M. SOBOTO—

Skrivnostni vlomilec je Rudolf Balažič

25. junija letos se je začela vlomilska pot 30-letnega Rudolfa Balažiča, ko je vlomil v sosedovo stanovanje v Lendavi in Petru Obradoviču ukradel 1400 avstrijskih šilingov in nekaj denarja. Po tem dejanju so se v lomil in kraje nadaljevali vse tja do konca avgusta, ko so ga prijeli graničarji ob meji.

Obtožnica temeljnega tožilstva ga bremeni za 38 storjenih kaznivih dejanj, velike tatvine v nadaljevanju, nedotakljivosti stanovanja in goljufije. Na temeljnem sodišču v Murski Soboti je potekala pred senatom peterice, ki mu je predsedovala sodnica Marija Grah, štiri dni glavna obravnavna, ki je vzbudila med ljudmi dela lendavske občine in nekaterih vasi na Goričkem veliko zanimanja. Skrivnostni vlomilec, ki

je vlamljal v Lendavi, Lendavskih in Dolgovaških Goricah, Strehovcih, Filovcih, Bukovnici, Selu, Fokovcih in Moščanci, je stopil pred sodišče. Z vlomil je vznemirjal prebivalstvo omenjenih vasi, saj ga pri delu nihče ni zalotil in videl. Bil je torej skrivnostna oseba, ki pa je sedaj dobila svoje ime.

V svojem zagovoru na glavni obravnavi je povedal, da je imel težko otroštvo, da sta mu starša umrla, da se je poročil in ima dva otroke, žena pa mu je umrla. Nekaj časa je delal v tujini, po vrnitvi pa pri obrtniku. Zaposlitve ni dobil, zato se je vdal tatvinam in vlomom, da bi se lahko preživljal. Kradel je predvsem hrano, denar in obleko ter pijačo. Ko mu je v lendavski občini

postalo prevroče, se je odločil za kratek predah in odpotoval v Skopje k prijatelju.

POT V SKOPJE IN VRNITEV S TAKSIJEM

Sredi avgusta je dva dni prepal v hotelu v Skopju, nato pa ga je prijelo domotožje in se je nameril domov. Receptorja je zaprosil, naj mu pokliče taksi, da ga bo odpeljal na železniško postajo. Tam je taksista prosil, da ga odpelje do Beograda, in kot je dejal, mu je dal 200 tisoč dinarjev vnaprej. V Beogradu sta se ustavila v hotelu Slavija in od tam je vprčil taksista poklical po telefonu postajo milice v Lendavi in najavil svoj prihod, predstavljajoč se pred taksistom kot uslužbenec uprave za notranje

bilu, Fredi Ruško, laže pa sopotnik v Jauševčevem avtomobilu, Bogdan Bratuša iz Črnc, in sopotnica v tujem avtomobilu.

BREZ VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

11. decembra se je zgodila prometna nezgoda pri Kramarovcih. Iz Kramarovec proti Gerlincem se je peljal voznik osebnega avtomobila Stefan Svetec iz Dolenec. Na vrhu klanca mu je po sredi vozišča z večjo hitrostjo pripeljal nasproti voznik osebnega avtomobila, ki so ga kasneje izsledili delavci milice. Prometno nesrečo je povzročil Stefan Valner iz Črnc, ki nima voziškega dovoljenja.

ZADEL PEŠKO IN POBEGNIL

11. decembra se je zgodila prometna nezgoda v Bogojini. Iz Bukovnice proti Bogojini je pravilno po desni strani ceste hodila peška Marija Horvat in ob sebi potiskala kolo. Pri cerkvi ji je nasproti pripeljal po levi strani ceste voznik osebnega avtomobila Koloman Votek iz Bogojine. Ob trčenju je peško vrglo na pokrov motorja in na vozišče, voznik pa se je odpeljal in s pomočjo svojcev skril avtomobil. Na podlagi sledi so ga še isti dan izsledili in ugotovili, da je bil vinen.

J. D.

—Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTO—

V minulem tednu se je zgodilo nekaj hujših prometnih nezdod. Povzročitelji teh nesreč so pobegnili, vendar so jih delavci milice kmalu izsledili.

ZASLEPI. GA JE Z DOLGO LUČJO

8. decembra se je zgodila prometna nezgoda v Dolgem Lakošu. Kolesar Jože Bogdan iz D. Lakoša se je peljal iz Lendave proti domu. V isti smeri se je za njim pripeljal voznik osebnega avtomobila Andrej Matjašec iz Lendave. Pri hiši št. 22 v D. Lakošu je iz nasprotne smeri pripeljal neznan voznik osebnega avtomobila z dolgimi oziroma bleščočimi lučmi, ki so zaslepile Matjašeca, da je zapeljal k desnemu robu cestišča in tam trčil v kolesarja in ga hudo poškodoval.

PO NESREČI POBEGNIL

7. decembra se je zgodila prometna nesreča na Meleh. Voznik osebnega avtomobila Peter Karlovčec iz Kraljevec se je peljal iz G. Radgone proti Radencem. Na Meleh mu je po sredi vozišča pripeljal nasproti voznik avtomobila Miroslav Lenič iz G. Radgone. Ko sta se avtomobila odprazila, je Lenič pobegnil, vendar so ga naslednji dan izsledili.

IZSILIL PREDNOST

8. decembra se je zgodila pro-

TEDEN POBEGOV

metna nesreča v Gaberju. Voznik osebnega avtomobila Stefan Keleč iz Gomilice se je peljal proti Lendavi. V Gaberju mu je pri trgovini pripeljal nasproti kolesar Stefan Cotar iz G. Lakoša. Kolesar je pred avtomobilom nenadoma zavil proti trgovini in tako izsilil prednost vozniku osebnega avtomobila. Kolesar je obležal na cesti in se hudo poškodoval.

HUDA NESREČA V ŽEPOVCIH

8. decembra se je zgodila huda prometna nesreča v Žepovcih. Voznik osebnega avtomobila Oto Jauševčec iz Mahovec je vozil iz Trate proti G. Radgoni. Iz nasprotne smeri je peljal voznik osebnega avtomobila, madžarski državljani Ernő Menyharti. Oba sta vozila na ozkem vozišču delno po sredi vozišča. Zunaj Žepovca sta v blagem ovinku trčila. Jauševčev avtomobil je odbilo na njivo, drugi pa se je prevrnil in ostal na cesti. V trčenju so se hudo poškodovali: oba voznika in sopotnik v Jauševčevem avtomobilu.

Imajo zato, ker so »obrtniki«, privilegije?

Iz malih, povečini zasebnih obratovalnic, so se tudi v Pomurju razvile industrijske organizacije združenega dela. Še vedno pa imamo nekaj malih podjetij, ki jih statistika uvršča med obrtne. V njih je skupaj zaposlenih nekaj čez tisoč delavcev. Čeprav jim je osnovno tako imenovano živo delo in četudi zato, ker v glavnem nimajo serijske izdelave, niso tako produktivni, so se mali kolektivi obdržali. Upamo si trditi, da je pred njimi še lepa prihodnost, saj se ne dušijo v neproduktivnih zaposlitvah, s svojimi storitvami so konkurenčni. Sicer pa preberite, kaj smo zvedeli v lendavskem GIDOSU, ljutomerskem SERVISU, beltijskih GRADITELJ-KOMUNI in DIMNIKARJU ter v soboških OBRTNIŠTVU, KROJU in AGROSERVISU. Na tem mestu naj še dodamo, da ti kolektivi zaradi statusa obrtnišva nimajo pravnobnih olajšav in so izenačeni z industrijo.

PRETEŽNO NA ZUNAJ POMURSKIH OBMOČJIH

Od dveh temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb je Gidosov tozdr Obrtno instalacijska dela Lendava najmočnejši ne le po številu zaposlenih, ampak tudi po prihodku na delavca. V njem združuje delo 144 delavcev, ima pa 4 enote: Elektroinstalaterstvo, Kamnosežstvo-keramičarstvo, Mizarstvo, Slikopleskarstvo.

Direktor tozdr Obrtno instalacijska dela, inž. gradbeništva Jože Kovač, je »potožil«, da je tako rekoč stalno na terenu. To mu verjamejo, kajti četudi gre za tozdr, ki se je s svojimi deli že dokaj uveljavil, je treba biti stalno v stikih z dosedanjimi in prihodnjimi poslovnimi partnerji. Konkurenca na tržišču je pač huda, pa si tako ne more privoščiti odmora. Rezultati ne izostajajo: Gidosov tozdr Obrtno instalacijska dela ima vselej dovolj naročil in tako se večkrat zgodi, da kak posel prepustijo kooperantom, v navadi pa je tudi, da delavci ne delajo zgolj 8, ampak po 10 in več ur. V mislih imamo delavce, ki so na terenu. Delovni urnik je zlasti napet pred bližajočimi se državnimi ali republiški prazniki, ko so napovedane otvoritve objektov. Kadar pa določena dela opravljajo v krajih ob morju, je treba pritisniti tik pred začetkom turistične sezone. Doslej se niso odpovedali, zato jih cenijo kot dobrega poslovnega partnerja.

Kamnoseki, keramičarji, elektroinstalaterji, mizarji in slikopleskarji iz tozdr Obrtno instalacijska dela pa so se uveljavili tudi na Madžarskem. Tja so jih »pritegnili« delci, ki so jih dobili od pomurskih in hrvaških gradbeniških organizacij, ki so gradile ali obnavljale določene objekte.

Delavci lendavskega tozdr Obrtno instalacijska dela delajo v glavnem za družbeni sektor, saj tam ustvarijo kar 95 odstotkov celotnega prihodka. Ostalo — 5 odstotkov — je potekalo prihodek od del, ki jih postorijo za zasebnike. Pa še tu so storitve v glavnem v kamnosežstvu (izdelava nagrobnih spomenikov). Z ostalimi storitvami za zasebnike ali niso konkurenčni (le kdo si lahko privoščiti obrtniško izdelavo stavbenega pohištva, četudi bi bilo kakovostnejše), ali pa so (in to tudi so!) zmogljivosti tako zasledene, da naročil pač ni mogoče sprejeti. Manj obsejna obrtna dela (storitve) torej opravljajo predvsem zasebni obrtniki, ki jih je v občini Lendava kar precej, še več pa v sosednji čakovski, kjer so menda še cenejši.

V tozdr Obrtno instalacijska dela opravljajo samo storitve; sredi leta so opustili serijsko izdelavo betonskih podstavkov za senčnike. Izdelek jim namreč ni prinašal dohodka, med drugim zato, ker so imeli v njem dlje časa vezana finančna sredstva (izdelovali so ga v zimskih in pomladanskih mesecih, prodali pa v začetku poletja). Čeprav osebni dohodki še zdaleč niso spodbudni (povprečje za 9 mesecev je 393.700 dinarjev), delovna vnaša še ni popustila. Zdjaj, ko bodo plače končno povečali, bo zagon najbrž večji, konkurenčnost v primerjavi s podobnimi izvajalci storitev iz notranjosti Slovenije pa bo ostala.

OBLEKA PO MERI ČLOVEKA

Med obrtne organizacije združenega dela je uvrščen tudi sobo-

ški Kroj. To je 81-članski delovni kolektiv, kjer izdelujejo oblačilno pohištvo, ženska in moška oblačila po meri, žensko konfekcijo za tovarno Mura, imajo pa tudi (v Murski Soboti na Titovi cesti) prodajalno tekstila in oblačil.

»Največ celotnega prihodka dobimo od prodaje oblačilnega pohištva. Izdelujemo predvsem sedežne garniture za dnevne sobe, od tega kar 90 odstotkov za trgovsko mrežo. S to dejavnostjo se ukvarja 25 delavcev, ki izdelujejo tudi lesena ogrodja za omenjeno pohištvo. V konfekciji dela 33 delavcev, obleke po meri šiva 15 krojačev, 5 delavcev dela v režiji, imamo pa še 3 prodajalce v lastni trgovini. Za zdaj delamo le v eni izmeni, v srednjeročnem programu pa smo zapisali, da bomo uvedli še drugo delovno izmeno, kar bomo do konca omenjenega planskega obdobja tudi uresničili. V ta namen bo treba nekaj dodatne opreme in seveda pridobiti nove sodelavce. Zaposlili bomo ustrezen odstotek delavcev, ki dotlej še niso delali, in seveda tudi ustrezno število takih, ki imajo že delovne izkušnje, ki naj bi jih prenesli na mlade sodelavce.« je razkril poslovne načrte direktor soboškega Kroja, Karel Ficko.

V tej delovni organizaciji, kot smo zapisali, šivajo obleke tudi po meri. Takih naročil je v zadnjem obdobju vse več. Največ sicer sešijejo raznih uniform (železničarskih, mileniških, gasilskih, lovskih itd.), močno pa so porasla tudi individualna naročila občanov. Mnogi so pač ugotovili, da je obleka, sešita posebej zanje, nekoliko cenejša, poleg tega pa je še bolj zanesljiva. Tega nam sicer niso rekli v Kroju, zapisali pa smo le! To delovno organizacijo gre pohvaliti, kajti ni se izneverila tradiciji (šivanje po meri), torej vsaj v delu proizvodnje ni po vsej sili rinila v industrijski način izdelave oblek. Pa tudi zato, ker bodo posamična naročila sprejemali še naprej. Seveda pa tudi v tej organizaciji združenega dela tožijo po časih, ko so obrtniki in obrtni ozdi imele vajence, saj so se v daljšem praktičnem izobraževanju naučili veliko več kot pa v sedanjem usmerjenem. V soboškem Kroju tudi opozarjajo, da kot obrtna organizacija združenega dela niso deležni pravnobnih ugodnosti oziroma so izenačeni, kar zadeva obveznosti, z industrijo. V dobrih starih časih je bilo drugače, saj so bile obveznosti manjše.

ZASEBNIKI IMAJO VSE MANJ DENARJA

Direktor Sobotinega tozdr Obrtništva Murska Sobotna Franc Lazar nam je zatrdil, da se obsegi obrtnih storitev, ki jih pri njih naročajo zasebni graditelji, v zadnjem času krepko zmanjšuje.

Kolektiv Obrtništva je po številu zaposlenih skoraj enak drugim pomurskim organizacijam združenega dela, ki se ukvarjajo z določenimi obrtnimi dejavnostmi: 115 delavcev. Največ (40) jih dela v enoti Kamnosežstvo-teracerstvo-keramičarstvo, nato v Slikopleskarstvu (33), Kovinarstvu (25), Frizerstvu (10), režijskih delavcev pa je le 7. Ne glede na zmanjšano število oziroma obseg naročil s strani zasebnikov pa je odstotek v skupnem obsegu del, ki jih opravijo zanje, še vedno visok, zlasti v kamnosežstvu, teracerstvu, keramičarstvu in kovinarstvu (60 odstotkov). Svoječas je v tozdr Obrtništvo spadalo še Tapetništvo, vendar je pozneje postalo samostojna temeljna organizacija, kajti izdeluje pred-

vsem izdelke za neznanega kupca, serijsko. Tako ni moglo dobiti delnih vnaprejšnjih plačil (avansov), so jih pa dobivale ostale enote, ki so tako kreditirale drugo dejavnost, same pa zato imele težave z denarjem za nakup materiala.

Na vprašanje, kaj je treba storiti, da se mala firma obdrži v hudi konkurenci s sorodnimi podjetji družbenega sektorja in kooperanti obrtnih zadrug, je direktor Lazar povedal: »Imeti mora nižje cene!« Seveda pa ni nujno, da so te take vselej zaradi kalkulacije, v kateri so predvidene nizke urne postavke delavcev. Na takšne ali drugačne cene vpliva več dejavnikov in vseh ne nameravamo navajati. Omenimo naj le ceno materiala, na primer keramičnih ploščic. Če uspe izvajalec večjih del dobiti material po nižji ceni, njegov konkurent pa po višji (ker pač zavije v prvo trgovino, ne da bi povprašal še v drugi), potem lahko postavi nižjo ceno in dobi posel.« Sogovornik nam je navedel kar nekaj zgodb, kjer so uspeli samo zaradi tega »recepta«. Drugo, kar vpliva, je kakovostno delo, izpolnjevanje pogodbenih rokov in tako naprej. Te in druge dejavnike je treba vse bolj upoštevati, če hočeš, da te ne porinejo na ceno. Delavcem soboškega Obrtništva se tega ni bati, saj so se s svojimi deli dokaj uveljavili, med drugim tudi na Madžarskem, kjer so kot kooperanti Gradbeništva Pomurja polagali ploščice. Tudi zdaj grede izdelki kamnosekov na tuje, saj ne mine dan, da se pri njih ne bi oglasili Avstrijci, ki kupujejo predvsem okenske police.

Čeprav v M. Soboti nenehno gradijo na novo, prezidavajo, dozidavajo, je dela premalo tudi za delavce soboškega Obrtništva, zato morajo na območju ljutomerske, radgonske, ormoške, lenarške, čakovske in še katere občine. Le kje so tisti časi, ko so na

veliko gradili zasebniki, zlasti oni, ki služijo denarce na tujem! Nastale so nove razmere, ko je treba biti težek boj za preživetje. Za to pa ni dovolj le volja in pridne roke, ampak tudi dobri delovni pripomočki.

DA NE BI BILI USTESNJNI NOVA HALA

V ljutomerski občini je delovna organizacija Servis vozil in kmetijske mehanizacije Ljutomer edina, ki jo uvrščajo med obrtne. Samostojno posluje od 1. januarja 1986. leta, ko se je izločila iz Tehnostroja. V kolektivu, ki ima 148 članov, opravljajo servisiranje osebnih avtomobilov, tovornih vozil in kmetijske mehanizacije, imajo servis za tovarna (avtomobilska) dvigala švedske firme Hiap, prodajajo rezervne dele za avtomobile in kmetijske stroje ter »nadgrajujejo« Tamova vozila, zlasti zaradi možnosti prevoza lesa. V tej zvezi seveda montirajo tudi dvigala.

»Poslujemo pozitivno, vendar pa ne zaradi tega, ker ne bi imeli težav ali pa bi bili v kakem privilegiranem položaju, ampak delno na račun nizkih osebnih dohodkov. Povprečje za 9 mesecev je 420.000 dinarjev, kar je, glede na kvalifikacijsko sestavo, seveda premalo. Zavedamo pa se, da cen naših storitev ne moremo naviti, ker bi tedaj izgubili stranke — ne nazadnje: pomurski družbeni servisi avtomobilov in kmetijskih strojev imamo cene usklajene. Res pa je tudi, da takšna ali drugačna cena storitev ni vselej odločilna, ampak kakovost opra-

vljenega dela. Mislim, da so naše stranke zadovoljne, saj avte vozijo k nam na servisiranje in popravilo celo iz Maribora, Čakovca...«, nam je s ponosom povedal mladi direktor Tomo Brezovar.

V obrtni delovni organizaciji Servis vozil in kmetijske mehanizacije torej ne opravljajo le storitev za »neznanega« naročnika, ampak v neki meri tudi serijska dela, ki bolj sodijo v industrijo. Iz Tovarne avtomobilov Maribor dobivajo avtomobilska podvozja, na katera potem dogradijo ustrezne »nadgradnje«, ki omogočajo varen prevoz lesa in drugega. Potemtakem so kooperanti! Večletno sodelovanje jim je (bilo) neke vrste jamstvo, da bodo dobršen del delavcev zaposlili, četudi bi bila nihanja v servisu dejavnosti. Ta čas so sicer prisotne motnje, pač težave v Tamu. V Servisu vozil in kmetijske mehanizacije že dlje časa tuhtajo o lastnem izdelku. Izdelali so prototip mobilnega dvigala in so ga poimenovali mod-110. Že leto dni ga (s praktičnim delom) preiskujejo in vse kaže, da ga bodo izdelovali po naročilu. Torej za znanega kupca.

Tako delavci, ki neposredno opravljajo storitve (od skupnega števila jih je le 15 nekvalificiranih oz. priučeni), kakor tudi administrativni delavci, so zelo na tesnem s prostori. Prvi v ustenjnih prostorih servisa, drugi pa v Avtoradgonih zabojnikih (kontejnerjih). Dodatni prostori v obsegu 560 kvadratnih metrov, ki so vpisani v srednjeročni načrt razvoja, bi bili več kot dobrodošli, še posebej pa za tiste delavce (nadgradnje Tamovih vozil), ki delajo zdaj na prostem, kar v tem mrazu seveda ni prijetno. Zaradi narave del (dela, ki ga začne en delavec, ne more uspešno nadaljevati drugi) pa ni mogoče uvesti dvozmenskega dela. Upajo, da bodo naložbo uresničili,

Prekmurju močne zasebne zidarске obrtnike oziroma obrtne zadruge s to dejavnostjo.

Manj doma pa so keramičarji, saj na našem območju zanje ni dovolj dela, zato pa poprimajo tam, kjer je: so sodelavci številnih gradbenih podjetij, za katere opravljajo končna dela: polagajo keramične in druge ploščice. Največkrat sicer na območju severovzhodne Slovenije, a tudi na Primorskem, v Istri, bili pa so še v Črnogorskem primorju in še kje. Skoraj enako je z mizarji. ki stavbno pohištvo, razne omare, opaže in drugo ne le izdelujejo, ampak tudi montirajo na kraju samem. Povprečni osebni dohodek za 9 mesecev (394.350 dinarjev) ni ravno visoko plačilo, septembrski je bil za 100 tisočakov višji, oktobrski pa je bil že 600.000 dinarjev, seveda v povprečju.

V obrtnem podjetju Graditelj-Komuna Beltinci (tako je njegovo uradno ime) se zavedajo, da brez naložb ne bo šlo. Po tem, kar nam je povedal direktor Anton Varga, sklepamo, da imajo dokaj napet načrt za enoto Gradnje, saj nameravajo kupiti nov žerjav, mešalnik za prevoz betona, vilicar in drugo. Svoje gradbene dejavnosti ne vidijo le v zidavi, ampak tudi v zemeljskih delih, kot so gradnje kanalizacij, mostov, izkop jarkov za vodovod in tako naprej. Tudi za enoto Mizarstvo in Keramičarstvo predvidevajo nakup nadomestnih strojev in pripomočkov ter seveda takih, ki jih doslej še niso imeli, so pa nujni za hitrejšo delo.

V pogovoru pa so bili še posebej omenjeni strokovni delavci, zlasti z visokošolsko izobrazbo. Četudi so obrtno podjetje po starem načinu dela in vodenja, več ne gre, zato so potrebni kadri, zlasti s področja gradbeništva in ekonomije. Nekoliko lažje je z delavci za neposredno »proizvodnjo«, kajti te lažje dobijo, in čeprav nimajo formalnih kvalifikacij, jih usposobijo s priučevanjem. To pa ne pomeni, da ne uporabljajo redne poti — štipendiranja v poklicnih šolah.

DIMNIKARSTVO NI VEČ »UMAZAN« POKLIC

Starejši ljudje se še prav dobro spominjajo zasebnih dimnikarskih mojstrov in njihovih delavcev, ki so čistili dimnike, ob koncu leta pa z računom za opravljeno delo prinesli lep stenski kolektor. Te lepe navade zdaj ni več (škoda!), kajti 1962. leta so se pomurski zasebni dimnikarji združili v dimnikarskem podjetju Dimnikar Beltinci. Kolektiv, ki sodi v dejavnost obrti, šteje zdaj 65 delavcev. Celotno območje Pomurja je razdeljeno na 7 dimnikarskih okolišev, in sicer: Beltinci, Lendava, Murska Sobotna, Križevci in Prekmurje, Ljutomer, Radgona in Radenci. Dimnikarski okoliši imajo svoje vodje, ki pa ne sedijo v pisarnah (te so samo v Beltincih), ampak tako kot sodelavci čistijo dimnike in kurilne naprave. V gospodinjstva pridejo enkrat mesečno, v družbeni sektor pa odvisno od potrebe po čiščenju. In če smo že pri delu, povejmo še, da so dimnikarji nagajeni po učinku, zato tudi plače od 350.000 do 700.000 dinarjev. Vsaj tako je bilo ob zadnjem izplačnem dnevu, ob prihodnjih pa bo krepko več.

Danes dimnikarstvo ni več poklic, ki mladih ne bi pritegnil. V Gradbenem šolskem centru v Mariboru, kjer se izobražujejo dimnikarji, je v tem šolskem letu v enem razredu 15 dijakov, od teh 5 iz Prekmurja. Da, iz Prekmurja, predvsem z Goriškega se »rekrutirajo« bodoči mojstri v črni, za katere tudi pravimo, da prinašajo srečo (le za gumb se je treba prijeti!). Za tiste, ki pa ne verjamejo v vraže, pa morda tole: ne da bi navijali, naj v gospodinjstvih lepo sprejmejo dimnikarje tudi tedaj, ko prinesejo račun, želimo zapisati, da moramo dimnikarju omogočiti, da svoje delo v redu opravi, saj 1 milimeter saj na kotlu povzroči izgubo toplote za 8 odstotkov... Škoda za posameznika je velika, ogromna pa, če upoštevamo, da imamo v Pomurju 27.500 gospodinjstev (35.000 dimnikov!) in veliko več grelnih teles, da imajo v pomurskem združenem delu 1.500 kurilšč... Ne delajo prav v tistih

gospodinjstvih, kjer dimnikarju občasno ne onemogočijo, da bi očistil, ko kričijo nad »visokim« računom, čeprav so storitve dimnikarskega podjetja Dimnikar Beltinci za 50 odstotkov nižje, kot pa je sicer cena pri drugih izvajalcih. (Trditve nismo šli preverjati.)

Ali so zdaj, ko dimnikarji družbenega sektorja nimajo konkurence zasebnikov (razen tistih nekaj gospodinj, ki se same grede dimnikarico), v naših gospodinjstvih na boljšem ali slabšem, je težko presojati, saj je poteklo že 26 let, odkar je zasebni dimnikarski mojster vrnil obrtno dovoljenje. Dvomimo tudi, da bi se kdaj ojačnil in ustanovil zasebno obratovalnico za čiščenje dimnikov. Tako bo beltijski Dimnikar še naprej ohranil »monopol« in tega mu najbrž nihče preveč ne zavid. Sicer pa: dimnikarji ne čistijo le peči in dimnih naprav (dimnikov, cev), ampak tudi pregledujejo te naprave, opravljajo meritve sajavnosti in dajejo ateste. Imajo pa tudi stransko dejavnost: izdelavo in popravilo dimnikarskega orodja, kar pa počne v glavnem bivši zasebni mojster Karel iz Borejca.

NUJNO ZLO — OBSEŽNA REŽIJA

Direktor soboškega Agroservisa Milan Šanko se močno zaveda, da je za 200-članski kolektiv 80 režijskih delavcev odločno preveč. Ko so analizirali stanje, so ugotovili, da je »preveč« kvečjemu 5—6 režijskih. V času dopustov pa so v režijskih službah celo ozka grla. Pravilno je ugotovilo, da je storitvena dejavnost, kot jo opravlja Agroservis, bolj primerna za zasebno podjetnika. Vse to pa ne pomeni, da bodo, kar zadeva neproduktivna mesta, ostali le pri ugotovitvah, med drugim želijo večjo učinkovitost, še bolj pa ažurnost, hitrost... v poslovanju doseči z uvajanjem računalnikov. Prav zdaj so montirali nekaj terminalov.

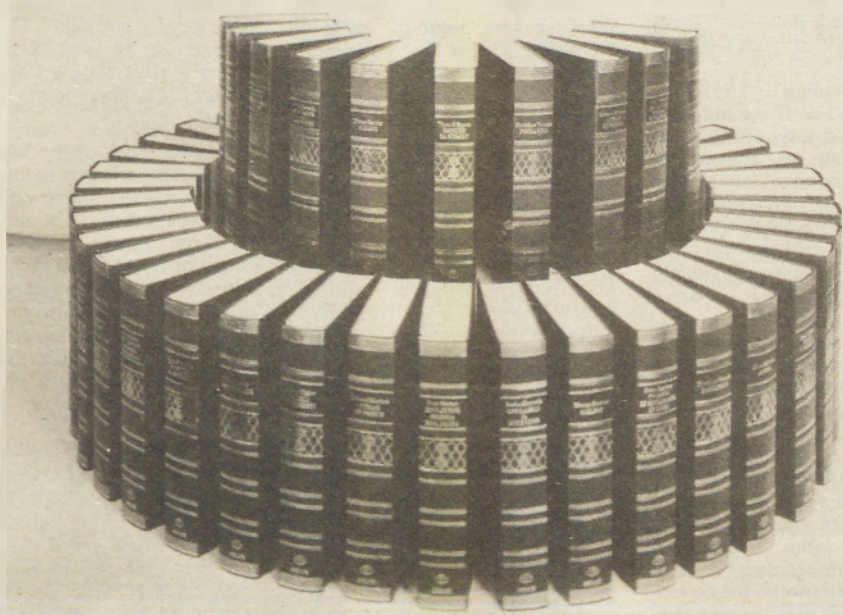
Glavna dejavnost Agroservisa je popravilo in vzdrževanje cestnih motornih vozil in kmetijskih strojev. Kot stranske dejavnosti pa so: tehnični pregledi vozil, prevoz blaga v cestnem prometu, izdelava nadomestnih delov za cestna motorna vozila in kovinske embalaže. Kljub temu, da je velika večina strank zadovoljna s storitvami Agroservisovih avtomehaničarjev, kaže, da letos ne bodo opravili toliko delovnih ur kot v prejšnjih letih, recimo pred 1981. letom. Poleg tega servisna dejavnost ni donosna, saj komaj pokrije stroške. Največja postavka je predraga energija. V tem času za 1 uro dela mehanikov, ko popravljajo osebne avte, zaračunajo 16.400 dinarjev; če pa popravljajo tovorna vozila, 19.000 dinarjev. Za stranke kar precej (deset ur dela 16 starih milijonov), za dohodek podjetja pa tako rekoč nič, kajti posrkajo ga: materialni stroški, osebni dohodki (9-mesečno povprečje je 643.945 dinarjev), prispevki, davki... Še manj donosna pa so dela, ki jih v garancijskem roku opravijo na vozilih Zastave in tovarnih traktorjev, saj ti za uro dela priznajo »jugoslovansko« povprečje: 10.000 dinarjev. IMV priznava cene, ki jih ima Agroservis, TAS pa plača celo nekaj več.

V soboškem Agroservisu dobro sodelujejo s Tamovim tozdom Karosernica, za katerega izdelujejo razne dele iz pločevine, kot so blatniki, kabine, pokrovi motorjev itd. V tej enoti se ne odrežejo tudi storitev za posamezne naročnike. Imajo pa tudi lastne izdelke (rahljalci zemlje, kovinske posode, kovinske zložljive zagazde za osebna vozila in lažje priklole ter drugo).

Glede na to, da v Agroservisu letno opravijo 26.000 tehničnih pregledov, bi človek pričakoval, da je ta dejavnost donosna. Pa ni tako. Kljub temu bodo v doglednem času skušali pridobiti novo poslopje in opremo za tehnične pregledne vozila. Ta postaja naj bi bila na levi strani ceste, ki od magistralne ceste zavije proti tej delovni organizaciji.

STEFAN SOBOČAN

HRAM

PETDESET IZBRANIH SLOVENSKIH ROMANOV PETDESET POMEMBNIH SLOVENSKIH PISATELJEV

Vaša domača knjižnica naj bo zakladnica slovenskega duha, kot ga izžarevajo knjige imenitne zbirke Hram. V njej izhajajo slovenski romani, od Ciglerjeve Sreče v nesreči, ki je že stara 150 let, do Jančarjevega Galjota iz naših dni, od Stritarjevega Zorina do romana S poti Izidorja Cankarja. Vsi romani imajo spremne študije najboljših poznavalcev slovenske književnosti, dodani pa so tudi življenjepisni in bibliografski podatki o avtorjih in njihovem delu. Zbirka izhaja v svežnjih po pet knjig. Vezane so v umetno usnje.

V drugem letniku zbirke Hram so izšla naslednja dela:

ABADON, Janez Mencinger, spremna študija dr. Jože Pogačnik
S POTI, Izidor Cankar, spremna študija dr. Franc Zadravec
ČRNI DNEVI IN BELI DAN, Dominik Smole, spremna študija Aleš Berger
GRMADA, Beno Zupančič, spremna študija dr. Andrej Inkret
LJUBEZEN, Marjan Rožanc, spremna študija Aleksander Zorn
ALAMUT, Vladimir Bartol, spremna študija Miran Košuta
VISOKA KRONIKA, Ivan Tavčar, spremna študija Marija Mitrovič
PLEBANUS JOANNES, Ivan Pregelj, spremna študija dr. Matjaž Kmecl
OVCAR MARKO, Janez Jalen, spremna študija dr. Matjaž Kmecl
SVETI PAVEL, Pavle Zidar, spremna študija dr. Boris Paternu

Cena II. letnika je 210.000 din (prvi sveženj stane 105.000 din, ista cena velja tudi za drugi sveženj).

Zbirko HRAM lahko naročite pri založniških poverjenikih, kupite v vseh knjigarnah ali pa naročite neposredno na naslov ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA, LJUBLJANA, Titova 3, Prodaja po pošti.

**SLOVENSKI ROMANI V ZBIRKI HRAM SO PRAVO BOGASTVO
VSAKE OSEBNE ALI DRUŽINSKE KNJIŽNICE!**

**POSEZONSKO
ZNIŽANJE CEN
OPEČNIH
IZDELKOV
OPEKARNE
KOŠAKI**

**ZA GOTOVINSKA
PLAČILA
V MESECU DECEMBRU
ODOBRIMO**

15% popust

OPEKARNA KOŠAKI/MARIBOR

Šentiljska 116, tel. 062/211-018
211-081

**LIKO
VRHNIKA**

UNILES

Lesnoindustrijski kombinat
Vrhnik (n. sol. o.)
Tržaška c. 90
Telefon: (061) 752 311
Teleks: 31 508

PONUJA CENJENIM KUPCEM IZ SVOJEGA PESTREGA PROIZVODNEGA PROGRAMA STAVBNEGA IN SOBNEGA POHIŠTVA:

- sobna vrata serijske izdelave za mokro in suho montažo
- sobna vrata, izdelana po naročilu za gradbene organizacije za suho montažo
- vhodna in garažna vrata sodobne oblike in dizajna, izdelana iz jabolovine, macesna, mahagonija, framireja, hrasta in jesena
- vratna krila, surova, ravno obrezana ali finalizirana, bukova, lesenitna, hrastova, mahagonijeva
- lužena vratna krila
- izdelujemo vratna krila za poseben namen — OGNJEVARNA, F-30 min, ter krila za zvočno izolacijo do 32 db
- krila, na obeh straneh obložena z ultrapasom

Montiramo svoje izdelke, pa tudi tuje, kupljene v naših drobnoprodajnih skladiščih na VRHNIKI, REKI in BEOGRADU — Boleč.

IZDELAVA POHIŠTVA KOLONIALNEGA IN MODERNEGA PROGRAMA

- sedežne garniture
- jedilnice
- mize in stoli

IZDELAVA STROJEV ZA OBDELAVO LESA

— linija za vzdolžno spajanje lesa

NAŠE IZDELKE LAHKO KUPITE:

- Liko — Prodajno skladišče Vrhnik, Kolodvorska ulica, tel. (061) 751 295
- Les, Ptuj, (062) 771 941, poslovalnici Gramat in Kidričevo
- Mercator, Zarja, Ormož, (062) 701 035, 701 185
- Potrošnik, Murska Sobota, (069) 22 214
- Dom Smreka, Maribor, (062) 38 111

CIMOS KOPER

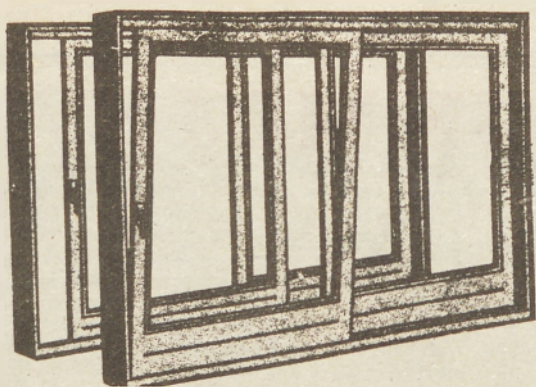

Snežno puhalo

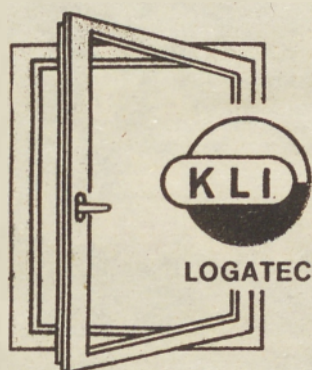
**CIMOS, 66000 KOPER, Vojkovo nabrežje 1,
tel.: 066 23 976**

SPECIALIZIRANA PRODAJALNA

**Kmetijske in komunalne mehanizacije
vrtavkaste brane CVB in snežna puhala CSP 2
ter vseh rezervnih delov**

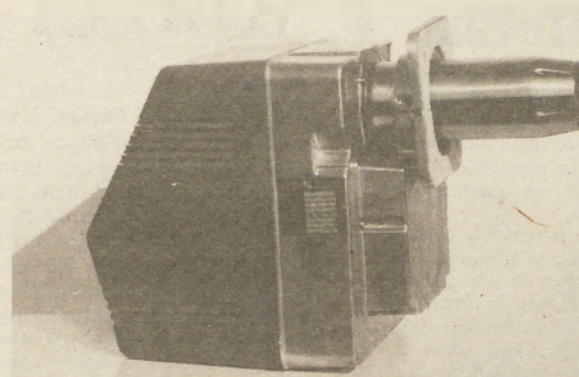
Priporočamo vam nakup vezanih in enojnih oken, balkonskih in panoramskih vrat, vhodnih in garažnih vrat, oken po naročilu in plastičnih rolet.

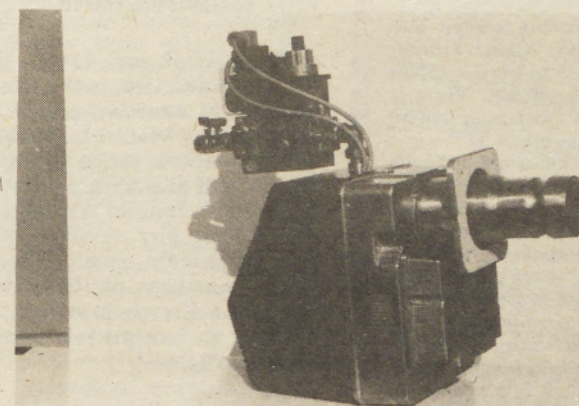
SLOVENIJALES
KOMBINAT LESNE
INDUSTRIJE
61370 LOGATEC
TOZD STAVBNO POHIŠTVO
TELEFON: (061) 741-711
TEL. INT.: +3861 741-711
TELEX: 31656 YU KLI
ŽIRO RAČUN: 50110-601-29338

Prodaja poslovalnica LIP BLED,
Murska Sobota,
Cvetkova ulica tel. (069) 22 941

Blue angel . . .

Oljni gorilnik 01 K, 11—40 KW

Plinski gorilnik Pt, 11—40 KW

OLJNI IN PLINSKI GORILNIKI
LIBELA

Bliža se poldan. Dan je tu-roben in čedalje bolj me pre-veva nečimernost. Z mislimi sem že doma, kjer me čaka žena z bolno hčerko. Zdrav-nik ji je predpisal zdravila in ležanje v toplem prostoru. Doma imamo sicer urejeno centralno ogrevanje prosto-rov, vendar je žena toliko za-poslena z hišnimi opravili, da ne utegne pripraviti in zaku-riti v peči. S hčerko se greje-ta ob električni pečici.

Moja nečimernost pa se po-večuje ob misli, da bom mor-al še pred prihodom domov nakupiti potrebne stvari, do-ma pa očistiti peč, pripraviti drva in še precej časa bo mi-nilo, da bodo prostori primer-no ogreti. In dan bo šel v nič. V misli mi seže pogovor so-delavcev, ki razpravljajo o prednostih centralnega ogre-vanja s pomočjo olja ali pli-na. Posebno me pritegne Marko, ki pravi, da je pred kratkim prešel na takšno ogrevanje in da je v opremo vdelal Libelin oljni gorilnik. Z njim je zelo zadovoljen, saj mu ni potrebno storiti druge-ga kot pritisniti na gumb, prostori pa so čez par minut topli. Zadovoljen pa je tudi s strokovnjaki Libele, ki so mu hitro poslali in vdelali goril-nik.

V tem hipu sem spoznal reši-tev. Še je čas! Poklical sem Libelo in skupina prijaznih ljudi mi je priskočila na po-moč.

Miran, Slavica, Rajko . . . in še drugi so ljudje, ki se vam bodo oglasili, če boste pokli-cali telefonsko številko 063/32624. Pa tudi trgovske organizacije s tehničnim bla-gom v vaši bližini vam bodo pomagale rešiti problem, saj je DO Libela v tesni povezavi z njimi.

In zaupajte jim, saj vam bodo ponudili rešitev z vrhunsko kakovostjo in najnižjimi ce-nami.

LIBELA

INDUSTRIJA TEHTNIC IN
FINOMEHANIKE, p. p.
63000 CELJE,

OPEKARNIŠKA 2
Tel. 063/32624, Telex:
33530, Telefax: 063/33830

za toploto vašega doma

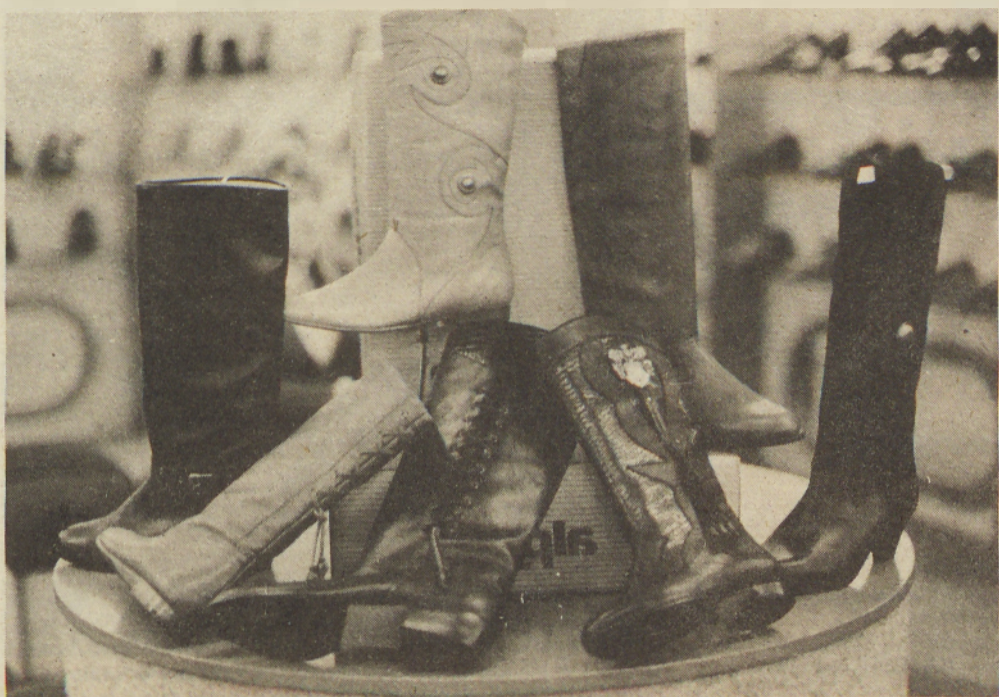
alpina®

The Logical Choice

prodajalna v blagovni hiši Šoping
v Murski Soboti na Titovi cesti 21

VAM PRIPOROČA NAKUP MODNIH ŽENSKIH ZIMSKIH ŠKORNJEV. IZDE-LANI SO IZ NARAVNEGA USNJA IN SO TOPLO PODLOŽENI, ODLIKUJE-JO SE Z MODNO OBLIKO IN ZAGOTAVLJAJO VAREN IN UDOBEN KO-RAK.

ČEVLJI ZA ALPSKO SMUČANJE, KI JIH IZDELUJE **ALPINA**, SODIJO V SVETOVNI VRH TOVRSTNIH IZDELKOV. Z NJIMI TEKMUJEJO NAŠI VR-HUNSKI SMUČARJI V SVETOVNEM POKALU.

Alpinina prodajalna v Murski Soboti ima v zalogi čevlje za smučanje in za druge zimske športe.

Alpina pa ne misli le na zimo. Tudi za slovesne priložnosti po-nuja elegantne ženske in moške čevlje.

KO KUPUJETE
ČEVLJE,
POMISLITE
NA ALPINO!

Škodljiv, a mojstrovina

Največja mreža računalnikov, ki so jo začeli postavljati in povezovati v Združenih državah Amerike že pred 20 leti in ki danes povezuje preko 60.000 računalnikov, je postala žrtev najsodobnejše elektronske pošasti — računalniškega virusa. Kot poročajo, je mrežo arpanet okužil doslej najbolj izpopolnjen in kužen računalniški virus, kar jih svet pozna.

Računalniški virusi že nekaj let niso novost. Od tistih prvih, ki so jih hekerji za šalo spuščali v računalniške mreže in so izpisovali ljubezne in smešne napise, so se spremenili v škodljivce prve vrste. Uničujejo dragocene podatkovne baze, delajo zmedo v povezavi, poškodujejo programe in se samodejno razmnožujejo. Virus je sicer le spretan in domiselni računalniški program, ki se sam kopira v računalniški pomnilnik in prevzame njegovo delovanje.

Virus je posebno navdušen nad razmnoževanjem. Ko so na kalifornijski univerzi kot prvi opazili, da so njihovi računalniki začeli ustvarjati množico nepotrebnih zapisov, je bilo že prepozno. Virus je namnožil nepotrebne in nesmiselne zapise do take mere, da so se zapolnili pomnilniki in se računalniški procesi tako upočasnili, da so postali računalniki praktično neuporabni. Le malo zatem so isto opazili še v drugih ve-

likih računalniških središčih, ki so vključena v mrežo. Ni preostalo drugega, kot izključiti na tisoče računalnikov in počakati na pomoč strokovnjakov, da so računalnike »razkužili«.

Hitro se je razkrilo, kdo je genialni tvorec najnovejšega virusa. Gre za 23-letnega študenta Roberta T. Morrisa. Znanje o računalniških virusih se je naučil kar v družini, saj je njegov oče vodilni strokovnjak Narodnega središča za zaščito računalnikov in eden največjih poznavalcev računalniških virusov. Seveda oče sina ni podučil v vrhunskem računalništvu z namenom, da bo nekega dne delal škodo. Mladi Morris tudi ni imel namena sesipati računalniške mreže. Virus je ustvaril za poskus, a mu je stvar ušla iz rok.

Takšne množične okužbe računalnikov, kot je bila ta, v ZDA ne pomnijo. Virus sicer ni spadal med uničevalce, saj ni brisal podatkov, vendar je bil izredno prodoren in učinkovit. Popolnoma je onemogočil delo ogromnega števila uporabnikov mreže arpanet in s tem naredil neprecenljivo škodo. Kot za šalo je vdril tudi v strogo čuvano mrežo milnet, ki jo uporabljajo izključno vojaški raziskovalci in drugim uporabnikom ni dostopna.

Sicer pa je sam virus računalniška mojstrovina prve vrste.

BISERNA POROKA

V krogu svojih najdražjih sta praznovala 60 let skupnega življenja 81-letni Jože Zver in 78-letna žena Verona iz Turnišča. Pred matičarja sta stopila davnega 11. novembra 1928, v Turnišču. Po preverjenih podatkih je to edinstven primer zadnjih 300 let v KS Turnišče, da praznujeta zakonca tako visok jubilej. Rodilo se jima je 11 otrok, od tega 7 sinov in 4 hčerke. Imata 25 vnukov in 8 pravnukov. Slavljence-ma so na turniškem krajevem uradu za visoki jubilej čestitali in izročili darilo KS Turnišče in skupščina občine Lendava.

Jože Zver se je v mladosti izučil za čevljarja — poklic, tako značilen za »varošance«. Svoje čevlje je prevažal s konjsko vprego in kolegom vse do Varaždina, Čakovca, Ptuja, Lenarta. — Ja, pa tudi čez Madžarsko smo se večkrat peljali in prodajali kakovostne čevlje, je z nasmehom na licu dejal Jože. Bil je član in nato predsednik turniške čevljarske zadruge in ima gotovo velike zasluge, da se je iz korenov te zadruge kasneje v Turnišču razvila čevljarska industrija, ki danes v tovarni Planika zaposluje čez 800 delavcev.

Po osvoboditvi je Jože Zver opravljal vrsto odgovornih funkcij v SZDL, krajevni skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah. Žena Verona je poleg enajstih otrok doma gospodinjala ter opravljala kmetijska dela. Ni bilo lahko, posebno ko je mojster s svojimi čevlji potoval s sejma na sejem.

F. Vitez

Spremembe v Muppet Showu

Jim Henson, ustvarjalec mapetkov, ki se skriva za podobo žabca kermita, svojega drugega jaza, bo končno stopil na plan in se pokazal ljudem v vsej svoji človeški razsežnosti. Pristal je namreč, da bo januarja prihodnje leto nastopil v neki tv oddaji (na NBC), v kateri bo govoril o onesnaževanju in televiziji. Henson je javnost tudi obvestil, da je s svojo Muppet Show menedžerijo vnesel korenite spremembe: stare junake je zamenjal z osebam, katerih značajev ne izda, imenovali pa se bodo Ubu, Digit, Lindberg, Leon in Zondra. Waldoja je »kompjuteriziral«.

Prva redavarijska mojčga rajdara Beleka je ščela z nouooga mitala v Pakičani prepinki zetele telefonejrati domov, naj njoj qmesejo knjigo, pa tranzistor. Liki notu v telefon je nej mogla spravi ti ni ednoga koravca zatou, ka je telefonski avtomat bio qun pejnuz. Pun je bio pa tiidi o roboto, pa v nedelo, pa v pondejlek, pa tiidi v torek, te je pa tak odila domov. Bela je fčasi knav povedati, ka Posta takii pejnuz ne niica po stere tibej oditi. Rajni ma takie, ka nijn na Pošto qmesejo. Pa bole debele, nej drovne. Bela predlaga ka ali njemi dajo ključ, ka de pejnuz vó gobero ali de pa telefon tibelu s staflon podprejti zatou, ka ovak od šmece lifko rid oó fligre. Brat Deuri.

Grajski roparji

Šest roparjev je vdrlo v grad Noaille pri Parizu. Ker lastnika ni bilo doma, so roparji zajeli člane dveh družin, ki živijo v gradu in so jih zadržali kot talce, ker so hoteli z njihovo pomočjo priti do vsebine trezorjev. Nazadnje so se roparji zadovoljili z zbirko starin, jih naložili na tovornjak in se odpeljali.

Pizza

Connection

Po obsežnih preiskavah, ki so jih opravile francoska, italijanska in ameriška policija, se je pričel v Marseillu proces proti lastnikom verige picerij, ker so med preiskavo ugotovili, da so se lastniki teh restavracij poleg pizz ukvarjali tudi s preprodajo mamil. Tiho-tapska mamilska pot je vodila iz ZDA v Evropo in obratno. Pravijo, da ima pri tem prste vmes mafija.

Telefonska omama

V velikih mestih pogosto prihaja do vandalizma posebnih vrste, uničevanja telefonskih aparatov v javnih govorilnicah. Sodobni vandali najpogosteje režejo kable, poškodujejo sistem za izbiranje števk in potlačijo slušalke. Že nekaj časa pa so v londonskih javnih govorilnicah opazili, da se vsemu znanemu pridružuje še sežiganje plastičnih tipk za izbor števk.

Skrivnostno požiganje pa se je kaj kmalu pokazalo. Na delu so zalotili telefonske vohiljavce. To so bili najstniki, ki so zažigali sistem za izbiranje števk in zato, da so potem lahko vdihavali pline, ki so pri tem nastajali. Plini so jim služili kot nekakšna poceni mamila in nadomestilo za druge droge. Nekaj pa je bilo tudi preproste ga važenja in mode.

Borba z mamili te vrste je bila kratka, a zelo učinkovita. Telefonska družba je zamenjala plastične tipke s takšnimi, ki ne gorijo. Veselja in omame je bilo konec, izginila pa je tudi novost — telefonski vohiljavci.

TO JE MOJ SVET

Vladimir Gusenkov je dvajset let, od svojega sedemnajstega leta, vozil traktor za različne sovjetske kmetijske zadruge, zadnjičkrat za državno farmo Verejski, kakšnih 130 kilometrov jugozaahodno od Moskve. Od kmečkega življenja ni pričakoval veliko in bilo je, kot je pričakoval. »Vsako jutro sem se zglasil na farmi in delovodja mi je naročil, kaj naj delam. Nikoli nisem vedel, kaj bom počel naslednji dan. Nikoli nisem sam odločal o tem, kaj bom delal.«

Zdaj je njegov dom vasica Tjučevo, eden od 17 zaselkov, ki spadajo pod državno farmo. Po zahodnih merilih je to zaostala vasica, na katero je civilizacija pozabila, v resnici pa ni nič drugačna od večine sovjetskega podeželja: ženske še zmeraj nosijo vodo iz skupnih vodnjakov v lesene koče, ki jih ogrevajo s pečmi na drva.

Gusenkov se ni obotavljal vzeti usodo v svoje roke, ko se mu je ponudila priložnost. Pred dvema letoma, ko se je upravnik farme odločil dati dele farme, ki je prišla izgubo, v najem družinam, je Gusenkov za majhno mesečno najemnino vzel v najem kos verejskijske mlečne farme:

DRAGOCENA KOST

Najprej je bila stvar videti kot stara konzervna škatla, kasneje pa se je pokazalo, da je predmet izjemne znanstvene vrednosti, saj je v resnici šlo za fosilno vretenca izumrle živali. In da bi bilo vse skupaj še bolj zanimivo, je treba povedati, da je dragoceni fosil našel desetletni šolar med šolsko ekskurzijo.

Colin Mc Ewen iz alexandrijske osnovne šole (zvezna država Virginija) se je skupaj s sošolci potikal po kupih izkopane zemlje ob marylandski obali, kjer so opravljali zemeljska dela za polaganje podzemnih vodov. Iskal je školjke, zobe morskega psa in podobne reči, ki vesele fante njegove starosti. Med brskanjem pa je slučajno zadel z nogo v cilindrični predmet. Pobrál ga je in shranil. Potem je steklo povpraševanje, kaj bi to bilo, in na koncu presenečljivo odkritje.

Vretenca pripada morskemu plazilcu plezozavru, ki je živel pred 210 milijoni let in izginil hkrati z ostalimi orjaškimi kuščarji pred 60 milijoni let. Posebnost fantičeve najdbe je v tem, da je to prvi dokaz, da je velika žival živel v tem delu ameriške celine.

Mc Ewen je svojo najdbo podaril Smithsonianovemu narodnemu naravoslovnemu muzeju.

50 telic, dva traktorja, šest električnih molznih strojev, travnik in betonski hlev. Gusenkova dolžnost je, da oddaja državi določeno količino mleka po vnaprej določeni ceni; ves presežek je njegov.

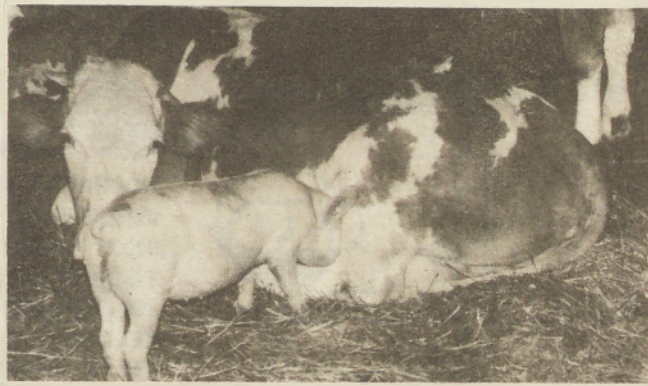
S svojo družino je hitro pomnožil količino mleka in zdaj zasluži trikrat več kot takrat, ko je bil le delavec na farmi. Z družino se je preselil v trisobno hišico z vodovodno napeljavo, enim od treh telefonov v vasi in dvema televizorjema. Zdaj varčuje za avto. Maslo, kruh in klobase jim pripelje potujoča špecerija. Njihovo življenje še nikoli ni bilo tako lepo.

Osrečuje ga, da sam odloča o sebi, več dela, a ima več miru. Nihče ga ne podi naokoli. O vsem odloča sam. Postal je junak dela, a ne čisto v socialističnem

duhu: kot najuspešnejši najemnik državne zemlje je prejšnji mesec potoval v Moskvo, kjer je imel govor na konferenci centralnega komiteja o kmetijstvu, znamenitem sestanku, na katerem je Mihail Gorbačov razložil svoje načrte za oživitve kmetijstva.

Preden se je odpravil na pot, je bil zelo živčen. Ni vedel, ali bo tak sistem najemanja zemlje trajal ali ne. Zdelo se mu je, da je najemnikov premalo, da se ljudje preveč bojijo postaviti se na svoje noge. Pravzaprav v svoje podjetje sploh ni investiral svojega denarja. A na kongresu je sprevidel, da to ni zamisel za leto ali dve, muha enodnevnica, ampak se bo obdržala. »Čutim se svobodnejšega, kot gospodar na svojem; rad bi, da bi se tudi moji trije otroci navadili na to delo in videli v njem svojo prihodnost.«

To je solidarnost!

Prijateljstvo krave Rože s pujskom pri gospodnji Joži Horvat v Lipi je nastalo, ker je imela mama pujsa premalo mleka. »Bilo je neke junija letos, ko je svinja povrgla 11 pujskov. Med njimi je bil tudi ta »moj ljubljencek«. Kot sem opazila, pa pujske tudi, je bilo mleka za številno družino premalo. In ko sem nekega dne molzla kravo Rožo, sem nekaj mleka nalila takrat tudi majhnemu pujsku. Opazila sem, da pujsku kravje mleko prija in ga redi. Danes je star okrog štiri mesece in kilograme si nabira vsak dan. Opazila sem,« nadaljuje gospodinja Joža, »da je ta pujske nekaj posebnega.« Njegove vragolije je težko opisati, z gospodinjo hodi na njive, išče jajčka, večkrat pa tudi spi s 150-kilogramsko svinjo.

Besedilo in posnetek: Jože Žerdin

najboljša ta hip

Mlada Temeričanka bo s premerom prsi 120 cm sodelovala na svetovnem prvenstvu najbolj prsatih deklet.

Samo najboljše je dovolj dobro za vas

KOMPRESORJI SCHNEIDER ZRN NEMČIJA

- za mizarje
- za ličarje
- za avtokleparje
- za hobi

Informacije:
Industriaiimport Ljubljana
Gospodarska 13
telefon (061) 314 753
(061) 314 752

UMETNOST KUPOVANJA ČEVLJEV

Casov, ko so bili zadnji krik mode strahovito koničasti čevlji in pete, se mnogi še dobro spominjamo, ker smo si takrat za zmerom uničili svoje noge. Danes gotovo marsikomu ni jasno, kako je v teh mučljivih napravah lahko plesal do jutra. Če se je to zgodilo tudi vam, upamo, da ste si z nošenjem mehkih in udobnih čevljev že razvozlah prste in da zdaj pri izbiri čevljev gledate predvsem na udobnost. Navajamo nekaj uporabnih nasvetov:

Ne kupujte zaradi cene. Višja cena ne pomeni tudi boljše-

ga čevlja, kvečjemu boljši material in izdelavo. Tudi dragi italijanski čevlji vas lahko ožulijo, če vam ne ustrezajo. Če želite v toplem podnežju ali če vam noge čez dan zatekajo, kupite čevlje zvečer in jih izberite po takratni velikosti noge. Pri nakupovanju čevljev obvezno pomerite, pa čeprav že leta in leta nosite enak model. Med tem časom so se vaša stopala in proizvajalec spremenili. Ko obujemo nov čevlj, dvignimo palec in ga potisnimo čim višje, da otipamo, če je na vrhu dovolj prostora. Med najdaljšim prstom in koncem čevlja mora

biti najmanj za prst prostora. To je posebno pomembno, če kupujemo športne copate za tenis ali za rokomet, pri katerih prihaja do hitrih ustavljanj in nabijanj prstov v konce čevljev.

Zaradi prekratkih čevljev lahko nohti na nogah počrnijo in odpadejo. Čevlje vedno pomerite na nogavice ali žabe, s katerimi jih boste nosili. Ko pridete domov, obujte nove čevlje, nataknite čez nje stare nogavice in z njimi dve uri hodite po stanovanju. Če začutite, da vas kakšen rob žuli ali drgne, nesite čevlje nazaj v trgovino.

Slina varuje pred aidsom

Odkar so raziskovalci odkrili majhne količine virusov v slini nosilcev virusa, se tako zobozdravniki kot bolniki bojijo aidsa. Toda zaenkrat še ni dokazan niti en primer oralnega prenašanja virusa, niti med družinskimi člani bolnika z aidsom.

Raziskovalci domnevajo, zakaj so usta malo verjetna pot okužbe: človeška slina vsebuje zaščitne snovi, ki virusu aidsa preprečujejo okužbo celic imunskega sistema. Od nekdanj so menili, da se aids ne prenaša z usti, raziskava ameriškega državnega inštituta za raziskave zob pa je prva dokazala, da izvira zaščitni faktor iz žlez, ki izločajo slino, in ne iz kakšnega drugega vira. Raziskovalci so odvzeli slino iz žlez v ustih treh zdravih moških in vzorec izpostavili virusu aidsa. Nato so še dodali limfocite, celice imunskega sistema, ki jih ta virus napada.

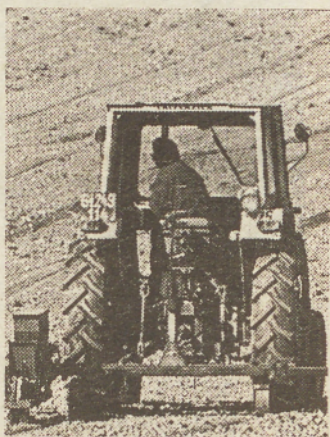
Ugotovili so, da je slina virusu stoodstotno onemogočila okužbo limfocitov, ne vedo pa še, kateri je zaščitni dejavnik in kako deluje. Lažji je odgovor na vprašanje, zakaj je slina »opremljena« za to nalogo: zaradi nenehnega dotika z zunanjim okoljem je morala ustna votlina razviti posebne oblike zaščite pred klicami. Toda vse ima svoje meje. Slina ne preprečuje inkubacije in prenašanja odpornjših virusov. Poleg tega pa oralni prenos virusa aidsa ni povsem izključen, ker lahko virus skozi ranice v ustih prodre v krvni obtok ali pa okuži imunske celice na površini ust, kjer ni sline.

Roboti naj bi nadomestili gozdarje

Tudi izredno naporno in nevarno gozdarsko delo naj bi v bodočnosti opravljali roboti. Kanadski strokovnjaki z Univerze Britanske Kolumbije raziskujejo jmetno inteligenco in projektirajo robot, uporaben za delo v kanadskih gozdovih.

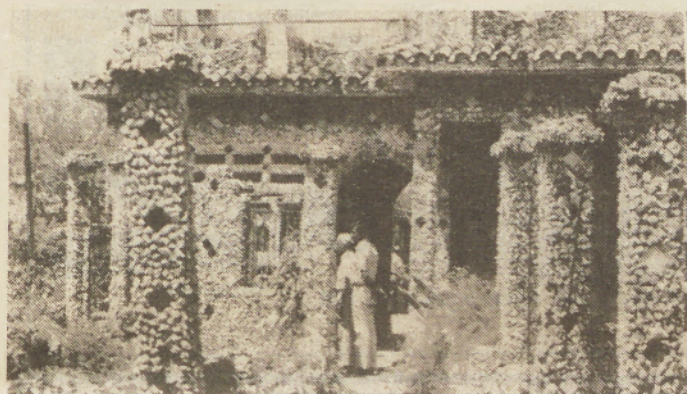
Elektro inženir Peter Lawrence trdi, da so precej blizu izdelavi prototipa robota za podiranje in lupljenje debel. Da bi se izognili velikim stroškom testiranja takih prototipov v naravi, so izdelali simulator, podoben tistim, ki ga uporabljajo za šolanje pilotov, z njim pa preizkušajo različne reakcije prototipa v naravi. Naslednji korak bodo preizkusi v naravi, s katerimi bodo začeli čez nekaj mesecev.

Težko je natančno predvideti, kdaj se bo tak robot pojavil na tržišču, po oceni Lawrence pa prav gotovo v nekaj letih, in to najprej v kanadskih gozdovih.

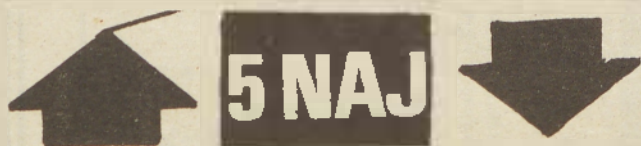
Uresničitev ideje o industrijski proizvodnji biodizla na bazi repice je pred vrati. V avstrijskem mestu Aschach bodo spomladi 1989 začeli z gradnjo naprave, ki bo letno proizvajala 10.000 ton repičnega metilestra. To pa je približno 3 odstotke bencina, ki ga uporabljajo avstrijski traktorji. Dolgoletni preskusi so pokazali, da je biodizel primeren prav za traktorje. Finančna sredstva bo dala tako zveza kot ministrstvo za kmetijstvo dežele Zgornje Avstrije.

HIŠA IZ ŠKOLJK

V majhnem kubanskem primorskem mestu stoji nenavadna hiša: vsa je oblepljena s školjkami in pisanimi morskimi kamenčki. Postavili so jo v pokrajini Matanzas že leta 1953 v zahvalo za izkoreninjenje hudih nalezljivih bolezni.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih v oddaji 21-232.

1. Superstitious - Europe
2. Vrni se domov Helena - Magnet
3. Kissing a Fool - George Michael
4. Čiribiribela - Bijelo dugme
5. Don't worry, be happy - Bob McFerrin

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice, dopisnice, pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21-232 je na Radiu Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18. do 19.

RECEPT ZA VAS

RIZIBIZI S ŠAMPINJONI

Potrebujemo: 1/2 litra juhe, 25 dag riža, 15 dag graha, 5 dag čebule, poper, majaron, parmezan, 1 kokočo piščančje juhe Podravka, 20 dag šampinjnov, 5 dag slanin, 5 dag margarine, 1/2 dl rdečega vina, 2 žlici olja.

Na olju popražimo rezino čebule, vsujemo grah in na pol dušimo. Dodamo riž in začimbe, dobro zmešamo in prilijemo vročo juho, pripravljeno z mesno kokočo. Rizibizi vložimo v ustrezno posodo. Šampinjone operemo, zrežemo na lističe, dušimo na margarin in slanini. Primešamo kokočo piščančje juhe, prilijemo ustrezno količino vode in na koncu še rdeče vino. Rizibizi stresemo na krožnik. Rizibizi ponudimo s šampinjoni in parmezanom.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

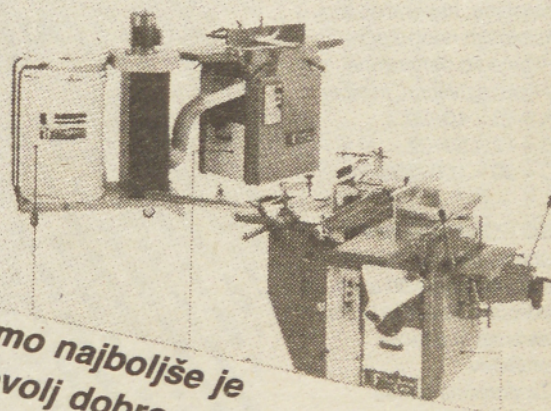
Duhovite pripise k novi risbi pošljite do 22. decembra 1988 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Trapasta ptica, a ne veš, da gre ljubezen skozi želodec. (Janez)
- Krmila so draga, prazna so bila usta, zato sem tako pusta. (Marija)
- Kdor nizko leti, v ponvi pristane. (Tinč)
- Oskubili ste me, te kljun in kremplje ste pozabili. Haha, ha, še se lahko branim. (Fela)

industriaimport

Robland

Samo najboljše je dovolj dobro za vas

LESNOOBDELOVALNI STROJI

- PROGRAM HOBBY
- KOMBINIRANI MIZARSKI STROJI
- SESALNE NAPRAVE

informacije:
Industriaimport Ljubljana
Gospodarska 13
telefon (061) 314 753
(061) 314 752

KAKO PREMAGATI STRAH PRED ŠOLO?

Za premagovanje značilnih primerov strahu pred šolo priporočamo naslednje ukrepe:

Otrok mora nazaj v šolo. Če zdravnik ugotovi, da otrok ni telesno bolan, je njegovo mesto v šoli. O tem sploh ne smemo razpravljati z njim. Bodimo prijazni z njim, toda tudi trdni. Čim dlje časa bo otrok izostal iz šole, tem težje se bo vrnil k pouku.

Desenzibilizacija. Če je le mogoče, peljemo otroka v šolo takrat, ko ni pouka. Tako se bo lažje navadil na okolje, ki mu vzbuja strah.

Spodbujamo osamosvajanja. Otroku pomagajmo, da si bo pridobil samozavest s pomočjo športa, glasbe ali hobija. Lažje bo sklepal prijateljstva in dobil občutek pripadnosti šoli.

Ohranimo mir. Strah pred šolo je zelo neprijeten za vso družino, toda ne smemo dovoliti, da bi dobil pretirane razsežnosti.

Starejši moramo imeti pozitiven odnos do šole. Skušajmo ublažiti otrokovo zaskrbljenost tako, da ga prepričamo, da nam ne grozi nobena nevarnost in da ne bomo zapustili družine. Tako bo lažje prenesel ločitev.

SESTAVIL MARCO NAPAST	TUNIZI- SKI DRŽAVNIK	HRIB PRI BEOGRADU	SLIKAR DEBENJAK	SISTEM BARVNE TELEVIZI- ZJE	JAPONSKI MOJSTER LESOREZA	NAPRAVA ZA NIVELI- CJO	ČLAN AKA- DEMJE
OROŽJE ZA LOV NA KITE							
PILOT, LETALEC							
ORIEN- TALSKO PECIVO Z OREHI							
VRSTA ZEMLJE, GLINA				PROIZVOD ČEBEL			
BARV			REŽISER FILMA "KEKEC" DEL LADJE				
AVTOMO- BILSKA OZNAKA BELGIJE		VPREŽNA NAPRAVA OTOČJE V MELANEZNI					
VRTNA HIŠICA				REKA V GANI DEL NIGERIJE			
PARALE- LOGRAM					ANNA KARINA DEL OŽILJA		
ČLOVEK S TELESNO NAPAKO, GRBAVEC						LORD V ROMANU JOSEPHA CONRADA	VZDEVEK GOETHE- JEVE MATERE
PRIKRITO NORČEVA- NJE							
KEMIČNA PRVINA (ZNAK Be)							
IGRALNA KARTA			VELIKA TRGOVSKA HIŠA V LJUBLJANI				

REŠITEV PREJSNJE KRIZANKE — Vodoravno: diskvit, ostrina, Stritar, Ares, ČI, Nal, Rif, stanica, ki, Aba, I, tun, P, narkoza, Omo, VV, vitriol, idiotka.

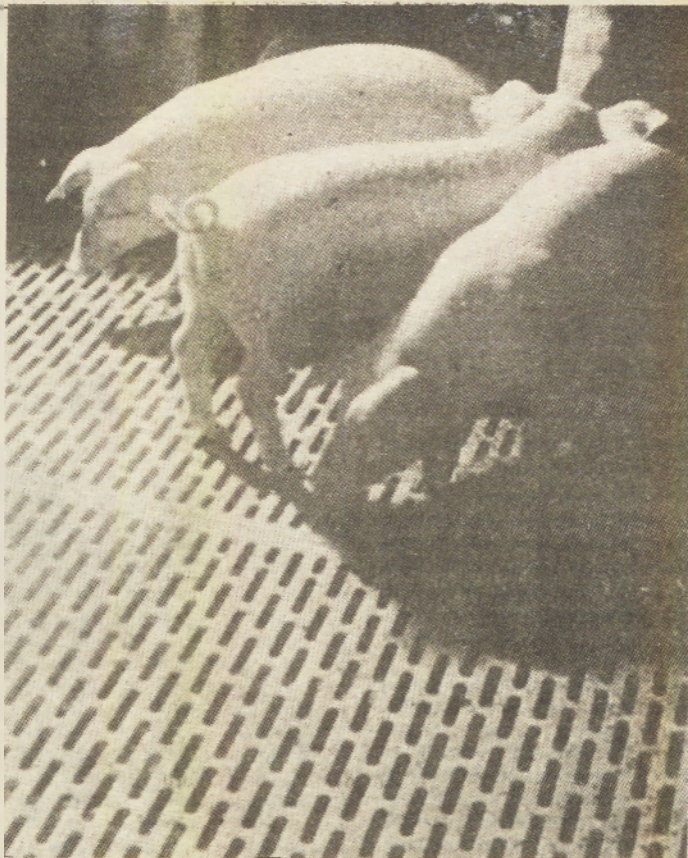
Kako nadomestiti svinjam v hlevu steljo

ko je zanimanje za nesteljene oblike hlevov vse večje? Ali veste, da proizvajamo KOTERM TPH, talne obloge, ki so tople in nedrsne, preproste za montažo in vzdrževanje, korozijsko in medijsko obstojne, higiensko in fiziološko neoporečne? Plošče so perforirane v treh različicah, in sicer A = 10 x 40-20, B = 12 x 50-22, C = 20 x 100-35 mm

KOTERM TPH lahko uporabljate za čakalni boks plemenskih svinj, za porodne bokse in bokse za zrast in pitanje prašičev. Za porodne bokse uporabite obliko perforacije A, pri boksih za zrast pa obliko B. Navadno je celotna površina tal polno perforirana. V čakalnih boksih za pisanje pa so tla navadno delno perforirana, uporabite pa obliko perforacije C.

Priprava tal:

1. Betonski odvodni kanal
2. Kovinski nosilnik plošče TPH
3. Betonski nosilnik plošče TPH
4. Plošča KOTERM TPH

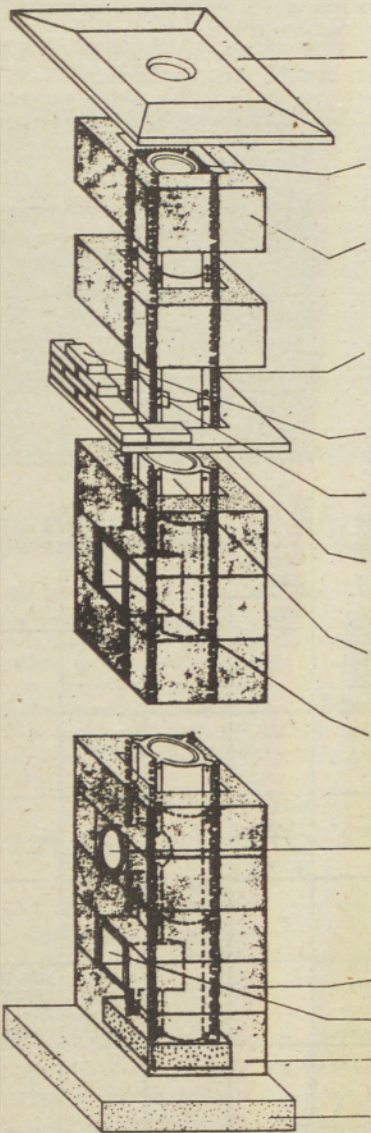
Standardni formati plošč KOTERM TPH so 1200 x 1300 mm, 1200 x 1500 mm, 1000 x 2000 mm, 800 x 2000 mm, 600 x 2000 mm. Format plošč zunaj standarda lahko izdelamo le za večje naročilo.

KONUS

Konus, kemijska in usnjarska predelovalna industrija n.s.o.,

62310 Slovenske Konjice, Titov trg 17, tel. (063) 751 212 telex 33526

TOPLI MONTAŽNI DIMNIK Z GIBLJIVIMI ŠAMOTNIMI CEVMI, ODPORNIMI PROTI KISLINAM IN OGNJU

Kakšne probleme rešuje TO-MO-DI:

Uporablja se za vse vrste kurjenja. To je najnovejša konstrukcija dimnika s termičnim učinkom ogrevanja zgornjega dela dimnika z zagretnimi stenami in zrakom.

Pri tem je kondenzacija vodnih par dimnih plinov pri izhodu iz dimnika zmanjšana na minimum.

Odpornost šamotnih cevi proti kislinam in ognju zagotavlja, da bo ob pojavu žveplene ali žveplaste kisline dimnik ostal nepoškodovan. Minimalna vleka je popolnoma zagotovljena s tem, **ker je dimnik dodatno zagret po vsej svoji višini z lastnimi plini.**

Konstrukcijsko so cevi povezane med seboj po vsej višini, s čimer je doseženo, da zaradi kakršnih koli dinamičnih ali termičnih udarov ne more priti do negativnega vpliva sekundarnega zraka.

Dimnik TO-MO-DI se lahko uporablja kot zbirni dimnik z do 12 priključki na en dimovod. Mineralne vrvi na robovih rebrastih cevi omogočajo, da se cev dimnika termično giblje vodoravno in navpično.

Enostavna montaža omogoča, da dimnik TO-MO-DI gradijo tudi amaterji.

PRODAJA:

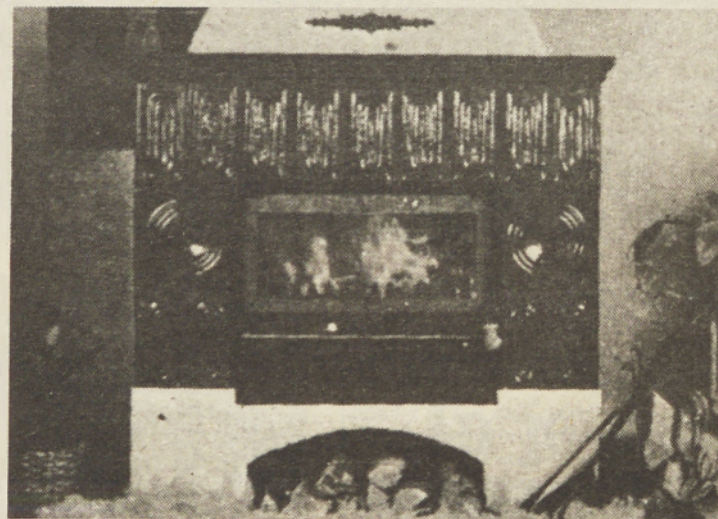
LESNINA Murska Sobota, Maribor, SLOVENIJA Les Hoče, ABC Pomurka - oskrbni center Ljutomer, Klas Razkrižje, Klas Križevci pri Ljutomeru.

Informacije in nasveti: Montažno industrijsko podjetje, Opekarska 13, Ljubljana tel.: 061/212-011, 218-347 telex: 31 420 YUJIP

PRODAJAMO TUDI POSAMEZNE PEČNICE RAZLIČNIH OBLIK IN BARV! PLAČATE LAHKO V 3 MESEČNIH OBROKIH!

kamin keramik rustik

TEHNIČNI PODATKI

	tip 110	tip 90
1. nazivna moč	11 kW	11 kW
2. velikosti:		
- višina	1335 mm	1335 mm
- širina	1100 mm	900 mm
- globina	450 mm	450 mm
- prečnik dimne cevi	210 ali 120 mm	210 ali 120 mm
- višina od osi dimnika	840 mm	840 mm
3. teža:	250 kg	210 kg
4. prostornina kuršča	18 dm³	18 dm³
5. prostornina posode za pepel	9 dm³	9 dm³
6. zmogljivost ogrevanja	160 m²	150 m²
7. vrsta kurjave-drva, lignit, rjavi premog		

OPEKARNA PRAGERSKO

62331 PRAGERSKO PRAGERSKO 106, telefon (062) 817 100

Kamin KERAMIK je sobna trajno žareča peč na trdo gorivo-drva in srednjekalorični premog. Ima zelo visok izkoristek energije. Z njim v prehodnih obdobjih (jesen-pomlad) privarčujemo 30% kurjave. Kakovosten litoželezni vložek omogoča dolgo življenjsko dobo, dolgotrajno akumulacijo toplote in dolgo oddajanje toplote skozi keramično oblogo. Na prednji strani kamina je veliko okno, tako da ustvarja gorenje prijetno domačnost in razpoloženje v prostoru. Čiščenje je preprosto, saj ima peč velik predal za pepel. Pečnice so različnih oblik in barv, so ročno izdelane, so tudi ročno glazirane in se prilagajajo vsakemu slogu stanovanjske opreme. Moč ogrevanja se uravnava z zračnim regulatorjem in loputo na dimniku. Peč je zelo preprosto postaviti - suha montaža.

PRODAJNI PROGRAM
- vezana okna
- termoizolacijska okna
- polkna, rolete...
- notranja, vhodna in garažna vrata
- montažne hiše
- pregradne montažne stene
- dopolnilni program

od 26. 11. 1988

10% Novoletni popust
odvisno od nakupa
- **POSUJLO** na 3, 6, 12 mesecev,
za hiše na 7 let
po ugodnih obrestnih merah
- brezplačen prevoz...

dober strokovni nasvet, prospekte in informacije nudi

JELOVICA

Lesna industrija Škofja Loka, Kidričeva 58, tel. 064/631 241
PRODAJNA MESTA: Škofja Loka, Murska Sobota, Nova Gorica, Celje, Izola, Pulj, Crikvenica, Zadar, Šibenik, Split, Bar, Zagreb, Nova Gradiška, Osijek, Banja Luka, Sarajevo, Čapljina, Stara Pazova, Beograd, Valjevo, Zaječar, Kragujevac, Požarevac, Trstenik, Niš, Skopje, Priština, Peč, Dečani.

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine Murska Sobota
Številka 7
Leto VIII
15. decembra 1988

VSEBINA 7. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA, DNE 15. DECEMBRA 1988

— predsedniki zborov Skupščine občine Murska Sobota sklicujejo seje zborov za dne 29. decembra 1988,

— stanje in problematika izvajanja melioracij in komasacij v občini Murska Sobota

— predsedniki zborov Skupščine občine Murska Sobota sklicujejo seje zborov

31. SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA
31. SEJO ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
31. SEJO DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

Seje bodo v

četrtek, dne 29. decembra 1988, ob 8. uri
v veliki sejni dvorani Skupščine občine M. Sobota.

Predsedniki zborov občinske skupščine predlagajo naslednji dnevni red:

1. Izvolitev in poročila verifikacijskih komisij.
2. Stanje in problematika izvajanje melioracij in komasacij v občini M. Sobota.
3. Problematika delovanja kafilerije DO Mesna industrija.
4. Poročilo o delu začasnega kolegijskega organa v PZC TOZD Splošna bolnica M. Sobota.
5. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine M. Sobota za leto 1988.

6. Predlog odloka o proračunu občine M. Sobota za leto 1989.
7. Predlog aneksa k dogovoru o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986—1990.
8. Predlog odloka o davkih občanov občine M. Sobota.
9. Volitve in imenovanja:
 - delegiranje delegata v odbor za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji.
10. Delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja.
11. Predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

Točki 7. in 8. predlaganega dnevnega reda bosta obravnavala samo Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti. Gradivo za obravnavo 2. točke je objavljeno v današnji številki Delegatskega vestnika.

Gradivo za obravnavo 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. točke dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter delegatom Družbenopolitičnega zbora. Informacija k 10. točki bo podana na seji.

— stanje in problematika izvajanja melioracij in komasacij v občini Murska Sobota

UVOD:

V Sloveniji imamo le še 35 a obdelovalnih zemljišč oziroma le 13,7 a njiv na prebivalca. To je pod strateško rezervo. Poseben problem slovenskega kmetijstva je razdrobljenost in slaba izraba kmetijskih zemljišč. Zastavljeni cilji za vsaj 80 % samooskrbljenost zahtevajo intenzivnejšo izrabo razpoložljivih kmetijskih zemljišč. To je možno doseči le z doslednim ohranjanjem kmetijskega prostora za kmetijsko rabo, z kompleksnim urejanjem tega prostora, s strokovnim intenziviranjem pridelave, z ustreznim kolo- barjem, uvajanjem najprimernejše sodobne agrotehnike, z upora- bo kvalitetnega semena, ki zagotavlja ob ustrezni prehrani rastlin in ostalih agrotehničnih ukrepih za 30—100 % večje pridelke. Ob vsem tem je nujno vsaj ohranjati, po možnosti izboljšati rodo- vitnost tal, varovati okolje in upoštevati interese vseh uporabni- kov.

V preteklih zadnjih 25 letih je kmetijcem v Sloveniji za vedno zmanjšan prostor za 107.000 ha (za cca 10 %). V istem obdobju je število prebivalcev poraslo za 25,48 % (od 1.591.523 na 1.997.053). Podobno stanje je v občini Murska Sobota. Na prebivalca odpa- de 0,86 ha vseh zemljišč, od tega 0,59 ha obdelovalnih oz. 0,37 ha njivskih površin.

Trajno spremenjena namemnost kmetijskih zemljišč z pozidavo znaša v letu 1982, 32,12 ha, 1983 leta 19,70 ha, 1984 leta 25,08 ha, 1985 leta 12,40 ha, 1986 leta 10,93 ha, 1987 leta 18,98 ha in 1988 leta do oktobra meseca 8,58 ha. Po podatkih Geodetske uprave so vsa zemljišča razdeljena na 281.946 parcel.

MELIORACIJE

Osnovni pogoj za povečano kmetijsko pridelavo je ureditev reži- ma površinskih voda z regulacijami naravnih vodokov, izgradnjo zadrževalnikov, ureditev talnega vodnega režima z izgradnjo osu- ševalnih in namakalnih sistemov, izboljšava fizikalnih, kemijskih in bioloških lastnosti tal ter izgradnjo ustreznih dostopnih poti. Na območju občine Murska Sobota so bile prve melioracije izve- dene že v letu 1978 v k. o. Hodoš—Šalovci. Do leta 1988 so za- ključena melioracijska dela na 1.344 ha v družbenem sektorju na 4.199 ha v zasebnem sektorju, kjer je nosilec investicije KZ Pa- nonka.

Kljub temu, da je na področju izvajanja melioracij veliko proble- mov, in odprtih vprašanj je ocena pozitivna, ker se nanaša in odraža predvsem v letu 1988.

V letu 1987 in 1988 je KZ Panonka odpravila pretežni del ugotov-

vljenih pomanjkljivosti na prej izvedenih melioracijskih objektih (izvajane v letih 1986, 1987) v skupni površini 3.261 ha, to je na desetih objektih. Od teh imata Levi breg Ledave in Moravci in II pridobljeno uporabno dovoljenje, za osem objektov, to je Lemerje—Bodonci—Zenkovci, Zenkovci—Beznovci—Vadarci, Cankova—Korovci, Topolovci, Strukovci—Zenkovci, Nemčavci—Norsinci, Markišavci—Nemčavci in Filovci je KZ Panonka v mesecu novembru vložila vlogo za pridobitev uporabnega dovoljenja po predhodni odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti.

V letu 1988 so izvedene melioracije na petih objektih v skupni površini 852 ha. Na štirih objektih, to je na: Domajinci, Domajinci—Mlinišče, Velika Krka—ob Peskovskem potoku, Ob Dolenskem potoku, so melioracijska dela končana, na melioracijskih območjih Ledava nad Jezerom I pa bo predvidoma končana spomladi 1989.

Za dva melioracijska objekta (Domajinci, Domajinci—Mlinišče) je vložen zahtevek za izdajo uporabnega dovoljenja.

V tem letu se pripravljajo za izvajanje melioracij še naslednji objekti:

Ledava nad Jezerom II, Velika Krka ob potoku Krka—Markovci, Gerlini—Fikšinci, Mala Krka—Domajševci v skupni površini 710 ha, in na 670 ha bodo izvedene le agromelioracije.

Bukovnica in Ledava nad Jezerom III, ki sta bili tudi v planu za leto 1988 se prenašata iz objektivnih razlogov v leto 1989.

Od teh melioracijskih objektov, ki so pripravljeni za izvajanje je za melioracijski objekt Mala Krka—Domajševci vložen zahtevek za lokacijsko dovoljenje, za ostale tri, to je: Ledava nad Jezerom, Velika Krka ob potoku Krka—Markovci, Gerlini—Fikšinci, je lokacijsko dovoljenje že pridobljeno in za melioracijsko območje je zaproseno gradbeno dovoljenje.

V letu 1988 so izvedene agromelioracije na melioracijskih območjih Polana in Bodonci na površini 364 ha, predvidena agromelioracija na območju Puconci pa se prelaga na naslednje srednjeročno obdobje.

KOMASACIJE

Vzroki za izvajanje komasacij

S komasacijo se zložijo razdrobljena kmetijska zemljišča tako, da dobi vsak lastnik oz. uporabnik čimbolj zaokrožena zemljišča. Komasacija usposobi zemljišča za večjo in gospodarnejšo kmetijsko proizvodnjo. Praviloma je vedno združena z melioracijo vsled katere se prejšnja zemljišča lastnikov presekajo z omrežjem kanalov, poti in drugih javnih objektov, s čimer se znatno povečajo tudi učinki komasacije. Zaradi tega melioraciji vedno sledi komasacija.

Pomembnejši učinki komasacije so:

- ekonomski:
- povečane učinkovite obdelovalne površine zaradi zmanjšanja števila mej in odpravo za obdelavo nedostopnih delov parcel,
- zmanjšano število parcel, posestnih in obdelovalnih kosov,
- izboljšana oblika parcel (odprava klinastih parcel in zverženih mej),

urejene poti in dostopi na parcele (npr. zbrisane vse služnostne poti),

- prihranki pri gorivu zaradi krajših poti od kmetije do obdelovalnih kosov ter njihove boljše oblike; zmanjša se število potrebnih delovnih ur za obdelavo zemlje,

— pravni:

ureditev zemljiške knjige,

— geodetski:

ureditev katastrskih in parcelnih meja oz. katastra,

— združen ekonomski in socialni učinek:

vas se revitalizira (npr. Čikečka vas).

Nove komasacije

V letu 1988 so bile uvedene tri komasacije:

— Ledava nad Jezerom, ki zajema k. o. Pertoča, Večeslavci, Jurij v skupni površini 367 ha

— v k. o. Domajinci v površini 239 ha in

— v k. o. Peskovci v površini 191 ha.

Skupna površina vseh treh novih komasacij znaša 797 ha.

Odločbe o novi razdelitvi zemljišč

Izdane so bile odločbe o novi razdelitvi zemljišč na komasacijskih območjih Moravske Toplice na 398 ha, Filovci za 405 ha, v decembru pa bo izdana še za Domajince za 239 ha.

Nove zemljiške knjige

Nove zemljiške knjige so bile pripravljene v k. o. Lipa, Strukovci, delna I Šalovci, Krplivnik, Hodoš, v decembru pa bo končana še delna II Šalovci, Krplivnik, Hodoš.

Stanje v posameznih komasacijah

1. Tešanovci:

Nerešena je le ena pritožba zoper nadomestno odločbo. Predvidevamo, da bo zadeva rešena še letos, ker smo pridobili zemljišče KZS za zamenjavo sporne parcele. Nova zemljiška knjiga bo lahko pripravljena v letu 1989.

2. Zenkovci:

Izdane so bile že nadomestne odločbe II z zagotovilom, da bodo odpravljene zapisniško ugotovljene napake in pomanjkljivosti pri prenosu mapnega stanja v naravo ter pri melioracijskih delih. Razen ene so umaknjene vse pritožbe zoper nadomestno odločbo II. GZ SR Slovenije mora postaviti še nekaj mejnikov v skladu z rešitvami po nadomestni odločbi II, nakar predvidevamo, da bo komasacija postala pravnomočna že na prvi stopnji in se bo prihodnje leto lahko napravila nova zemljiška knjiga.

3. Cankova, Korovci

Vloženi in nerešeni sta dve pritožbi na Republiški geodetski upravi in dva upravna spora na Vrhovnem sodišču SRS.

4. Markišavci, Nemčavci, Norsinci, Murska Sobota:

Vložene in nerešene so tri pritožbe na Republiški geodetski upravi.

5. Beznovci:

Vloženi in nerešeni sta dve pritožbi na Republiški geodetski upravi.

6. Topolovci II:

Komasacija je pravnomočna, nova zemljiška knjiga bo lahko pripravljena prihodnje leto.

7. Moravske Toplice:

Edino v tej komasaciji je izvajalec GZ Maribor, dočim je v vseh ostalih GZ SRS Ljubljana. Izvajalec mora pripraviti še nadomestne odločbe II, ki bodo izdane po že danem soglasju vseh lastnikov, katere tangirajo. Nerešena je le še ena pritožba in v kolikor jo bomo uspeli rešiti z zamenjavo zemljišča bo celotna komasacija postala pravnomočna že na prvi stopnji brez udeležbe inštančnih organov.

8. Filovci:

Zemljišča so obdelana že po novi razdelitvi. GZ SRS Ljubljana mora pripraviti še nadomestne odločbe I. Trenutno se z dodelitvijo novih zemljišč ne strinja le pet lastnikov od skupno približno nad 800.

9. Pertoča, Večeslavci, Jurij:

Končane so razgrnitve idejne zasnove, elaborata obstoječega stanja in elaborata vrednotenja zemljišč. Na vse tri elaborate so rešene pripombe ter ugovori in predlogi.

10. Domajinci:

Zemljišča so obdelana po novi razdelitvi. Novembra 1988 so bili pokazani mejniki, odločba o novi razdelitvi pa bo izdana še letos ali pa januarja 1989.

11. Peskovci:

Predlog nove razdelitve je bil pripravljen v prevelikem razkoraku s podanimi željami lastnikov, zato se je komisija za izvedbo komasacijskega postopka v izogib nepotrebnim zapletljajem odločila, da so se glede na prvi predlog načrta nove razdelitve ponovno uskladile želje za izdelavo novega predloga. Usklajevanje z željami se je po treh dneh končalo ugodno. Novi predlog bo razgrnjen za 14 dni v času novoletnih praznikov. Nato bo komisija odločila o eventualnih pripombah, nakar se bo izdelal načrt nove razdelitve. Izdaja odločb nove razdelitve in prenos v naravo bosta opravljena do aprila 1989.

Stanje in rezultati komasacij v občini so razvidni iz priloge I.

KOMASACIJE V OBČINI MURSKA SOBOTA

KATASTRSKA OBČINA	Uvedena dne	HA	Število parcel Povpr. vel. parc. — ha				Zmanjš. Število posest. kosov		
			pred	po	pred	po	št. parc. KRAT	pred	po
Lipa	496	2.247	992	0,22	0,50	2,26	1.864	462	
Čikečka vas	199	2.020	350	0,09	0,56	6,05	1.160	235	
Gruba	257	773	293	0,33	0,87	2,63	488	173	
Bogojina	399	2.317	860	0,17	0,46	2,69	1.861	441	
Brezovci, Predanovci,									
Lemerje I	504	1.823	584	0,27	0,86	3,12	993	570	
Tešanovci	550	1.915	624	0,28	0,88	3,06	1.228	398	
Puževci	66	227	119	0,29	0,55	1,90	151	99	

Zenkovci, Strukovci	11. 2. 1985	177	394	201	0,44	0,88	1,96	178	150
Topolovci I		282	824	378	0,34	0,74	2,17	536	250
Filovci	8. 1. 1987	405	2.907	786	0,13	0,51	3,69	2.500	590
Nemčavci	28. 7. 1986	237	594	270	0,39	0,87	2,20	348	247
Beznovci	17. 7. 1986	128	358	187	0,35	0,68	1,91	357	187
Topolovci II		88	90	70	0,97	1,25	1,28		
Markišavci	28. 7. 1986	213	567	322	0,37	0,66	1,76	411	290
Cankova, Korovci	17. 2. 1985	398	1.329	529	0,29	0,75	2,51	671	380
Moravske Toplice	8. 1. 1987	398	1.310	310	0,30	1,28	4,22		
Pertoča, Večeslavci, Jurij	11. 2. 1988	367							
Domajinci	11. 2. 1988	239	997		0,24				
Peskovci	26. 5. 1988	191	1.484		0,13				

VZDRŽEVANJE MELIORACIJSKIH OBJEKTOV V LETU 1988

Vzdrževanje melioracijskih objektov (MO) je bilo opravljeno v letu 1988 pretežno zadovoljivo. Na podlagi občinskega odloka o zbiranju finančnih sredstev so se začeli v lanskem letu vzdrževati tudi starejši MO, katerih melioracijski jarki (MJ) so že bili prekomerno zarasli z grmičevjem. V letu 1988 je KZ Panonka planirala posek grmičevja na 93.950 m², kar je pretežno opravljeno.cca 2.100 m² bo po izjavi KZ Panonka, Oddelka za urejanje kmetijskih zemljišč, posekano do konca leta.

Finančna sredstva se zbirajo za vzdrževanje tistih MO, kjer je končana komasacija, na podlagi letnega programa vzdrževanja, katerega sprejme KZS. MJ vzdržujejo lastniki sami, oz. KZ Panonka ter KG Rakičan ob svojih zemljiščih, kar je razvidno iz tabele.

Ugotavljamo, da je bila v letu 1988 opravljena 1-kratna košnja skoraj vseh MJ, naplavine na dnu jarkov so bile očiščene le delno (KG Rakičan 2.200 m, KZ Panonka 3.250 m), kakor tudi propusti. Izpiranje drenažnih cevi je bilo opravljeno le poskusno na 15 ha KG Rakičan. V letu 1988 je bilo podrahljano 500 ha melioriranih zemljišč KG Rakičan, apnenje so opravili na 250 ha, medtem ko se tovrstno ohranjanje proizvodnih sposobnosti tal na zasebnih zemljiščih ne izvaja in ni zajeto v dosedanjih planih vzdrževanja.

Kmetijski inšpektor je pri kontroli vzdrževanja MO ugotovil naslednje pomanjkljivosti:

— KG Rakičan in KZ Panonka nimata izdelanih večletnih planov vzdrževanja, letni plani niso popolni.

— Letni plan vzdrževanja (KZ Panonka) ne vsebuje števila izlivk, dolžine drenov, cest na katerih je vzdrževanje potrebno. Iz plana ni razvidno koliko in katere objekte vzdržuje KG Rakičan, KZ Panonka in ostali lastniki zemljišč.

— Investitor melioracije ni sklenil pogodbe z izvajalci vzdrževanja, kot to določa 7. člen Odloka o zbiranju finančnih sredstev.

— Na MO, kjer vršijo vzdrževanje lastniki sami, se naplavine na dnu jarka ne čistijo, čeprav je zajeto v planu vzdrževanja (1987, 1988).

— Natančna inventarizacija vodotokov za posamezna vodna območja, ki služijo melioracijam ter ostalih MO ni izdelana. Nevzdrževan je reguliran potok na MO Moravci in odvodnik 1 in 2 na Mo Levi breg Ledave, ki naj bi bil po izjavi KZ Panonke last Območne vodne skupnosti.

— Ni določen način vzdrževanja ter zbiranja finančnih sredstev za lastnike zemljišč (LD, TOZD Semena, Kompas), ki ne plačujejo prispevka v skladu z Odlokom o zbiranju finančnih sredstev in le delno opravljajo vzdrževanje.

— Vzdrževalna dela je KZ Panonka opravila na MO Cankova—Korovci, kar ni bilo v letnem planu, ni pa opravila vzdrževanja MO Beznovci, Vadarci, Zenkovci, za katera je bil plan vzdrževanja in predračun sprejet.

Program vzdrževanja melioracijskih objektov je razviden iz priloge II

VZDRŽEVANJE MELIORACIJSKIH OBJEKTOV V LETU 1988 V OBČINI M. SOBOTA

Zap. št.	Naziv MO	Leto konč. melior.	Uporab. dovolj. izdano v letu		Površ. MO v ha	Sistem vzdržev. v ha		Odlok o zbir. fin. sred. izdan		Finan. sred. se zbirajo		Opomba - vzdržuje
			da	ne		da	ne	da	ne	da	ne	
KZ PANONKA												
1.	Levi breg Ledave	1984	1988		646	vzdržev. so MJ		1986		da		KZ in KG
2.	Hodoš-Salovci	1978			187	košnja 1 x,				da		lastniki
3.	Gruba	1980	1982		246	delno čišč. napl. propust.				da		—
4.	Hodoš-Krplivnik	1982	1988		114	70%				da		—
5.	Tešanovci	1985		ne	475	70%				da		—
6.	Lemerje-Bodonci Zenkovci	1986		ne	350	ne		1986				—
7.	Zenkovci-Beznovci-Vadarci	1986		ne	250	ne		1986				—
8.	Cankova-Korovci	1986		ne	438	70%		1986				KZ in KZ
9.	Topolovci	1986		ne	298	70%		1986		da		KZ in KG
10.	Strukovci-Zenkovci	1986		ne	210			1986		da		KZ in KG
11.	Noršinci-Nemčavci	1987		ne	110	70%		1986		da		KZ in KG
12.	Markišavci-Nemčavci	1987		ne	293	70%		1986		da		KZ in KG
13.	Moravci I in II	1987	1988		164	70%		1986		da		KZ in KG
14.	Filovci	1987		ne	418	ne		1986			ne	
					4199							
KG RAKIČAN												
1.	Martjanci-Borovje	1985	1987		186	pretežno zadovoljivo						
KG												
2.	Tešanovci-Bogojina	1985	1987		50	pretežno zadovoljivo						
3.	Gančki pašnik	1985	1987		50	pretežno zadovoljivo						
4.	Müzge	1983	1987		120	pretežno zadovoljivo						
5.	Beltinci-Hrenovica	1984	1987		65	pretežno zadovoljivo						
6.	Motvarjevci-Čobar.-Čikečka vas	1986	1987		170	pretežno zadovoljivo						
7.	Berek	1978			56	pretežno zadovoljivo						
izdano je le												
8.	Tešanovci-Mlajtinci	1976		potrdilo o pri-	80	pretežno zadovoljivo						
9.	Motvarjevci-Kobilje	1976		glasitvi del	80	pretežno zadovoljivo						
10.	Martjanci-Nemčavci	1976			148	pretežno zadovoljivo						
11.	Grad	1983		ne	35	pretežno zadovoljivo						
12.	Kramarovci	1983		ne	135	pretežno zadovoljivo						
13.	Rakičan-Budin. mlin	1987	1988		80	pretežno zadovoljivo						
14.	Plese	1987	1988		20	pretežno zadovoljivo						
15.	Borovje II.	1987	1988		37	pretežno zadovoljivo						
16.	Šalamenci-Mlačine	1987	1988		12	pretežno zadovoljivo						
17.	Bodonci	1987	1988		20	pretežno zadovoljivo						

KZ PANONKA — izvedene melioracije v letu 1988					
1. Ledava nad Jezerom I.	1988	ne	182	da	ne
2. Domajinci	1988	ne	140	da	ne
3. Domajinci-Mlinišče	1988	ne	120	da	ne
4. V. Krka ob Peskovskem potoku	1988	ne	120	da	ne
5. Ob Dolenjskem potoku	1988	ne	133	da	ne
			695		
SKUPNO MELIORIRANIH:			6.238 ha		

PLAN UREJANJA ZEMLJIŠČ V LETU 1989

HIDROMELIORACIJE KZ PANONKA

1. Lukaj potok	700 ha	pogojno
2. Ledava nad jezerom Večeslavci—Sotina	500 ha	pogojno
3. Velika Krka—Adrijanci	350 ha	
4. Mala Krka Domanjševci—Križevci	200 ha	
5. Gerlinci—Fiksinci	120 ha	
SKUPAJ:	1.870 ha	
KG RAKIČAN:		
1. Budinski mlin	15 ha	
2. Ivanjci—Gajič II.	30 ha	
3. Motvarjevci—Čebarjevo II. faza	60 ha	
SKUPAJ:	105 ha	

NAMAKANJE

KG RAKIČAN		
Gančki pašnik	40 ha	
Rakičan Jezera — ob bolnici	150 ha	
Murska Sobota	150 ha	
Tešanovci—Ivanjci	150 ha	
SKUPAJ:	490 ha	

KZ PANONKA:

1. Hodoš	100 ha	
2. Fokovci	55 ha	pogojno
SKUPAJ:	155 ha	

AGROMELIORACIJE

1. Mala Krka—Domanjševci	500 ha	
2. Beltinci	480 ha	
3. Gančani	580 ha	
4. Lipovci	300 ha	
5. Bratonci	180 ha	
6. Trajni nasadi	10 ha	
7. Hriboviti pašniki	36 ha	
SKUPAJ:	2.086 ha	

KOMASACIJE

1. Lukaj Potok	700 ha	pogojno
2. Ledava nad Jezerom Večeslavci—Sotina	500 ha	pogojno
3. Dolenci	150 ha	
4. Velika Krka Adrijanci, Čepinci, Markovci, Šalovci, Hodoš	810 ha	
5. Domanjševci—Križevci	600 ha	
6. Beltinci	480 ha	
7. Gančani	580 ha	
8. Lipovci	300 ha	
9. Bratonci	180 ha	
SKUPAJ:	4.300 ha	

ODKUP KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ 100 ha

Dela pod oznako pogojno so vezana na izvedbo ureditve Ledave in Lukaj potoka.

Komite za kmetijstvo in gozdarstvo občine M. Sobota je predloženo gradivo obravnaval na seji, dne 5. decembra 1988 in sprejel določene sklepe in usmeritve ter jih posredoval v obravnavo IS.

IS SO Murska Sobota je gradivo obravnaval na seji, dne 6. decembra 1988 ter sprejel naslednje

sklepe — usmeritve:

1. Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota nalaga investitorju, da si do konca leta pridobi uporabna dovoljenja za melioracijska območja, ker so vsi pogoji izpolnjeni.

2. Za melioracijska območja, kjer pomanjkljivosti niso odpravljene, je le-te potrebno odpraviti v čim krajšem roku.

3. Z zakoni o obligacijskih razmerjih ter o splošnih gradbenih uzancih ima vsak gradbeni objekt garancijsko dobo. Za melioracijske objekte znaša minimalna doba 2 leti. V interesu melioracijskih udeležencev mora investitor precizirati garancijske pogoje, ki se nanašajo na začetek veljavnosti te garancije, ter

vrste napak, ki se odpravijo v času garancije na račun izvajalca. Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota meni, da sme garancija teči šele po uspešno opravljenem tehničnem prevzemu.

4. Za vse v dogovorjenem roku neodpravljene pomanjkljivosti in napake investitor naroči, po predhodnem obvestilu izvajalca, odpravo po drugem izvajalcu na račun prvega izvajalca.

5. Ob izvajanju kamasacij, kamasacijski udeleženci zahtevajo in pogojno sprejemajo dodeljena zemljišča z zagotovitvijo, da se na teh zemljiščih odpravi pomanjkljivosti in napake melioracijskih del. Investitor mora takoj pripraviti popis neopravljenih del, ki so ugotovljene v kamasacijskem postopku, in jih ovrednotiti. Sredstva za izvedbo morajo zagotoviti iz lastnih sredstev, sredstev Zveze vodnih skupnosti, KZS, SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in iz drugih možnih virov. Rok za odpravo je najkasneje do izdaje odločbe kamasacijskim udeležencem.

6. Predvideni vetrobranski pasovi niso zasajeni. Po mnenju GIG je problematična zagotovitev ustreznih gozdnih sadik. IS zahteva, da GIG pripravi pregled potrebnih sadik z možnostjo zagotovitve v letu 1989. Investitor mora pristopiti k napravi vetrobranskih pasov na vseh končanih melioracijskih območjih v letu 1989.

7. V letu 1989 je predvidena melioracija na melioracijskem območju Gerlinci—Fiksinci. Pred izvajanjem del je potrebno opraviti sanacijo zemeljskega plazju na površini 7 ha v predračunski vrednosti 480.000.000.— din.

Komite za kmetijstvo in gozdarstvo je zadolžen, da skliče predstavnike IS, investitorja, ZVS in OVS zaradi dogovora o finančnem pokriju stroškov v sklopu melioracije.

8. Melioracijsko območje Bukovnica ni možno urejati zaradi nedokončanih arheoloških raziskav. Komite za kmetijstvo in gozdarstvo mora pridobiti mnenje Zavoda za spomeniško varstvo Maribor, kateri del območja je možno urejati in kdaj.

9. Melioracija v območju Lukaj potoka na površini ca. 750 ha se prelaga iz leta v leto. Ker je melioracija vezana na ureditev osnovne odvodnje — regulacija 8,5 km Lukaj potoka — Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota meni, da bi z izvajanjem regulacije in melioracije morali začeti v letu 1989 ter jo po fazah (dveh ali treh) zaključiti v naslednjih letih.

10. Poleg urejanja kmetijskih zemljišč morajo investitor, Komite za kmetijstvo in gozdarstvo in ZVS posvetiti več pozornosti uvedbi in nakupu vseh vrst namakalnih sistemov.

Pospešiti in zagotoviti je potrebno namakanje iz Fokovske, Dolenske in Hodoške akumulacije.

11. Z vzdrževanjem je nujno nadaljevati, ga razširiti na vse melioracijske objekte in zagotoviti kvalitetnejše in popolnejše vzdrževanje.

12. Investitorja KZ Panonka in KG Rakičan naj pripravi inventarizacijo vodnogospodarskih objektov, vodotokov in ostalih melioracijskih naprav.

13. KZ Panonka in KG Rakičan morata v planih vzdrževanja razmejiti obseg del in stroške vzdrževanja na vse udeležence oz. uporabnike zemljišč v melioracijskih območjih in se vnaprej dogovoriti (sporazum, pogodba) za način izvajanja in sofinanciranja. Plane obravnava in sprejema skupščina KZS v skladu z odlokom.

14. OVS, KZ Panonka in KG Rakičan naj pripravijo inventarizacijo vodnogospodarskih objektov, vodotokov in ostalih melioracijskih naprav.

15. Ohranjanje rodovitnosti melioriranih zemljišč mora biti strokovno izvedeno v določenih časovnih obdobjih na osnovi predhodne strokovne utemeljitve. Sredstva za izvedbo združijo po odloku lastniki oz. uporabniki zemljišč. Ukrep mora biti predviden v večletnem planu o vzdrževanju.

16. Vzdrževanje melioracijskih objektov (košnja) se mora opraviti v času, ko je možnost povzročitve škode kmetijski proizvodnji in ostalim uporabnikom prostora najmanjša.

17. KZ Panonka in Uprava za družbene prihodke morata do skupščine KZS pripraviti poročilo o zbranih sredstvih in opravljenih vzdrževalnih delih po posameznih melioracijskih območjih.

17. ŽVZ v sodelovanju s Komitejem za kmetijstvo in gozdarstvo in KZ Panonko pripravi program za izvedbo naloge študentskega tabora v letu 1989.

18. Investitor in izvajalec melioracij morata zagotavljati kvaliteto in popolno izvedbo melioracijskih del.

20. Zemljišča, katera ob novi razdelitvi udeleženci ne sprejmejo, se dajo takoj z odločbo Komiteja za kmetijstvo in gozdarstvo v uporabo KZ Panonki, da jih sama obdelata ali da v najem.

21. Naprava zemljiških knjig je vezana na pravomočnost komasacijskih odločb. Z ozirom na maloštevilne pritožbe na višjo instanco, to je na RGU in Vrhovno sodišče SRS (pripravi Komite za kmetijstvo in gozdarstvo spisek pritožnikov po posameznih komasacijskih območjih ter predlagaj) bo IS zaprosil drugostopenjski organ za čimprejšnjo rešitev.